

ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม-ตุลาคม ๒๕๕๘

งามจรัส

สื่อเชื่อมสายใย หน้าใจน้องพี่ ๑

สารบัญ

๐๕	บทบรรณาธิการ	๔๘	คนจุฬาฯ
๐๖	บันทึกจดหมายเหตุ สมเด็จพระบรมราชชนกกับการอุดมศึกษา	๕๐	จุฬาฯวิพากษ์ บัณฑิตใหม่สมัยเก่า
๐๖	บันทึกจดหมายเหตุ วันทรงดนตรี	๕๔	จุฬาฯวิพากษ์ บันทึกจากห้องเชียร์
๒๐	จามจุรีรำลึก รับน้องใหม่ไหว้ครู	๕๘	จุฬาฯวิพากษ์ ใครหนอชอบจ้อถึงความหลัง
๒๘	จามจุรีรำลึก งานรับน้องใหม่ปี ๒๕๐๐ ในความทรงจำ	๖๐	จุฬารุ่นนี้ วิทยาลัยปิโตรเลียมและปิโตรเคมี
๓๒	จามจุรีรำลึก รำลึกหลังครั้งที่ยังมี...ค่าย	๖๖	เที่ยวจุฬาฯ พิพิธภัณฑ์อัญมณี
๓๘	คนจุฬาฯ ปลายปากกาจามจุรีของอุชเชนี	๗๒	กิจกรรมจามจุรี
๔๔	คนจุฬาฯ ติดจุฬาฯ		

เจ้าของ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
คณะบรรณาธิการที่ปรึกษา
ประธานคณะบรรณาธิการที่ปรึกษา
ศาสตราจารย์ ดร.เทียนฉาย กีระนันท์
คณะบรรณาธิการที่ปรึกษา
คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ
นายเกียรติสม กลิ่นสุวรรณ
นางสาวจิตรา กอนันท์เกียรติ
รองศาสตราจารย์จุมพล รอดคำดี
นางจุฬารัตน์ นิรัตศยกุล
คุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี
รองศาสตราจารย์ธองทอง จันทรางศุ
เภสัชกรหญิงนุชนาฏ กิตติวราณนท์
ดร.ประสาร ไตรรัตน์วรกุล
รองศาสตราจารย์ นพ.ปรีดา ทัศนประดิษฐ์
เภสัชกรหญิงภควดี ศรีภิรมย์
ศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิศิริ
นายยอดเยี่ยม เทพธรรณนท์
เภสัชกรหญิงยุวดี พัฒนาวงศ์
เภสัชกรหญิงเยาวเรศ อุปมาพันธ์
นายวินิจชัย ไชสูงเนิน
รองศาสตราจารย์ศรีวงศ์ สุมิตร
อาจารย์สวัสดิ์ จงกล
นายสิทธิชัย พูลเพชร
นายสุชิน ประสงค์บัณฑิต
เภสัชกรหญิงสุนันดา พันธุ์วรรณ
ศาสตราจารย์ ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์
เภสัชกรหญิงสุดวง วิถีสัตยาการ
ทันตแพทย์หญิงอดิษฐ์ มาลากุล ณ อยุธยา
นายอนาวิน วณิชวิทย์
เภสัชกรหญิงอรรค์ คงพานิช
นายอานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์
พลโทนายแพทย์อำนาจ บาลี

คณะอำนวยการ
ประธานคณะอำนวยการ
รองศาสตราจารย์ศรีวงศ์ สุมิตร
คณะอำนวยการ
นางนัยนา พรหมมลมาต
นายสมบุญ อิชยาวกุล
นายธรรมบุญ พันธุ์
นายชัชวาลย์ ศรีสละ
นางวลัยพร โกศลวัฒน์
นางกิงกาญจน์ หงษ์ร้อน
นายมนัสชัย ทรัพย์รุ่งเรือง
สำนักงานนิสิตเก่าสัมพันธ์
ผู้อำนวยการ นางสุกัญญา คำชู
อาคารจามจุรี ๒ ชั้นล่าง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โทร. ๐-๒๒๑๘-๓๓๕๙๔-๖ alumni_relations@chula.ac.th

บรรณาธิการจัดการ
นายสมบุญ อิชยาวกุล
คณะบรรณาธิการ
นายมนัสชัย ทรัพย์รุ่งเรือง
นางกิงกาญจน์ หงษ์ร้อน

บรรณาธิการศิลปกรรม
นายสุรัช สัจจะรัตนะโชติ
ผลิตและจัดพิมพ์
บริษัท ไอเดียเมกเกอร์ จำกัด โทร. ๐-๒๔๒๒-๘๐๘๐

บริษัท ไอเดียเมกเกอร์ จำกัด โทร. ๐-๒๔๒๒-๘๐๘๐

บริษัท ไอเดียเมกเกอร์ จำกัด โทร. ๐-๒๔๒๒-๘๐๘๐

บริษัท ไอเดียเมกเกอร์ จำกัด โทร. ๐-๒๔๒๒-๘๐๘๐

บริษัท ไอเดียเมกเกอร์ จำกัด โทร. ๐-๒๔๒๒-๘๐๘๐

บริษัท ไอเดียเมกเกอร์ จำกัด โทร. ๐-๒๔๒๒-๘๐๘๐

สภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีมติทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
แด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๔๘
ของทรงพระเจริญเป็นมิ่งขวัญแห่งชาวจุฬาฯ และพสกนิกรชาวไทยตลอดกาลนานเทอญ

บทบรรณาธิการ

ก่อนอื่นคณะผู้จัดทำนิตยสารจามจุรีขอขอบพระคุณชาวจุฬาฯทุกท่านที่ได้ให้การตอบรับ
จามจุรีฉบับที่ ๑ ในรูปแบบใหม่ ถึงวันนี้ยังมีหลายท่านที่ติดต่อขอรับเพิ่มเติม ทางสำนักงาน
นิสิตเก่าสัมพันธ์จะได้จัดส่งไปให้ค่ะ ย้อนไปถึงบรรยากาศวันงานคืนสู่เหย้าชาวจุฬาฯ ๒๖
มีนาคมที่ผ่านมา หลังจากที่ได้อ่านจามจุรีแล้ว บอกว่าทุกคนก็มีเรื่องราวความประทับใจใน
อดีตมากมายที่อยากจะเขียนเล่าให้ฟัง จามจุรีขอเป็นสื่อกลางถ่ายทอดเรื่องราวเหล่านั้นด้วย
ความยินดี เป็นอย่างยิ่ง

จามจุรีฉบับนี้เป็นปีที่ ๗ ฉบับที่ ๒ ยังคงเปี่ยมไปด้วยสาระน่าอ่าน และคงรักษารูปแบบ
และเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความทรงจำที่ประทับใจร่วมกันของชาวจุฬาฯใน
อดีต เหตุการณ์สำคัญในปัจจุบัน รวมทั้งการมองถึงการพัฒนาในอนาคต เป็นข้อมูลที่มี
สามารถอ้างอิงได้ ผ่านรูปแบบการนำเสนอที่เน้นความประณีตสวยงาม เป็นส่วนหนึ่งของภาพ
ลักษณ์ที่ดี ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่องราวฉบับนี้ประกอบไปด้วย การย้อนรำลึกถึงวันทรงดนตรี เล่าโดยนิสิตรุ่นปี ๒๕๐๐
พร้อมภาพที่หาชมได้ยาก เรื่องความก้าวหน้าในการวิจัยนาโนเทคโนโลยีของวิทยาลัย
ปิโตรเลียมและปิโตรเคมี รวมไปถึงเรื่องราวบทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ศักดิ์ดา ศิริพันธุ์ เกี่ยว
กับพิพิธภัณฑ์อัญมณีที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติที่หลายคนไม่รู้ นอกจากนี้ยังมี
บทความที่น่าสนใจอีกมากมาย หากอ่านได้ในฉบับ

นิตยสารจามจุรียังยืนยันในการทำหน้าที่เชื่อมสานความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกแห่ง
ประชาคมจุฬาฯ ไม่ว่าจะเป็น คณาจารย์ นิสิตปัจจุบัน นิสิตเก่า บุคลากร เพื่อเนื่อกำลังสร้าง
ความแข็งแกร่ง ให้จุฬาฯเป็นแหล่งพึ่งพิงทางปัญญาแห่งประชาชนได้ ในสภาพสังคมปัจจุบัน
หลายคนบอกว่ารู้สึกสับสน และวังเวง ในทิศทางของการพัฒนา กับทิศทางของการใช้สติ
ปัญญาควบคู่คุณธรรม

นิตยสาร “จามจุรี” จะมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น” หากน้องพี่สืบทอด ช่วยเป็นกำลังใจสนับสนุน
โดยการส่งคำแนะนำติชม เพราะเราคิดว่านิตยสารจามจุรี จัดทำขึ้นโดยชาวจุฬาฯ และเพื่อ
ชาวจุฬาฯทุกท่าน ขอขอบพระคุณค่ะ

สมเด็จพระบรมราชชนก กับการอุดมศึกษา

หากศึกษาเฉพาะเพียงพระราชจริยวัตรของสมเด็จพระบรมราชชนก ดังบางประเด็นที่ได้ยกมากล่าวไว้ในฉบับก่อนนั้นอย่างถ่องแท้ จะเห็นว่าการณ้ทั้งปวงสืบเนื่องมาจากพระปรีชาญาณอันเป็นพื้นฐานหลักของความเป็น “นักคิด” และการที่ทรงมีวิสัยทัศน์ด้านการอุดมศึกษาที่ยาวไกลและชัดเจนเป็นอันมาก ปรากฏพระปรีชาญาณนั้นจากเมื่อครั้งปฏิบัติพระราชกรณียกิจในฐานะองค์ผู้แทนรัฐบาลโดยในการติดต่อเจรจากับมูลนิธิรอกกีเฟลเลอร์ ขณะที่ยังเสด็จประทับที่ยุโรป ฝ่ายมูลนิธินั้นพอใจมากจากความใฝ่พระทัยในการศึกษาวิชาแพทย์ของพระองค์ท่าน ประกอบกับการที่ทรงรับสั่งอย่างตรงไปตรงมาถึงฐานะของประเทศไทย เนื่องจากมีพระประสงค์ให้มูลนิธิได้ทราบฐานะทั้งสิ้นโดยตลอดเสียก่อน เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเข้าใจผิดกันในเวลาต่อๆ ไป พระราชกรณียกิจในครั้งนั้นทำให้เกิดการดำเนินงานปรับปรุงกิจการมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะโรงเรียนแพทย์อย่างขนานใหญ่และปรากฏเป็นรากฐานของความสำเร็สูงยิ่งจนถึงปัจจุบันที่สำคัญๆ พอประมวลได้คือ

๑. บรรลุข้อตกลงในการจัดวางระเบียบวิธีการในการประสานงานกับ

โรงเรียนแพทย์ การก่อสร้างอาคารเรียน การเลือกสรรแต่งตั้งอาจารย์ผู้สอน โดยช่วงแรกทางมูลนิธิจัดส่งอาจารย์ชาวต่างประเทศมาช่วยจัดและสอนวิชาสำคัญๆ และมูลนิธิจัดทุนการศึกษาให้ผู้ที่จะเป็นอาจารย์ในโรงเรียนแพทย์ได้ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ในเวลาต่อมาได้มีการตกลงจัดระเบียบอำนวยการโรงพยาบาล และโรงเรียนแพทย์เป็นรูปแบบใหม่ด้วย

๒. ตกลงปรับปรุงการศึกษาขึ้นพื้นฐานของวิชาแพทย์ ซึ่งสอนอยู่ในคณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์และท้ายที่สุดมูลนิธิได้ส่งอาจารย์มาช่วยสอนภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส ชีววิทยา ฟิสิกส์ และเคมี ด้วย

บันทึกจดหมายเหตุ

เทียนฉาย กระฉันทน์ นิสิตเก่าคณะรัฐศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๐๖-๒๕๐๙ นิสิตเก่าบัณฑิตวิทยาลัยฯ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๐๐-๒๕๐๒ ๐๖

๓. ตกลงร่วมมือปรับปรุงโรงเรียนพยาบาล และผดุงครรภ์ โดยจัดหาและสร้างที่พักพยาบาล จัดหาอาจารย์มาช่วยสอน และจัดระเบียบการบริหารโรงเรียนเสียใหม่พระราชกรณียกิจในครั้งนั้นนับว่าสมเด็จฯ พระบรมราชชนก ต้องทรงทุ่มเทพระสติปัญญา พระวรกาย และพระราชทรัพย์อย่างมาก โดยเฉพาะในการที่จะทรงชี้้นำให้ฝ่ายรัฐบาลไทยได้เห็นประโยชน์ทั้งปวงที่พึงได้จากการให้ความร่วมมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลง รวมทั้งลงทุนจัดหาสิ่งจำเป็นต่างๆ สำหรับดำเนินการต่อไปทั้งนี้ได้ทรงประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้แพทย์และทรงสอนแพทย์ด้วยพระองค์เอง ด้วยทรงเห็นว่าประเทศจะได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือได้มีการปรับปรุงกิจการโรงเรียนแพทย์อย่างมีหลักวิชา รวดเร็ว และใช้นั้นน้อยกว่าที่ประเทศจะลงทุนเองทั้งหมด ซึ่งจะมีผลให้โรงเรียนแพทย์มีมาตรฐานสูงขึ้น เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศและเป็นเครื่องแสดงถึงความพยายามเอาใจใส่บ้านเมืองของรัฐบาลด้วย อย่างไรก็ตามที่รัฐบาลต้องออกเงินร่วมด้วยจำนวนมาก ก็ทำให้พระองค์ท่านทุ่มเททุกอย่างให้กับภารกิจนี้โดยหวังให้เป็นผลสำเร็จมากที่สุด และปรากฏผลเช่นนั้นจริงในเวลาต่อมา

ประเด็นที่น่าว่าสำคัญมากในด้านการอุดมศึกษา ที่สมเด็จฯ พระบรมราชชนก ทรงปฏิบัติเป็นพระราชกรณียกิจเกี่ยวข้อง ปรากฏดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

ในประเด็นพื้นฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น นอกจากได้ทรงเจรจาจนได้รับความร่วมมือจากมูลนิธิสง้อจารย์มาช่วยสอนวิชาพื้นฐานที่นิสิตต้องเรียนร่วมกันหลายๆ คณะดังกล่าวแล้ว ยังได้พระราชทานเงินให้เป็นทุนเพื่อหาดอกผลส่งคนไปเรียนต่อ ณ ต่างประเทศเพื่อกลับมาเป็นอาจารย์ และพระราชทานเงินเพื่อการอื่นอีกมากมายในการปรับปรุงกิจการโรงเรียนแพทย์ หม่อมเจ้าพูนศรีเกษม เกษมศรี ทรงบันทึกไว้ว่า “...พระองค์ทรงเห็นว่าได้รับเงินป้อยู่เรื่อยๆ นับว่าเป็นหนี้ อยู่แก่ประชาชนเจ้าของเงิน จึงจะต้องทำอะไรตอบแทนบ้าง เมื่อจะตอบแทนด้วยพระองค์เองไม่ได้เนื่องด้วยมีพระโรคประจำเป็นเครื่องติดรอน ก็ขอขอมเงินเข้าแทนตัว” จึงปรากฏว่าเมื่อรัฐบาลมีปัญหาเรื่องงบประมาณ พระองค์ท่านก็จะพระราชทานสมทบกึ่งหนึ่งหรือทั้งหมดหรือเก็บเป็นค่าเช่าพอเป็นพิธีเสมอมา

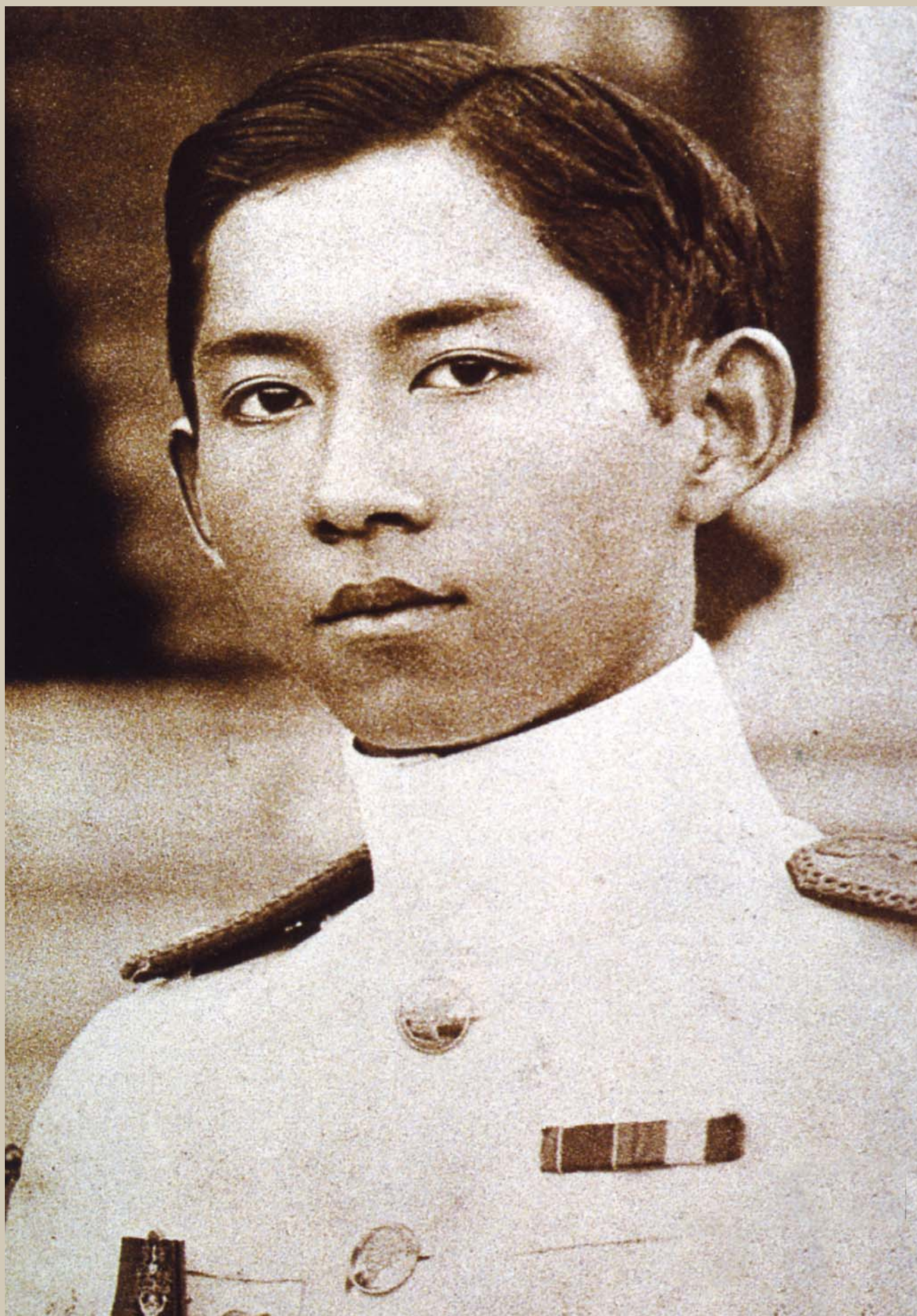
พระปรีชาญาณในส่วนการสอนวิชาพื้นฐาน เมื่อทรงรับสอนวิชาประวัติศาสตร์ ได้ทรงกำหนดเกณฑ์ว่า “...ทุกคนจะต้องเรียนภาษาลาตินหรือฝรั่งเศสอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยจับสลากกัน ถ้าใครเรียนลาตินต้องเรียนประวัติศาสตร์ด้วย” และได้ทรงจัดเวลาเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไม่ให้ตรงกันกับภาษาฝรั่งเศสเพื่อให้คนนิสิตที่เรียนภาษาฝรั่งเศสได้มีโอกาสฟังประวัติศาสตร์ด้วย พระปรีชาญาณเกี่ยวกับเรื่องนี้มิได้ปรากฏเพียงผิวเผินเพราะหากพิจารณาจากลายพระหัตถ์ที่ทรงมีถึงพระยาเมธาธิบดี (สาทร สุทนต์เถียร) จะพบว่าพระองค์ท่านให้ความสำคัญกับภาษาต่างประเทศสำหรับเป็นเครื่องมือค้นคว้าภูมิปัญญาและความรู้ของต่างชาติ เพื่อจะได้สร้างความรู้ขึ้นเองไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น

“...หนังสือของเจ้าคุณเรื่อง บรมเดชาานุภาพแห่งยุติธรรม ได้รับแล้ว ชอบใจเจ้าคุณมาก ที่อุทิศหาถึงสหายของเจ้าคุณที่อยู่สุดหล้าฟ้าเขียว...

...แต่ที่เจ้าคุณมีความเห็นว่า เมื่อเรามีภาษาดีพอแล้ว เราก็ควรจะแปลหนังสือต่างๆ ของต่างประเทศมาอ่านเล่นหรือเรียน จะดีกว่าที่จะไปตั้งหน้าเรียนภาษาของคนอื่นเพื่อจะได้อ่านหนังสือของเขาออก ข้อนี้ข้าพเจ้าขอแสดงความเห็นแย้ง ขอยกตัวอย่างว่า เวลานี้ข้าพเจ้ากำลังพยายามจะรวบรวมความรู้ต่างๆ ในเรื่องโรคเมื่อร้อนที่ชาวตะวันตกได้ละสมไว้ ยกตัวอย่างโรค *Framboesia tropica* โรคเดียวเท่านั้น มีเรื่องราวที่ควรรู้มากเหลือเกิน ถึงแม้แต่จะอ่านแล้วย่อความไว้เท่านั้นก็เกือบจะไม่มีเวลาเสียแล้ว อย่าคิดถึงจะแปลเลย และความรู้เรื่องนี้ออกใหม่ทุกๆ เดือน หลายเรื่อง ใครจะมานั่งเอาเวลามาแปล ถึงในประเทศอเมริกานี้เอง ซึ่งเขามีคนถึง ๑๐๐ ล้านยังสู้ไม่แปล กลับให้ผู้ที่จะเรียนวิชาแพทย์เรียนภาษาฝรั่งเศสกับเยอรมัน เพื่อที่จะได้อ่านเรื่องที่ชนสองชาตินี้เขียนไว้ออกแม้พวกเขาติเขาเองก็มีความสามารถ ทำให้การค้นคว้าหาพอกที่จะไม่ต้องพึ่งพาอาศัยชาติอื่น ประเทศของเราจะไม่ผู้ทำการค้นคว้าหาพอกที่สักคนเดียว จึงจำเป็นต้องพึ่งต่างประเทศ ฉะนั้นในทางวิทยาศาสตร์แล้ว จะคอยพึ่งผู้แปลหนังสือแล้วจะไม่มีความจำเริญเพราะเราขาดคนแปล และเมื่อแปลแล้วยังจะต้องออกเงินพิมพ์ค่าที่แปลอีกจึงจะแพร่หลายได้ ถ้าเราอ่านภาษาต่างประเทศได้แล้ว ไม่ต้องเสียเวลาแปลและเสียเงินพิมพ์ เพราะเขาพิมพ์มาให้แล้ว...

...แต่การที่จะแปลหรือจะเขียนเรื่องต่างๆ ในภาษาไทยนั้น มีคุณทางอื่นสำคัญกว่าที่จะแปล คือเราจะต้องพยายามเพาะความคิดของเราเองให้เป็นคุณลักษณะของชาวเราโดยเฉพาะ เจ้าคุณไม่เห็นควรที่เราจะขอยืมภาษาของเขามาพูด ข้าพเจ้าขอส่งเสริมความคิดอันนี้ต่อไป ถึงกับว่าเราไม่ควรขอยืมความคิดของเขามาคิด เราควรมีสิ่งเกิดจากสมองของเราเอง มาแสดงในภาษาของเรา

เมื่อเรามีความคิดแล้ว ข้าพเจ้าเชื่อว่าเราคงจะสามารถสร้างภาษาของเราเองให้เป็นเครื่องมือแสดงความคิดนั้นได้ ภาษาอาจตามความคิดได้...

...ฉะนั้นสิ่งที่เราต้องการจริงๆ นั่นคือ การอบรมความคิดที่จะมาใช้เป็นเนื้อเรื่อง แสดงโวหาร และสมบัติคำของภาษาของเรา...”

พระปรีชาญาณของสมเด็จพระบรมราชชนกที่อ้างถึงนั้นมิได้สะท้อนพระอัจฉริยภาพด้านภาษาเท่านั้น แต่เชื่อมโยงถึงประเด็นที่ลึกอยู่ในพระทัยจนเป็นความมุ่งมั่นที่ทรงปรารถนาจะได้เห็นคือการวิจัย ดังที่ปรากฏอยู่เสมอ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๗๑ ทรงรับสั่งในที่ประชุมของแพทย์สมาคมว่า

“...ในกรุงสยามนั้นยังมีหนทางอีกเป็นอันมากที่จะช่วยกันบำรุงการแพทย์ให้เจริญขึ้นได้ และควรจะช่วยกันในเรื่องการสืบค้นคว้า เป็นการเบื้องต้นอันหนึ่ง ควรจะศึกษาสืบสวนถึงสมุหนฐานของโรคในเมืองนี้...”

ด้วยเหตุนั้น จึงได้พระราชทานทุนสำหรับการวิจัย ดังปรากฏในลายพระหัตถ์ที่ทรงมีถึง ดร.เอลลิส เมื่อ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑ ดังนี้

“...การที่ฉันตั้งทุนนี้ ที่จริงก็เป็นเพียงการทดลอง และตั้งไว้ชั่วคราวเพียงปีหนึ่งก่อน ต่อไปภายหน้าหวังว่าเราคงสามารถจะวินิจฉัยได้ว่าทุนชนิดนี้จะเป็นผลอุปการณแก่ความต้องการของโรงเรียนเราได้หรือไม่ และยังคงต้องแก้ไขต่อไปภายหน้า เพื่อจะยังประโยชน์ที่ดีที่สุดให้แก่การศึกษาวิชาแพทย์ในกรุงสยามสำหรับเวลานี้ฉันขอให้ทุนไว้สองตำแหน่ง โดยมีข้อบังคับดังต่อไปนี้

(๑) ทุนนี้ให้ชื่อว่า “ทุนเพื่อการสืบค้นคว้าและการสอนในโรงพยาบาลศิริราช”

(๒) ความประสงค์ในการที่ตั้งทุนนี้ ก็เพื่อให้ผู้รับได้ทำการฝึกฝนจริงๆ ในวิชาแพทย์บางแผนกต่อไป หวังประโยชน์ที่จะเตรียมผู้นั้นให้สามารถทำการสืบค้นคว้าโดยลำพังตนเองได้ต่อไปในภายภาคหน้า ให้เขาสามารถได้ความรู้ชนิดที่ถูกในความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นของจำเป็นสำหรับการงานในวิชาชีพ เพื่อที่จะให้รู้สึกตนเองว่า แท้จริงตนมีความรับผิดชอบอย่างใหญ่ในหน้าที่ของวิชานั้น เพื่อที่จะเพิ่มความสนใจและความเข้าใจของเขาในเรื่องอนาามยที่ไม่สมบูรณ์มากขึ้น และที่สุดก็เพื่อจะรุกเร้าความปรารถนาของเขาให้เขาอยากสอนอยากแบ่งความรู้ เพื่อเป็นเครื่องช่วยชักทำให้ประชาชนชาวสยามทราบดีว่า การมีร่างกายและใจอันสมบูรณ์นั้นมีค่าเพียงไร

(๓) ทุนนี้รายหนึ่งๆ ให้จ่ายเป็นเดือนๆ ละร้อยบาท ตั้งต้นแต่เดือนเมษายนจนถึงสิ้นเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๒ เมื่อสิ้นปี ถ้าผู้ได้รับทุนนั้นทำการได้เป็นที่พอใจ และเรียบเรียงแต่งเรื่องแถลงถึงผลของการศึกษาสืบค้นคว่านั้นเป็นหลักฐานมาแสดงจนเป็นที่พอใจของคณาจารย์แห่งคณะแพทยศาสตร์ในมหาวิทยาลัยแล้ว จะจ่ายเงินรางวัลให้เป็นเงินเจ็ดร้อยยี่สิบบาท

(๔) ทุนนี้ไม่ได้ทำให้ผู้รับได้ค่ากินอยู่เปล่าๆ ที่โรงพยาบาล แต่เรื่องที่อยู่นั้นอาจจะพูดจาดกกลงกับเจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาลได้

(๕) นอกจากหน้าที่พิเศษนี้แล้ว ขอให้คณะครูยอมนับผู้ที่ได้ทุนนี้เข้าในจำพวกเจ้าหน้าที่ในการสอน เป็นเครื่องทดแทนการที่ผู้นั้นได้เป็นผู้ช่วยทำงานในโรงพยาบาล และโรงเรียน และการสอนประจำ

(๖) ให้คณะครูมีอำนาจที่จะวินิจฉัยถึงสภาพและวงขอของทุนสองตำแหน่งนี้ ที่จะเลือกสรรผู้ที่ควรได้รับทุนนี้จากนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรปีนี้ และได้ยื่นใบสมัครไว้ ทั้งมีอำนาจที่จะสั่งให้ผู้นั้นเข้าทำงานในแผนกใดแล้วแต่เห็นว่าแผนกนั้นจะต้องการผู้ช่วยและเป็นแผนกที่จะทำการให้ได้สมประสงค์ในเรื่องนี้ ให้คณะครูสั่งงานและดูแลควบคุมงานของผู้นั้น ทั้งให้เป็นผู้สอดส่องดูด้วยว่า ผู้นั้นได้ทำการสำเร็จไปเพียงใด กับทั้งให้เป็นผู้วินิจฉัยในขั้นสุดท้ายด้วยว่าผู้นั้นได้ทำความดีพิเศษ อันควรได้รับรางวัลดังที่กล่าวมาข้างต้นหรือไม่

(๗) ผู้ที่ได้รับทุนนั้น คนใดคนหนึ่งหรือทั้งสองคนได้แสดงความสามารถเป็นพิเศษผู้นั้นอาจได้รับทุนไปศึกษาวิชาต่อ ณ ต่างประเทศ

ในภายหลัง

(๘) เรื่องที่จะเรียบเรียงแต่งขึ้นนั้น จะต้องเป็นเรื่องใหม่ ไม่ได้คัดลอกมา และทำโดยลำพังตนเอง มีคำอธิบายทั่วถึงประวัติศาสตร์ของเรื่องนั้น สิ่งเหล่านี้จะถือเป็นคุณสมบัติของเรื่องนั้น ลักษณะของเรื่องนั้นเป็นส่วนสำคัญอันหนึ่งที่จะใช้ในการวินิจฉัยว่าผู้นั้นควรจะได้รับรางวัลหรือไม่

(๙) ค่าใช้จ่ายในการทำการสืบค้นคว้านี้ แผนกที่ผู้รับทุนไปทำการอยู่ด้วยกับผู้รับทุนจะต้องช่วยกันออกตามกับผู้รับทุนกับหัวหน้าแผนกจะได้ตกลงกัน นอกจากนี้จะได้ทุนพิเศษมาจากทางอื่นช่วย

(๑๐) ผู้สมัครจะต้องเป็นผู้มีจรรยาดี ผิดไม่ในงานของตน และมีกำลังกายกำลังใจอันสมบูรณ์

ขอให้ผู้สมัครมายื่นใบสมัคร การเลือกคัตนั้นจะต้องทำให้ทันในกำหนด ให้มีเวลาพอที่จะร้องขอการผ่อนผันในการเกณฑ์ทหารได้...”

สมเด็จพระบรมราชชนกทรงให้ความสำคัญกับ “ครู” ผู้สอนในมหาวิทยาลัยเป็นอย่างมากทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากที่ทรงเห็นปัญหาต่างๆ ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น พระองค์ท่านทรงย้ำว่าในการสอนคนนั้นต้องสอนด้วยคนเป็นหลัก ประสบการณ์เป็นสำคัญ และเครื่องมือเป็นส่วนประกอบ เพราะคนเป็นแบบอย่าง เป็นครูที่ดีที่สุด การที่พระองค์ท่านสละพระราชทรัพย์เพื่อส่งคนดีไปศึกษาต่อต่างประเทศและให้กลับมาเป็นครูในตำแหน่งศาสตราจารย์ ซึ่งได้ทรงกล่าวถึงว่า

“...เพราะฉะนั้นผู้ที่จะเป็นศาสตราจารย์จะต้องมีลักษณะดังนี้

๑. ศาสตราจารย์ต้องเป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตรหรือปริญญาจากสถานที่เรียน มีฐานะเท่ากับมหาวิทยาลัย

๒. จะต้องได้เรียนวิชาที่ตนจะมาสอนเป็นวิชาพิเศษในสำนักที่ได้รับการยกย่องจากมหาวิทยาลัยนี้ว่าเท่ากันเป็นเวลาอย่างน้อย ๒ ปี

๓. จะต้องมีความรู้ความสามารถในการที่จะสอนนักเรียน

๔. จะต้องได้เคยทำการทดลองตรวจหาวิชา research หรือทำสิ่งใดให้เห็นความสามารถว่าจะเป็นผู้หาความรู้ใหม่ให้แก่ตนเองและแก่โลกได้ เพราะผู้ที่มีความรู้ลึกว่าจะบำรุงความรู้ของตนให้ดีขึ้นได้เสมอ จะไม่รู้สึกเสียดายวิชา โดยกลัวศิษย์จะดีกว่าเหมือนครู

อย่างเก่า

๕. ศาสตราจารย์จะต้องมีความสามารถในทางปกครองพอที่จะรักษาหน้าที่เป็นหัวหน้าแผนกและกองได้และจะต้องมีจรรยาดีพอที่จะเป็นที่นับถือกลัวเกรงและไว้วางใจของนักเรียน

๖. ผู้ที่จะเป็นศาสตราจารย์จะต้องได้เคยทำการในแผนกแพทย์ หรือแผนกอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๒ ปี...”

และด้วยพระราชปณิธานและความตั้งใจของพระทัยเช่นนั้น จึงทรงทุ่มเทเอาใจใส่และพิถีพิถันมากกับการคัดเลือกจางชาวต่างประเทศมาเป็นศาสตราจารย์ในโรงเรียนแพทย์ ทรงพิจารณาประวัติการเรียน การมีอาจารย์ผู้สอนรับรองมีความรู้ทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ ให้สามารถถ่ายทอดความรู้และทักษะในการรักษาผู้ป่วยและเป็นแบบอย่างที่ดีได้ รวมไปถึงทรงเตรียมคัดเลือกผู้รับทุนไปศึกษาต่อยังต่างประเทศเพื่อให้กลับมาเตรียมรับงานต่อจากอาจารย์ชาวต่างประเทศนั้นด้วย การคัดเลือกนักเรียนทุนที่จะให้รับทุนมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ทุนรัฐบาลไทย และทุนส่วนพระองค์นั้น พระองค์ท่านทรงย้ำว่าจะต้องเป็นคนดีจริงๆ เห็นได้จากลายพระหัตถ์ถึงหม่อมเจ้าพูนศรีเกษม เกษมศรี เมื่อ 12 มีนาคม พุทธศักราช 2465 ว่าต้องกำหนดนโยบายการคัดเลือกดังนี้

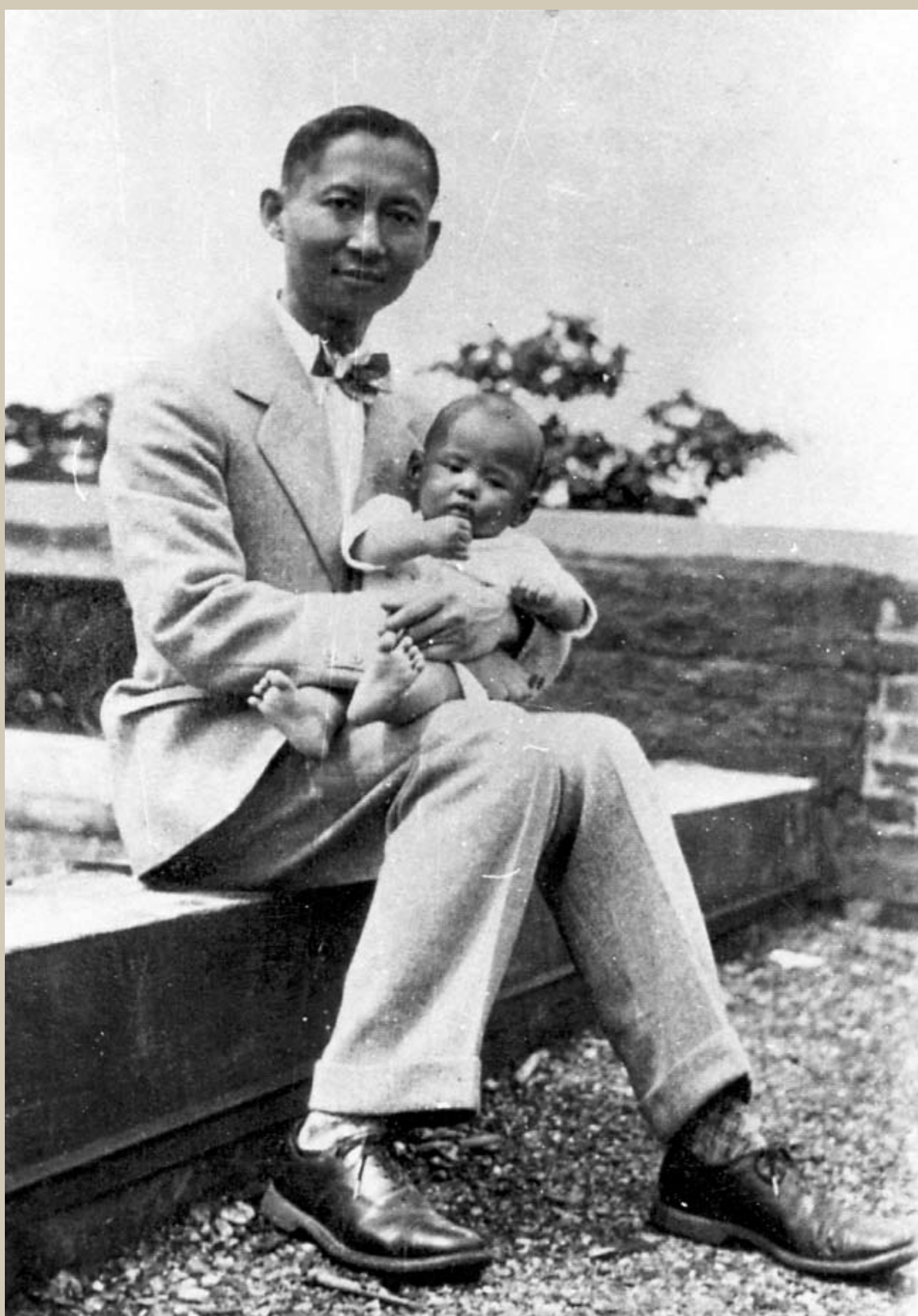
“...๑. ผู้ที่จะรับทุนของมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ต้องเลือกให้น้อยตัวที่สุดที่จะเลือกได้ และต้องให้ดีจริงๆ ทุกคน เพราะเมื่อเราออกค่าฝึกหัดไปแล้ว เขาก็คงจะหวังให้เราตั้งคนนั้นๆเป็นศาสตราจารย์จริงๆ มิฉะนั้นเขาคงจะน้อยใจมาก เพราะฉะนั้นต้องเลือกคนที่ดีจริงๆ และจะดีกว่าหรือเท่ากับคนที่จะเรียนสำเร็จไปต่อภายหลัง...

๒. ส่วนบุคคลที่ฉันเห็นควรเป็น R.F. candidate นั้นคือสำหรับ surgery ...แต่สำหรับ medicine หรือ pediatrics ...นอกจากสองคนนี้แล้ว ฉันไม่เห็นว่ใครมีความสามารถพอที่จะเป็นศาสตราจารย์ได้...

๓. ส่วนตำแหน่งที่เหลืออกอยู่นั้น คือ pathology และ anatomy ฉันออกจะอยากให้คนที่เรียนสำเร็จในเมืองไทยได้ จะได้เชิดชูโรงเรียนของเราบ้าง เสียดยที่...ไปเรียน public health เสียแล้ว ถ้าได้คนฉลาดอย่าง...มาจะดีมากและ...เกรงว่าจะไม่ฉลาดพอ แต่ได้ทราบว่...ของกรมสาธารณสุขเป็นคนฉลาดและมีความพากเพียรมากก็ดีพอใช้ เข้าใจภาษามาก

แต่โกงมะโรงมะเส็ง...”

พระองค์ท่านทรงห่วงใยเรื่อง “ครู” มากจึงทรงพยายามให้คัดเลือกให้ได้คนดีมีความสามารถจริงๆ และไม่จำเป็นต้องเป็นลูกหลานผู้ใหญ่ในกระทรวง อย่างไรก็ตาม การเลือกคนก็เป็นเรื่องยากที่จะได้พอเหมาะกับงานในอนาคตดังที่รับสั่งว่า “...เรื่องตำแหน่งงานนี้ก็เหมือนหมวก จะหาหมวกให้เหมาะกับหัวคนนั้นไม่ยาก แต่เรื่องที่จะหาหัวคนมาให้เหมาะกับหมวกนี้ชียากนักหนา...” เห็นได้จากว่าในครั้งหนึ่งทรงมีลายพระหัตถ์ถึงพระสันธิบิดาของนักเรียนทุนคนหนึ่งว่า

“...นายศรีอ่อนในทางวิทยาศาสตร์มากฉันเกรงว่าจะเรียนแพทย์ไม่ได้และถ้าขึ้นให้เรียนไปก็เกรงว่าจะเรียนแพทย์ได้อย่างเลวเท่านั้น...

...ขอให้เข้าใจเสียว่า นักเรียนของฉันไม่จำเป็นต้องเรียนแพทย์ทุกคน จะเรียนอะไรก็ได้แต่ต้องเรียนวิชาที่จะกลับไปหาเลี้ยงชีพได้ และต้องเรียนได้ดีความมุ่งหมายของฉันในการส่งนักเรียนนั้นมีสามอย่าง (๑) จะแสดงว่าการเลือกนักเรียนเป็นสำคัญ (๒) จะแสดงว่าได้ให้นักเรียนเรียนวิชาที่เขามี best aptitude แล้วจะสำเร็จดีกว่าที่จะบังคับให้เขาเรียนวิชาที่เขาไม่ชอบ (๓) จะแสดงว่าถ้าได้เรียนสำเร็จไปจริงจริงแล้ว จะหากินได้ในเมืองไทยและจะสามารถทำประโยชน์ให้เพื่อนมนุษย์ได้

แต่การเป็นนักเรียนของข้าพเจ้านั้นผิดจากรัฐบาลหลายอย่างคือ (๑) ข้าพเจ้านุญาตให้เรียนสุดแล้วแต่มีความสามารถทางไหน (๒) ข้าพเจ้านั้นต้องการให้เรียนดี หมายถึง passing grades ใช้ไม่ได้ และจะสอบตกตามตมอย่างนักเรียนรัฐบาลแล้วขออยู่ต่อไปไม่ได้ (๓) เมื่อกลับกรุงเทพแล้วข้าพเจ้านั้นไม่มีตำแหน่งและเงินเดือนให้และข้าพเจ้านั้นไม่รับหางานให้ใคร และไม่ยอมอุดหนุนต่อไป ฉะนั้นจึงลำบากกว่านักเรียนรัฐบาล

ตามที่สังเกตมา นายศรีเป็นคนเรียนดี แต่เมื่อเรียนทางวิทยาศาสตร์ไม่เก่ง ข้าพเจ้านั้นไม่อยากให้เป็นนักปิกหักไปทางนั้น เพราะว่าไม่เช่นนั้นนักเรียนรัฐบาลกลับไปก็มีตำแหน่ง เรียนได้หรือไม่ก็ได้ก็ตาม ฉะนั้นจึงใครให้เปลี่ยนไปเรียนที่จะทำได้จริงจริง ข้าพเจ้านั้นได้กำหนดให้เรียน general college course ให้จบในอีกสามปี ในระหว่างนั้นถ้าจะต้องการเรียนวิชาอะไร

โดยเฉพาะแล้วมาตกลงกันทีหลัง

ด้วยเหตุนี้ ฉะนั้นจึงใครให้พระสันธิช่วยมองหาโอกาสด้วยว่าเรียนอะไรจึงจะมีทางหากินได้ในประเทศไทย Miss Fritz แนะนำว่าให้เรียน finance and commerce ข้าพเจ้านั้นก็ออกจะเห็นดีด้วย แต่จะตกลงเรียนอะไรแน่นั้น ข้าพเจ้านั้นต้องยกให้บิดามารดาช่วยตัดสินใจ เพราะข้าพเจ้านั้นไม่รับผิดชอบที่จะเลี้ยงนายศรีตลอดชีวิต...”

ประเด็นสำคัญมากอีกประเด็นหนึ่งที่สมเด็จพระบรมราชชนกทรงคำนึงถึงอยู่เสมอคือการเป็น “ครู” ในมหาวิทยาลัยนั้นจะต้องมีคุณสมบัติในการศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ เรียกได้ว่าต้องเป็นนักศึกษาตลอดชีวิตโดยเฉพาะ “ครู” แพทย์และผู้ที่ยื่นวิชาแพทยการเรียนจบนั้นเป็นเพียงการเรียนจบตามตำราเท่านั้น แพทย์ที่ดีจึงต้องศึกษาค้นคว้าตลอดเวลาเพื่อให้ได้ความรู้ที่ถูกต้อง มีความเชื่อมั่นและพร้อมที่จะทำการแพทย์ต่อไป เห็นได้จากลายพระหัตถ์ที่ทรงมีถึง ดร.เอลลิส เมื่อ ๑๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๔๗๑ ว่า

“...การที่เรียนจบหลักสูตรวิชาแพทยนั้นไม่ได้หมายความว่านักเรียนผู้นั้นได้เรียนรู้การแพทย์ทั้งหมดแล้ว แต่เป็นการตรงกันข้าม การที่เรียนจบนั้นเป็นแต่เพียงขั้นหนึ่งของวิชาการศึกษาทางแพทย์ คือว่าความจริงนักเรียนผู้นั้นได้เรียนจบตามตำรา และบัดนี้เป็นผู้ที่สมควรและสามารถจะรับผิดชอบในการเรียนต่างๆ ที่เกี่ยวกับสุขภาพของประชาชนที่ไม่สมบูรณ์ โดยวิธีการทำจริงและโดยลำพังตนเองได้เท่านั้น เป็นการเรียนวิชาการแพทย์ต่อ แต่เป็นโดยวิธีที่ต่างกับวิธีเดิมบ้างเล็กน้อย จะเป็นแพทย์ที่ดีต่อไปในภายหน้าไม่ได้ นอกจากแพทย์ผู้นั้นเมื่อสำเร็จวิชาใหม่ ๆ จะรู้สึกพบว่า ตนจะต้องยังคงเป็นนักเรียนอยู่ต่อไปอีกตลอดเวลาที่ทำการแพทย์นั้น...”

วันทรงดนตรี

พระบรมราชโอรสท้าวพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชนัดดาในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชดำเนินไปทรงดนตรี ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันพุธที่ ๒๓ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๓ (คัดมาจากหนังสือ “นวมินทร์มหาราชา ธ สถิตเหนือเกล้าชาวจุฬาฯ” โดย คณะกรรมการจัดงานคืนสู่เหย้าชาวจุฬาฯ ๒๕๔๒)

บันทึกจดหมายเหตุ

ศิริมา บุนนาค นิสิตเก่าคณะเศรษฐศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๒๔-๒๕๒๗

“...การมาครั้งนี้ นับว่าพิเศษจริงๆ เพราะมีพิธีคล้ายรับน้องใหม่ และต้องมีการให้ออวาทด้วย การเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยนี้ น้องใหม่ทุกคนน่าจะทราบดีว่ามาเพื่อเรียน ไม่ใช่มาเดินเล่นโก้ๆ เก๋ๆ หรืออาจจะไม่เก๋ก็ได้หรือมาเดินขบวนกันรุ่นพี่ๆ ที่เข้ามาอยู่หลายปีแล้วก็ควรทำตัวอย่างให้ดีแก่น้องใหม่ เพื่อให้น้องใหม่ทำตาม...”

“...สำหรับพรที่ขอให้สอบไล่ได้ เป็นของที่ทุกคนต้องการ ทุกคนต้องการสอบไล่ได้ ผู้ใหญ่ พ่อแม่ ครู อาจารย์ ผู้ปกครองหรือผู้หวังดีทั้งหลายอยากให้นักศึกษาเรียนดีและสอบได้ การจะสอบได้มีอยู่วิธีเดียวคือท่องหนังสือ ถ้าจะให้พรก็ขอให้เฉพาะผู้ที่ท่องหนังสือ ให้มีกำลังใจท่องต่อไปให้รู้จริง พรก็อยู่ที่ว่าก่อนสอบขอให้ไม่หมดกำลังใจ ให้ชะมัดเขม้น เมื่อถึงเวลาใกล้สอบ อย่าหวั่นเสีย จิตใจอยู่กับตนเอง เชื่อว่าพรนี้ศักดิ์สิทธิ์มากสำหรับผู้ท่องหนังสือและอาจมีผลสำหรับผู้ไม่ท่องเหมือนกัน แต่มีน้อย ราว ๕๐ เปอร์เซ็นต์ สำหรับผู้ที่ท่องมีผลถึง ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์...”

พระบรมราชโอรสท้าวพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชนัดดาในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระราชดำเนินไปทรงดนตรี ในวันพุธที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๐ (คัดมาจากหนังสือ “นวมินทร์มหาราชา ธ สถิตเหนือเกล้าชาวจุฬาฯ” โดย คณะกรรมการจัดงานคืนสู่เหย้าชาวจุฬาฯ ๒๕๔๒)

“...แสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องที่ควรทำได้ และทุกคนควรจะทำ แต่ก่อนจะแสดงความคิดเห็นต้องพิจารณาให้รอบคอบก่อน การพูดนั้นย่อมกระทบถึงผู้ฟังเข้าไปในสมอง แล้วอาจเกิดปฏิกิริยาต่างๆ ได้ คำพูดเป็นคลื่นเสียงอย่างหนึ่งที่นักวิทยาศาสตร์ว่าไม่น่าจะมีอะไร แต่มีเสียงนี้เข้าไปศูนย์กลางของระบบประสาทซึ่งไม่อยู่เพียงแค่นั้น ความคิดเห็นนั้นยังถ่ายทอดต่อไป...”

“...การพูดอะไรออกไปจึงต้องพิจารณาให้รอบคอบ อย่าให้ผิดพลาดได้ ที่พูดมานี้ก็จะอยู่ในสมองของทุกคน อาจจะผิดพลาดได้ จึงใช้สติปัญญาพิจารณาดูว่าคำพูดนี้ ถูกต้องหรือไม่...”

พระบรมราชโอรสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ัญเชิญมาไว้ในตอนต้นของบทความนี้ เป็นส่วนหนึ่งที่ได้พระราชทานแก่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินทรงดนตรีที่มหาวิทยาลัย ซึ่งช่วงระยะเวลาที่เสด็จพระราชดำเนินทรงดนตรีที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อยู่ระหว่างปี ๒๕๐๑ ถึง ๒๕๑๖

การเสด็จพระราชดำเนินทรงดนตรีที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีการเล่าสู่กันฟังทั้งในรูปของ บทความ บทสัมภาษณ์ และการให้สัมภาษณ์แก่สื่อมวลชน สรุปได้ว่า เริ่มจากที่นิสิต

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกราบบังคมทูลขอเข้าเฝ้าถวายพระพรสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ฯ เนื่องในวันประสูติวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ให้นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเข้าเฝ้าในวันศุกร์ที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๐ ที่เวทียลลาคอนแอมพร และในวันดังกล่าว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้วงดนตรีของสถานีวิทยุ อ.ส. ซึ่งบรรเลงออกอากาศประจำทุกวันศุกร์ในช่วงเวลานั้น ต้อนรับชาวจุฬาฯ ที่เข้าเฝ้า ณ ที่นั้นต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๐๑ วงดนตรี ส.จ.ม.

เข้าไปบรรเลงที่สถานีวิทยุ อ.ส. และได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้เข้าเฝ้าฯ ในห้องกระจายเสียงรวมทั้งได้เล่นดนตรีร่วมกับวง “ลายคราม” ของพระองค์ ซึ่งยังความปลื้มปิติให้แก่สมาชิกของวงเป็นอย่างยิ่ง

เรื่องไม่ได้จบตรงการที่วงดนตรี ส.จ.ม. ได้ร่วมเล่นดนตรีกับวง “ลายคราม” หากแต่เป็นจุดเริ่มต้นของการเสด็จพระราชดำเนินทรงดนตรีที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๑ และเสด็จพระราชดำเนินทรงดนตรีที่จุฬาฯ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๖

จากวันนั้น จนถึงวันนี้ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ร่วมสมัยอยู่ในช่วงที่เสด็จพระราชดำเนินทรงดนตรีที่จุฬาฯ ต่างถ่ายทอดประสบการณ์และความประทับใจที่ได้รับในการมีโอกาสรับเสด็จฯ ทุกครั้งที่ได้มีการขอให้กล่าวถึงเรื่องวันทรงดนตรี

นอกจากความประทับใจในพระราชจริยวัตรและพระปรีชาสามารถในทางดนตรีแล้ว ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ยังเล่าเรื่องเกี่ยวกับทุนอานันทมหิดลให้ฟังว่า ในวันที่เสด็จพระราชดำเนินทรงดนตรีนั้น นิสิตทั้งหลายที่เฝ้าอยู่ ณ ที่นั้นได้บริจาคเงินเพื่อสมทบทุนมูลนิธิอานันทมหิดลและเป็นเรื่องที่เต็มใจปฏิบัติเช่นนั้นในทุกๆ ปีต่อมา ความจริงแล้ววันที่ ๒๐ กันยายน ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของพระเจ้าอยู่หัวถึงสองรัชกาล คือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ซึ่งก็กล่าวได้ว่าเป็นวันสำคัญวันหนึ่งในประวัติศาสตร์ของชาติ แต่สำหรับมหาวิทยาลัย วันที่ ๒๐ กันยายน นอกจากจะเป็นวันสำคัญของชาติแล้ว วันนี้ยังเป็นวันแห่งความทรงจำที่ไม่อาจลบออกไปจากประวัติศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ เพราะเป็นวันที่ระลึกที่องค์ประมุขของชาติมีพระมหากรุณาธิคุณต่อมหาวิทยาลัย

คณาจารย์ นิสิต และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคน วันนี้จึงถือว่าเป็นวันที่สานสายใยของความจงรักภักดีที่นิสิตทั้งมวลจะสามารถแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ อย่างเด่นชัดอีกวันหนึ่ง เป็นวันที่ทุกๆ คนที่เกี่ยวข้องสามารถแสดงออกถึงความตั้งใจจริงที่จะช่วยแบ่งเบาพระราชภาระกิจในด้านการส่งเสริมการศึกษาต่อไป

ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ นี้ มหาวิทยาลัย จะจัดงานวันระลึกวันทรงดนตรีขึ้นอีกครั้งหนึ่งในวันที่ ๒๐ กันยายน ที่หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนเรื่องกำหนดการ และรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับงานวันระลึกวันทรงดนตรี จะได้มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบเป็นระยะๆ ต่อไป

รับน้องใหม่

ความเป็นมา

ประเพณีรับผู้มาหาหรือมาอยู่อาศัยในบ้านหรือสังคัมเป็นวัฒนธรรมไทยอย่างหนึ่ง ดังคำกล่าวที่ว่า “เป็นประเพณีไทยแท้แต่โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ” การรับขวัญลูกหรือหลานที่เกิดใหม่เป็นประเพณีไทยสืบทอดกันมาเนิ่นนานจนถึงปัจจุบัน

การส่งลูกหลานชายไปฝากเข้าเรียนกับพระภิกษุที่วัด หรือครูที่สำนักครูที่มีการอบรม สั่งสอนเป็นประเพณีที่มีความสำคัญต่อลูกหลานไทยซึ่งจะเรียนทั้งวิชาหนังสือ วิชาชีพ และวิชาต่อสู้ป้องกันตัว

เมื่อมีการจัดตั้งโรงเรียนขึ้น พ่อแม่ผู้ปกครองจะนำลูกหลานไปฝากเข้าเรียน ครู อาจารย์ รับนักเรียนใหม่ทั้งที่เป็นทางการคือ ปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ กับที่ไม่เป็นทางการคือ ต้อนรับช่วยเหลือแนะนำให้นักเรียนใหม่รู้จักสถานที่ ระเบียบแบบแผน ตลอดจนเพื่อนรุ่นเดียวกัน และรุ่นพี่

เมื่อมีมหาวิทยาลัยแรกแห่งกรุงสยาม มหาวิทยาลัยและสโมสรนิสิตก็จัดงานรับนิสิตหรือน้องใหม่ตามประเพณีไทย และขนบธรรมเนียมแบบแผนที่มีลักษณะเฉพาะของมหาวิทยาลัยการต้อนรับผู้มาเยือนหรือมาอยู่ร่วมกันในสังคัมไม่ว่าขนาดเล็กหรือใหญ่ดูเหมือนจะเป็นการปฏิบัติคล้ายกันเป็นส่วนใหญ่เพราะมีคำกล่าวที่ยอมรับกันทั่วไคมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ ความแตกต่างจะอยู่ที่ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไรมากน้อยเพียงใด ในครอบครัวไทยในอดีตเมื่อครอบครัวใดมีลูกจะจัดพิธีกรรมต่าง ๆ ที่เป็นไปตามแบบแผนประเพณีดั้งเดิมหรือพิธีทางศาสนาตามน้อยให้เหมาะกับฐานะานุรูปของแต่ละครอบครัว นับตั้งแต่การเตรียมของสำหรับวางทาร์กก่อนคลอด ซึ่งส่วนใหญ่ใช้กระดังและมีของที่เป็นมงคลใส่ไว้บนกระดัง เมื่อคลอดแล้วก็มี การอาบน้ำ การทำขวัญ ฯลฯ การรับสมาชิกใหม่ประเภทย้ายเข้ามาอยู่ร่วมชายคาก็มีเรื่องที่น่าสนใจ ดังเช่นพ่อแม่ที่อยู่ในชนบทห่างไกลฝากลูกหลานให้เรียนในเมืองในกรณีที่พักเด็กให้อยู่ในอุปการะของญาติหรือผู้ใหญ่ก็จะมีการต้อนรับมากน้อยแล้วแต่แตกต่างกันตามวิถีชีวิตของแต่ละครอบครัว บางครอบครัวเกือบจะไม่ได้ทำอะไรเลยเพียงแนะนำให้ทราบที่อยู่ที่พัก รู้จักคนในบ้านมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบนับตั้งแต่การช่วยตนเอง การช่วยงานบ้าน แนะนำให้รู้จักธรรมเนียมหรือกติกาในครอบครัวตลอดจนวิถีชีวิตในชุมชน บางบ้านอาจจะให้เด็กไปเคารพพระภูมิเจ้าที่ หรือสักการะบูชาพระพุทธรูปประจำบ้าน ฯลฯ ในสังคัมของสถานการศึกษาในเมืองไทย การต้อนรับสมาชิกใหม่นั้นดูเหมือนจะไม่มีธรรมเนียมประเพณีที่มีรูปแบบหรือการปฏิบัติเพื่อต้อนรับสมาชิกใหม่โดยเฉพาะ การต้อนรับก็คงจะเป็นแบบไทย ๆ เช่น การจัดให้รู้จักกันและกันระหว่างสมาชิกใหม่กับสมาชิกเก่า การสร้างความคุ้นเคย การแนะนำให้รู้จักปฏิบัติตัวของสมาชิกใหม่ใน “บ้านใหม่” ในระดับอุดมศึกษานั้น เนื่องจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกในบ้านเรา การต้อนรับสมาชิกใหม่ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเป็นการกระทำครั้งแรกของเมืองไทย แม้ว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะมีความเป็นมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๒ เท่าที่ค้นคว้าจากเอกสารแล้ว การต้อนรับสมาชิกใหม่อย่างเป็นทางการเพิ่งมีเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ จากนั้นจึงมีวิวัฒนาการมาเป็นอย่างที่เห็นและทราบในปัจจุบัน สาระของรูปแบบและวิธีการจัดมีการจัดและจำแนกออกเป็น ๕ สมัยดังนี้

สมัยแรก (พ.ศ. ๒๔๕๙ - ๒๔๘๐)

จากการศึกษาเอกสารรวมทั้งการสอบถาม นิสิตเก่างานรับน้องใหม่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่าที่ปรากฏหลักฐานมีกำเนิดขึ้นที่คณะแพทยศาสตร์ ซึ่งตั้งอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราชเป็นการจัดงาน ประเพณีข้ามฟาก และรับน้องใหม่ ทั้งนี้เพราะการเรียนของคณะแพทยศาสตร์ แบ่งเป็น ๒ วิทยาเขตคือ เรียนเตรียมแพทยศาสตร์ที่คณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่วิทยาเขตปทุมวัน จากนั้นจึงไปเรียนวิชาแพทยศาสตร์อีก ๔ ปีที่วิทยาเขตศิริราช น้องใหม่จึงไปลงเรือที่ท่าพระจันทร์และขึ้นที่ท่าศิริราช ทั้งสองจุดนี้มีพี่ๆ คอยรับทั้งที่ทำพระจันทร์และที่ทำศิริราช จากนั้นพี่ๆ นำเดินแถวไปยังสถานที่จัดงานรับน้องใหม่ หลังพิธีแนะนำตัวพี่ๆ ซึ่งเป็นกรรมการคณะซึ่งแจ้งเรื่องหอพัก ความเป็นอยู่ สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบระเบียบซึ่งนิสิตรุ่นพี่ได้ร่วมกันกำหนดและปฏิบัติสืบทอดกันมา จากนั้นเป็นการแนะนำตนเองของน้องใหม่ ชมการแสดงร่วมรับประทานอาหาร ปิดท้ายด้วยการส่งน้องใหม่เข้าหอพัก ต่อมานิสิตที่วิทยาเขตปทุมวัน (นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์กับนิสิตคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์) นิสิตวิทยาเขตวังหลวง (คณะรัฐประศาสนศาสตร์) ได้จัดงานรับน้องใหม่ สำหรับนิสิตที่วิทยาเขตปทุมวันซึ่งเรียนที่ “วังใหม่” หรือ “วังกลางทุ่ง” หรือ “วังวินด์เซอร์” (วังของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมารพระองค์แรกซึ่งทรงเป็นสมเด็จพระปิตุลาหรือลุงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลและพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล อดุลยเดช) ซึ่งตั้งอยู่บริเวณอันเป็นที่ตั้งกรีฑาสถานแห่งชาติปทุมวัน กิจกรรมจะเริ่มจากน้องใหม่เดินทางจากต้นถนนพระราม ๑ แล้วเข้าวังวินด์เซอร์ กิจกรรมนอกนั้นเหมือนพิธีรับน้องใหม่ที่วิทยาเขตศิริราช นิสิตในครั้งนั้นต้องอยู่หอพักทุกคน เพราะปทุมวันอยู่ “ห่าง” จาก “ในเมือง” การคมนาคมไม่สะดวกรวดเร็วสำหรับ ผู้มาเรียนแบบมาเข้าเย็นกลับ

สมัยที่ ๒ (พ.ศ. ๒๔๘๐ - ๒๕๐๐)

ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๑ - ๒๔๙๐ รัฐบาลได้กำหนดให้มีชั้นเตรียมมหาวิทยาลัยขึ้น น้องใหม่จึงมาจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาในปัจจุบัน) เพียงแห่งเดียว งานรับน้องใหม่เริ่มจากน้องใหม่เดินจากหน้าตึก ๒ ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาฯ ผ่านประตูหน้าตึก ๒ ซึ่งอยู่ระหว่างตึกเคมีกับตึกคณะศิลปกรรมศาสตร์หรือคณะเภสัชศาสตร์ในสมัยนั้น (ปัจจุบันไม่มีประตูนั้นอีกแล้ว) เดินทางเข้าหอประชุม กิจกรรมคล้ายกับสมัยแรก แต่จะนำน้องใหม่เป็นรายคณะเนื่องจากมีนิสิตมากขึ้น ไม่มีการเข้าหอพัก เพราะสถานที่ไม่เพียงพอ การคมนาคมสะดวกมากขึ้นแล้ว พี่ๆ จะติดคำขวัญทั้งห้าคือ สามัคคี (unity) ประเพณี (tradition) อาวุโส (seniority) ระเบียบ (order) และน้ำใจ (spirit) ทั้งที่ฝ่าฝืนหอประชุมและตามต้นจามจุรี ต่อมาเมื่อมีการรับน้องใหม่ของคณะต่างๆ จึงวิวัฒนาการขึ้นให้มี การลอดซุ้มจามจุรีและการมอบมาลัยจามจุรี หลัง พ.ศ. ๒๔๙๔ มีน้องใหม่มาจากโรงเรียนต่างๆ มากขึ้นจึงให้น้องใหม่เดินทางจากสี่แยกปทุมวันมาที่ประตูใหญ่ผ่านคณะวิทยาศาสตร์แล้วเข้าหอประชุม เมื่อมีจำนวนน้องใหม่มากขึ้นจึงให้น้องใหม่เดินแถวเป็น ๒ กลุ่ม เริ่มที่สี่แยกปทุมวันกับที่สามย่านเดินผ่านประตูใหญ่ กลุ่มที่มาจากสี่แยกปทุมวันจะเดินผ่านคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์เข้าหอประชุมกลุ่มที่มาจากสามย่านจะเดินผ่านคณะวิทยาศาสตร์เข้าหอประชุม

นอกเหนือจากการรับน้องใหม่ของสโมสรนิสิตแล้ว คณะต่างๆ ก็จัดงานรับน้องใหม่ กิจกรรมที่จัดมีลักษณะคล้ายกับการจัดของสโมสรนิสิต แต่จะมีการแนะนำน้องใหม่เป็นรายบุคคลกิจกรรมบางอย่างจะมี “ลักษณะเฉพาะของแต่ละคณะ” เช่น คณะแพทยศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และหอพักนิสิต

สมัยที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๐๖)

สืบเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการขยาย การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากขึ้น จัดตั้งโรงเรียนมัธยมมากขึ้น ทำให้มีนักเรียนจบ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายศึกษาต่อใน มหาวิทยาลัยมากขึ้นกว่าเดิม เมื่อเป็นเช่นนี้ ทางรัฐบาลจึงขยายการศึกษาให้สามารถรับ นักเรียนได้มากขึ้น กิจกรรมรับน้องจึงมีกลุ่ม นิสิตที่มาจากภูมิภาคต่างๆ รับน้องที่มีภูมิ ลำเนาต่างจังหวัด นิสิตรุ่นพี่ซึ่งมาจากโรงเรียน ที่มีผู้สอบเข้าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้มาก จึงจัดการรับน้องใหม่จากโรงเรียนของตน การ จัดแข่งขันกีฬาระหว่างคณะนำไปสู่การทะเลาะวิวาทมากขึ้นและรุนแรงมากขึ้น มหาวิทยาลัย จึงจัดตั้งองค์การบริหารกิจการนิสิตทำให้มี ชมรมต่างๆ เพิ่มขึ้น การรับน้องใหม่ซึ่งเป็น สมาชิกของชมรมจึงเกิดขึ้น กิจกรรมรับน้อง ใหม่จึงมีมากและกินเวลาสำหรับจัดกิจกรรม ต่างๆ มากกว่าเดิม

สมัยที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๐๗ - ๒๕๒๙)

หลังจากเหตุการณ์ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้มีการจัดกิจกรรมรับน้องใหม่ในรูป แบบที่แตกต่างจากเดิม ขณะเดียวกันกิจกรรม บางอย่างซึ่งจัดอยู่ในอดีตถูกยกเลิก นอกเหนือ จากการจัดงานรับน้องใหม่ที่บริเวณ มหาวิทยาลัยแล้ว ยังมีการจัดงานรับน้องที่ต่าง จังหวัด กิจกรรมรับน้องใหม่เริ่มมีตั้งแต่วัน ประกาศผลสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อใน สถาบันอุดมศึกษา เช่น งานวันแรกพบ งาน เปิดโลกกิจกรรม พิธีบายศรีสู่ขวัญ การแข่งขัน กีฬาน้องใหม่ ซึ่งพี่ๆ ชมรมต่างๆ จัดขึ้นเพื่อ เป็น “แวมวอง” เลือกหาผู้ที่มีความสามารถ ทางการกีฬา ในขณะเดียวกันงานรับน้องใหม่ ของกลุ่มนิสิตจากภูมิภาคต่างๆ และโรงเรียน บางโรงเรียนก็ยังคงจัดอยู่ เมื่อพิจารณาใน ภาพรวมแล้วประเภทและการใช้เวลาจัด กิจกรรมรับน้องใหม่จึงไม่น้อยไปกว่าการจัดใน สมัยที่ ๓

สมัยที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๐ - ปัจจุบัน)

จากการที่มีการจัดกิจกรรมหลากหลาย และใช้เวลารับน้องใหม่มาก่อนข้างเนิ่นนาน จึง ทำให้มหาวิทยาลัยพิจารณาปรับปรุงแบบการ จัดงานรับน้องใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงจัดงานปฐมนิเทศ พิธีการถวายตัวและสัตย์ ปฏิญาณ การรับขวัญด้วยการให้น้องใหม่ลอด ชุ่มจามจุรีเข้าในบริเวณพิธี อธิการบดี คณาจารย์ นิสิตรุ่นพี่และพี่เก่าเจิมหน้าผาก และกิจกรรมบันเทิง การจัดใช้เวลาสามวันคือ วันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ เริ่มจากวันศุกร์ที่มีพิธีที่ เป็นทางการที่สนามหน้าพระบรมราชานุสาว รีย์พระผู้ทรงพระราชทานกำเนิดและพระผู้ สถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การถวาย ตัวและถวายสัตย์ปฏิญาณ กิจกรรมรับน้อง ใหม่ในหอประชุม และกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กลางคืนมีการปฐมนิเทศ จัดพิธีบายศรีสู่ขวัญ ที่สนามกีฬาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แล้วให้ น้องใหม่พักที่มหาวิทยาลัย วันเสาร์มีการจัด กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในบริเวณต่างๆ ของ มหาวิทยาลัยตามแต่นิสิตรุ่นพี่ๆ จะเลือกใน ตอนค่ำจะจัดกิจกรรมบันเทิงและพิธีรับขวัญ น้องที่สนามกีฬาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วัน อาทิตย์มีพิธีทำบุญตักบาตร และพิธีปิดด้วย การลอดชุ่มมือ หลังรับประทานอาหารกลาง วันก็มีกิจกรรมส่งน้องกลับบ้าน

การรับน้องใหม่ของคณะ

การรับน้องใหม่ของแต่ละคณะที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการจัดให้น้องใหม่รู้จักสังคมที่ใกล้ชิดที่สุดในการศึกษาในมหาวิทยาลัย กิจกรรมที่จัดจะคล้ายคลึงคลึงกับการรับน้องใหม่ของมหาวิทยาลัย แต่เนื้อหาสาระของการจัดจะมีมากขึ้น เช่น การจัดพี่คอยดูแลน้อง ทำนองเดียวกับการเรียนซึ่งมีอาจารย์ที่ปรึกษากับกลุ่มนิสิตที่อยู่ในความดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งคณะจะแต่งตั้ง พี่ผู้อาสาช่วยน้องจะแนะนำเรื่องการเรียนและการปฏิบัติตนในมหาวิทยาลัย เช่น การเลือกวิชาเรียนการลงทะเบียน การซื้อเครื่องเขียน แบบเรียน เครื่องแบบ การแนะนำให้รู้จักชมรมของคณะ การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของน้องซึ่งแตกต่างกันซึ่งพี่ๆ จะช่วยเหลือและให้คำแนะนำอย่างดี

การรับน้องใหม่ของหอพักนิสิต

การรับน้องใหม่ของหอพักนิสิตนั้นมีจุดมุ่งหมายหลักที่จะหล่อหลอมนิสิตซึ่งเรียนในคณะต่างๆ และมาจากภูมิลำเนาเดิมจากทั่วประเทศให้มีลักษณะเฉพาะของชาวหอ การรับน้องใหม่ของหอพักนิสิตจะจัดหลังการรับน้องใหม่รวมและการรับน้องใหม่ของคณะ น้องใหม่ของหอพักนิสิตนั้นต่างกับน้องใหม่คณะตรงที่น้องใหม่บางคณะอาจอยู่จุฬาฯ มาแล้วหนึ่งหรือสองปีเพราะห้องไม่ว่าง แต่เมื่อเข้าหอพักก็ต้องเป็นน้องใหม่ นอกจากนั้นนิสิตจะอยู่หอพักกันแล้วประมาณหนึ่งเดือนจึงมีการรับน้อง ด้วยเหตุนี้จึงมีกิจกรรมเกี่ยวกับน้องใหม่ก่อนการรับน้องคือการ “พ่นหอ” เป็นการปลุกให้น้องตื่นแต่เช้ามาก คือ ประมาณตีห้าหรือเร็วกว่านั้น เมื่อน้องรวมตัวกันแล้วก็เป็นการออกกำลังกายแบบต่างๆ ในช่วงนี้อาจมีการ “ชอม” กันบ้าง กิจกรรมนี้จะเสร็จก่อน ๖ นาฬิกาเพื่อให้แต่ละคนแยกย้ายกันไปปฏิบัติกิจประจำวัน การจัดงานรับน้องใหม่ของหอพักเริ่มด้วยน้องใหม่ใส่เสื้อ “ซีมะโด่ง” เข้าแถว ลอดซุ้ม การหยอกล้อ การละเล่น การสังสรรค์ หากจะสรุปสาระของกิจกรรมเกี่ยวกับน้องใหม่ของหอพัก คือ หอพักจะมีการจัดกิจกรรมที่มุ่งเสริมความสามัคคี ความอดทน อดกลั้น ระเบียบวินัย เพราะจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของหอพักตลอดจนกติกาและประเพณีของชาวหอ โดยเฉพาะกิจกรรมของหอพัก นิสิตชายนั้นมักจะเป็นที่รู้กันว่าตื่นแต่เช้า สนุกสนาน การที่อยู่ร่วมกันหลายปีจึงทำให้ชาวหอรู้จักเพื่อนต่างคณะมาก การร่วมทุกข์ร่วมสุขในวิถีชีวิตซึ่งได้หอพักเป็นบ้านหลังที่สองในชีวิตของการเป็นนิสิตจุฬาฯ จึงเป็น

ประสบการณ์ที่ดียิ่ง นอกจากชาวหอแท้ๆ แล้ว ยังมี “ชาวสิงหอ” คือ ผู้ที่ไม่ได้อยู่หอพักแต่ไปขลุกอยู่ที่นั่นประจำอีกด้วย ใครเป็นอนุสาสกิจจึงลำบากใจเป็นบางครั้ง บางกรณีทั้งเกิดจากสมาชิกประจำและสมาชิก “ชาวร” อย่างไรก็ตามลักษณะเด่นของชาวหอตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันก็คือ การปลุกฝังเรื่องน้ำใจ อาวุโส สามัคคี วินัยระเบียบ และประเพณีของชาวหอเหล่านั้นทำได้ดี ชาวหอจึงสนิทสนมกันมากทั้งในระหว่างเรียนและเมื่อออกไปประกอบอาชีพ ชาวหอในอดีตจึงมีเพื่อนที่รักกันจนวันตาย และในปัจจุบันก็เชื่อว่าจะเป็นเช่นนั้น

กิจกรรมต้อนรับนิสิตใหม่จุฬาฯ ผู้รั้วจามจุรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดการปฐมนิเทศนิสิตใหม่และพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนเป็นนิสิตจุฬาฯ ปีการศึกษา ๒๕๔๔ ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสนามหน้าพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระปิยมหาราชและสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า เพื่อต้อนรับนิสิตใหม่และให้ข้อมูลการใช้ชีวิตนิสิตในรั้วมหาวิทยาลัย รวมทั้งสร้างความภาคภูมิใจ ความประทับใจในประเพณีและวัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบเนื่องกันมานับจากอดีตจนถึงปัจจุบันพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนเข้าเป็นนิสิตจุฬาฯ

เวลา ๐๗.๐๐-๐๘.๐๐ น.

- นิสิตใหม่ทุกคนพร้อมกันและเตรียมเข้าสู่บริเวณพิธีการที่ลานหน้าพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระปิยมหาราชและสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า

เวลา ๐๘.๐๐-๐๙.๐๐ น.

- ผู้บริหาร คณาจารย์ นิสิตเก่าพร้อมกันที่ลานหน้าพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระปิยมหาราชและสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า

- อธิการบดีมาถึงบริเวณงาน และเดินขึ้นบนลานพระบรมรูป เพื่อจุดเครื่องทองน้อยถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระปิยมหาราชและสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า

- นายกสโมสรนิสิตกล่าวนำพิธีการถวายสัตย์ปฏิญาณตนเป็นนิสิต

- ผู้แทนนิสิตใหม่ชาย/หญิงนำพานดอกไม้ธูปเทียนเข้าไปถวายที่หน้าพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระปิยมหาราชและสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า

- นิสิตใหม่ทุกคนถวายบังคมพร้อมกัน ๓ ครั้ง และกล่าวปฏิญาณตนเป็นนิสิตจุฬาฯ แล้วให้กราบราบพร้อมกัน ๑ ครั้งโดยไม่แบมือ จากนั้นนิสิตทุกคนยืนขึ้น

- นักร้องประสานเสียงนำร้องเพลงมหาจุฬาลงกรณ์

- นิสิตทุกคนร้องเพลงมหาจุฬาลงกรณ์พร้อมกัน

- อธิการบดี ผู้บริหารและคณาจารย์มอบเข็มพระเกี้ยวแก่นิสิต เมื่อนิสิตรับเข็ม พระเกี้ยวแล้วเป็นอันเสร็จพิธี

การปฐมนิเทศนิสิตใหม่

รอบแรก เวลา ๐๙.๐๐-๑๑.๓๐ น.

รอบสอง เวลา ๑๒.๐๐-๑๔.๓๐ น.

รอบสาม เวลา ๑๕.๐๐-๑๗.๓๐ น.

- นิสิตใหม่คณะต่างๆ เข้านั่งในหอประชุมจุฬาฯ

- อธิการบดี ผู้บริหาร นายกสมาคมนิสิตเก่าจุฬาฯ ประธานสภาคณาจารย์ นายกสโมสรอาจารย์ และคณาจารย์ พร้อมกัน ณ หอประชุมจุฬาฯ

- รองอธิการบดี (รศ.จุมพล รอดคำดี)

กล่าวรายงาน

- อธิการบดีกล่าวต้อนรับนิสิตใหม่

- ฉายวีดิทัศน์แนะนำมหาวิทยาลัย ประวัติความเป็นมาของเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ นักร้องประสานเสียงขับร้องเพลงและจบด้วยเพลงมหาจุฬาลงกรณ์ เป็นอันเสร็จพิธี

ไหว้ครู

“...ครูของเราหรือชื่อสุเมธ เรื่องเดช
วิชาจะหาไหน...”

“...ธณีนี่นี้เป็นพยาน เราก็คิษย์มี
อาจารย์ หนึ่งบ้าง...”

ความซื่อแรกเป็นคำพูดของพลายชุมพล (ลูกชายขุนแผน) เจรจากับพลายงาม (ลูกขุนแผน) ก่อนที่น้องคู่นี้จะรบกัน ความที่ สองเป็นวาทะของศรีปราชญ์ที่ใช้หัวแม่เท้า เขียนบนพื้นดิน เพราะถูกมัดไว้ที่หลักประหาร ก่อนถูกสำเร็จโทษถึงแก่สิ้นชีวิตที่ นครศรีธรรมราช ข้อความดังกล่าวเป็นการ แสดงให้เห็นว่าบรรพชนไทยนั้นนับถือ ครูบาอาจารย์ของตนมาก

พิธีไหว้ครูเป็นวัฒนธรรมไทยที่สำคัญยิ่ง อย่างหนึ่ง ประวัติและความเป็นมาของการ ไหว้ครูยังไม่มีหลักฐานชัดเจน แต่คนไทยไหว้ ครุมาเนานมากจนกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมการ ไหว้ครูอยู่ในสังคมไทยตลอดมา

คติความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับการ ไหว้ครู

พิธีไหว้ครูเป็นงานที่จัดขึ้นตามลัทธิหรือ ความเชื่อตามประเพณี เพื่อความขลังและ ความมีสิริมงคล อันเป็นการทำความเคารพ สักการะครูบาอาจารย์ ด้วยการตระหนักรู้ว่า ท่านคือผู้ที่ขัดเกลาถ่ายทอดความรู้ การไหว้ ครูจึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการฝากเนื้อฝากตัว เป็นศิษย์ อย่างเป็นทางการพร้อม กาย วาจา และ ใจ ด้วยความอ่อนน้อมและสำนึกในพระคุณที่ ครูท่านยินดีรับเราในฐานะลูกศิษย์และพร้อมที่ จะสอนกล่อมเกลายถ่ายทอดความรู้ที่ท่านมีให้ ต่อไปโดยมีพยานรู้เห็นทั้งทางรูปธรรม (ครูและ ผู้อยู่ในพิธี) นามธรรม (ทางด้านจิตใจคือสิ่ง ศักดิ์สิทธิ์และสัญลักษณ์)

สมัยโบราณ ครูจะได้รับการยกย่อง เคารพ นับถือว่าเป็นผู้มีบุญคุณแก่ศิษย์ ศิษย์จะ ละเมียดลางเกินใดๆ ไม่ได้ ถ้าศิษย์ไม่ให้ความ เคารพดูหมิ่นครู สังคมจะลงความเห็นว่าเป็น คนใช้ไม่ได้ ไม่มีกิริยาไร้ความกตัญญู จะหา ความเจริญยากในอนาคต เรียนวิชาความรู้ อะไรก็อาจจะเสื่อมได้ หรืออาจจะไม่ประสบ ความสำเร็จก้าวหน้า

สมเด็จพระบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราง ราชานุภาพ ได้ทรงนิพนธ์ถึงพระประวัติไว้ตอน หนึ่งซึ่งกล่าวถึง “วันครู” และการกราบไหว้ บูชาไว้ดังนี้

“ว่าเฉพาะการศึกษาของตัวฉัน ได้ทันเรียนชั้นประถมศึกษาตามแบบเก่าเมื่อในรัชกาลที่ ๔ แรกเรียนต่อคุณแสงเสมียน ในเวลานั้นหนังสือเรียนยังไม่มีฉบับพิมพ์แต่ต้องไปจ้างอาลักษณ์เขียนหนังสือเรียนด้วยเส้นหรดาลลงในสมุดคำ เมื่อได้หนังสือมาแล้ว ถึงวันพฤหัสบดีอันถือกันทั่วไปจนทุกวันนี้ว่าเป็น “วันครู” ควรเริ่มเรียนหนังสือเวลาเช้าให้บ่าวถือพานรองหนังสือเรียนนำหน้าพี่เลี้ยงอุ้มตัวฉันเดินตาม มีบ่าวกั้นพระกลดคน ๑ บ่าวตามอีก ๒- ๓ คน คนหนึ่งถือพานเครื่องบูชาดอกไม้ธูปเทียน กับดอกเข็ม และดอกมะเขือ กับหญ้าแพรก (ของเหล่านี้เป็นของอธิฐานขอให้ปัญญาแหลมเหมือนเข็ม มีความรู้มากเหมือนเมล็ดมะเขือ และรู้รวดเร็วเหมือนหญ้าแพรกขึ้น) เมื่อถึงสำนักครู ยกพานหนังสือเข้าไปตั้งตรงหน้า จูดยธูปเทียนกราบไหว้บูชาหนังสือแล้วจึงเริ่มเรียน ครูให้ไม่ให้เราทำแทนรูปอันหนึ่งสำหรับชี้ตัวหนังสือที่อ่าน สอนให้อ่านคำนั้สการ นะโม พุทธาย สิทธ ก่อน จำได้แล้วจึงอ่านสระและพยัญชนะต่อไป นอกจากวันพฤหัสบดีไม่ต้องมีเครื่องบูชา”

คนไทยเป็นชนชาติที่มีกิริยาอ่อนน้อมถ่อมตน ยกย่องให้เกียรติและรู้สำนึกในบุญคุณทั้งสิ่งที่มีชีวิต ได้แก่ บิดา มารดา พระสงฆ์องค์เจ้าผู้มีพระคุณ เป็นต้น และสิ่งไม่มีชีวิตแต่ถือว่ายังประโยชน์ให้สูงยิ่งกั้กับตน ได้แก่ น้ำหรือแม่พระคงคา ซึ่งมีประเพณีลอยกระทงอันเป็นการสำนึกบุญคุณของน้ำ อันมาจากแม่น้ำลำคลองและขอไถ่โทษ ขอขมาที่อาจทำความสกปรกคืนกลับให้กับแม่น้ำลำคลอง ชาวที่เรารับประทานเป็นอาหารหลัก จะมีการบูชาพระแม่โพสพ อันหมายถึงเทพธิดาประจำข้าว เจ้าแม่แห่งข้าว ยกย่องดินว่าแม่พระธรณี หมายถึงเทพธิดาประจำแผ่นดิน เจ้าแม่แห่งแผ่นดิน และหนังสือที่ถือเสมือนหนึ่งเป็นครูดังพระประวัติฯ ที่ยกตัวอย่างข้างต้น

ครูที่คนไทยกราบไหว้หรือไหว้มี ๒ แบบคือเทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนับถือ เช่น พระพิฆเนศ พระพญหส์บดี พระวิษณุกรรม ฤๅษีหัวโขน ล้วนเป็นที่ยกย่องว่าเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ทั้งวิชาสามัญ ศิลปะ และการช่างประเภทต่างๆ ความเคารพยกย่องเช่นนี้จะรวมไปถึงเครื่องดนตรี เครื่องแต่งกาย จำทำงานการประลองฝีมือด้วยอาวุธนานาชนิดตลอดจนการชกมวย นักมวยไทยจะต้องสวมมงคลและไหว้ครูก่อนชกต่อสู้

นอกเหนือจากการเคารพเทพเจ้า หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าวแล้ว คนไทยยังเคารพครูที่เป็นมนุษย์ เริ่มตั้งแต่เคารพพ่อแม่ว่าเป็นครูคนแรกของลูก ครูที่สอนวิชาต่างๆ การไหว้ครูที่เป็นมนุษย์นั้นเรายกย่องและแสดงความกตัญญูต่อท่านในฐานะที่ท่านเป็นผู้ถ่ายทอด อบรมสั่งสอนวิชาความรู้ซึ่งถือกันว่าเทพเจ้า หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นผู้มอบให้แก่ครูมนุษย์มาสั่งสอนศิษย์

พิธีไหว้ครูเป็นทั้งพิธีกรรมและศิลปะ พิธีไหว้ครูทางศิลปะ การช่าง และความรู้ที่ปัจจุบันเรียกวิชาสามัญจะมีอยู่ ๒ ลักษณะคือ พิธีที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือการบูชาพระรัตนตรัยหรือเทพเจ้า เครื่องเช่นสรวงบูชาเป็นการแสดงความเคารพ ความกตัญญูตเวทีต่อครูไทย โดยเฉพาะที่เป็นเทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ส่วนของบูชาที่มอบให้แก่ครูจะมีทั้งความงาม และความหมาย กล่าวคือจะมีดอกไม้ ธูป เทียนบูชาครู ดอกไม้ที่นิยมใช้ไหว้ครูประกอบด้วย ดอกเข็ม ดอกมะเขือ หญ้าแพรก บางตำราระบุว่ามีเกลือและข้าวตอกด้วย ดอกเข็ม มีความหมายว่าให้มีปัญญาแหลมดุจเข็ม ดอกมะเขือ หมายถึง ความอ่อนน้อม ความตั้งใจรับความรู้จากครู ดอกมะเขือที่ได้บูชาเป็นมะเขือเปราะเพราะเมื่อบานจะคว่ำหน้าลงเปรียบเสมือนศิษย์ต้องน้อมรับวิชาจากครูด้วยความเคารพ หญ้าแพรก หมายถึง ให้มีความเจริญงอกงามเร็ว และความอดทน เพราะหญ้าแพรกจะขยายพันธุ์ได้เร็วและทนต่อสภาพแห้งแล้งหรือสิ่งที่อาจถูกรบกวน ซึ่งหมายถึง ความอดทนที่ศิษย์พึงมี แม้จะถูกครูดุหรือลงโทษตามโทษานุโทษ ข้าวตอก หมายถึง ให้มีความรู้แตก ฉานดุจข้าวตอกเมื่อคว่ำแล้วจะแตก ส่วนครูเปรียบเหมือนภาชนะที่กั้นมิให้ข้าวตอกกระเด็นออก นั่นคือ ครูเป็นผู้ปกป้องมิให้ศิษย์คิดหรือปฏิบัติในทางเสียหาย เกลือ หมายถึง ความทรงจำ ความรู้วิชาการเสมือนเกลือรักษาความเค็ม การบูชาครูเช่นนี้จะมีการจัดพานใส่ดอกไม้ ธูป เทียนบูชาครู ต่อมาได้มีการจัดพานพุ่มดอกไม้ทั้งดอกไม้สด ดอกไม้แห้งบูชาครูอีกด้วย

ในพิธีไหว้ครูจะมีคำกล่าวไหว้ครูที่เป็นภาษาบาลีและภาษาไทยดังนี้

ปาเจรา จริยา โหนติ คุณุตรานาสุสา
ข้าขอประณตน์น้อมสักการ บูรพ
คณาจารย์ ผู้ก่อเกิดประโยชน์ศึกษา ทั้ง
ท่านผู้ประสาทวิชาอบรมจริยาแก่ข้าในการ
ปัจจุบัน ข้าขอเคารพอภิวันท์ ระลึกคุณ
อนันต์ ด้วยใจนิยมบูชา ขอเดชกตเวทิตา
อีกวิริยะพา ปัญญาให้เกิดแตกฉาน ศึกษา
สำเร็จทุกประการ อายุยืนนาน อยู่ในศีล
ธรรมอันดี ให้ได้เป็นเกียรติเป็นศรี
ประโยชน์ทวี แก่ชาติและประเทศไทย
เทอญฯ

ปัญญาวุฒิ กรเ เต เต ทินโนวาเท
นมามิหิ

หลังจากที่กล่าวคำไหว้ครูแล้ว ครูที่เป็นประธานในพิธีจะเจิมคัมภีร์หรือตำราแล้วให้อิโหวาท เป็นการปิดพิธีไหว้ครู

พิธีไหว้ครูในสถานศึกษา

ในสมัยก่อนการไหว้ครูทั่วๆ ไปในโรงเรียนคงจะถือปฏิบัติกันเองแต่ละโรงเรียน แต่ละสำนักดังที่เห็นสมควร ครั้น พ.ศ. ๒๔๔๖ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแบบพิธีไหว้ครูให้ทุกโรงเรียนปฏิบัติเหมือนกัน ในครั้งแรกคือวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๖ (สมัยที่ มล.ปิ่น มาลากุล เป็นอธิบดีกรมสามัญศึกษา) ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๙๓ กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งกำหนดให้วันพฤหัสบดีแรกของเดือนมิถุนายนเป็นวันไหว้ครูของโรงเรียนทุกประเภท และให้ถือเป็นวันครู พิธีการไหว้ครู เป็นเสมือนการเตรียมพร้อมก่อนเข้าสู่สมรภูมิการใช้และฝึกฝนปัญญานั่นเอง การจัดให้มีพิธีการและพิธีไหว้ครูสะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานวัฒนธรรมดั้งเดิม ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อิทธิพลศาสนาฮินดู (พราหมณ์) ในเรื่องความเชื่อ (ครูเป็นเทพเจ้าต่างๆ) และศาสนาพุทธ จนเน้นการสวดจึงเริ่มด้วยการบูชาพระรัตนตรัย ไหว้ครูมนุษย์ ไหว้ครูเทพเจ้า อาทิ พระอิศวร ผู้ให้กำเนิดการฟ้อนรำ พระพรหมผู้สร้างและบันดาลความเป็นไปของชีวิต พระนารายณ์ ผู้กำราบความชั่วร้ายทั้งปวง พระพิฆเนศ เทพที่มีเศียรเป็นช้าง ถือว่าเป็นเทพแห่งศิลปะ บูชาแล้วป้องกันความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นได้ พระวิษณุกรรม นายช่างประจำของพระอินทร์

การไหว้ครูนาฏศิลป์ ดนตรี

ประเพณีไหว้ครูมีมาแต่โบราณ ในการศึกษาศิลปะวิชาการต่างๆ จะต้องมีการไหว้ครู ก่อนทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียน ศิลปะ การดนตรี และนาฏศิลป์ เป็นพิธีการ ค่อนข้างจะยิ่งใหญ่ และมีกระบวนการจัดทำ มากกว่าการไหว้ครูหนังสือ โดยแบ่งระยะออกไปดังนี้ คือ พิธีไหว้ครูเมื่อเริ่มเรียนนาฏศิลป์ พิธีนี้เป็นพิธีเล็ก ซึ่งครูผู้สอนจะนำกล่าวบูชาครู และจับข้อมือให้หัด เรียกว่า “จับข้อมือ” หรือ “ค่านับครูเบื้องต้น” จะจัดทำในวันพฤหัสบดี ซึ่งถือว่าเป็นวันครู พิธีไหว้ครู และพิธีครอบ ซึ่งเป็นพิธีใหญ่ควรจะทำเมื่อมีโอกาส ในวงการนาฏศิลป์ไทยมีความเชื่อกันว่า ถ้ายังไม่ได้ทำพิธีไหว้และครอบครูแล้ว อาจารย์ทางศิลปะจะไม่กล้าสอนเพลงหน้าพาทย์สูง และทำร่ายบางท่าให้ เพราะถือว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งอาจจะเป็นผลร้ายทั้งครูและศิษย์เอง ที่เรียกว่า “ผิดครู” หรือ “แรงครู” พิธีจะต้องจัดดังนี้คือ

- ก. สวดมนต์เย็น (ก่อนวันไหว้) แล้วฉันเช้า
- ข. พิธีไหว้
- ค. พิธีครอบ

การไหว้ครูนั้นนอกจากจะเป็นการเคารพ และแสดงความกตัญญูต่อบุคคลที่ต่อครูอาจารย์ แล้ว ยังได้ประโยชน์ในทางอื่นอีกหลาย ประการ เช่น ทำให้เกิดความสามัคคีที่ได้ ร่วมใจกันจัดงานถือว่าการไหว้ครูเป็นวันสำคัญของศิลปินมีความเชื่อมั่นในความรู้ของตัวเองที่ได้เรียนได้รับมา ศิษย์และครูได้มี โอกาสทำบุญร่วมกันอุทิศส่วนกุศลให้แก่บุรุษที่ ล่วงลับไปแล้วการไหว้ครูไม่ใช่เป็นสิ่งที่มง่าย ต้องเข้าใจว่าการไหว้ครูเป็นการปฏิบัติกิจอัน ควรในฐานะศิษย์ต่อครู นับเป็นมงคลชีวิต ถือว่าเป็นการอภัยโทษให้กันและกันระหว่างครู กับศิษย์ หากเคยได้ทำผิดพลาดล่วงเกินไว้แต่ หลังจะด้วยเรื่องใดก็ตาม เมื่อมาร่วมกันไหว้ครู ครูก็ยกโทษให้หมดสิ้น และตั้งใจทำความดีกัน ต่อไป

พิธีไหว้ครูช่าง

พิธีไหว้ครูช่าง ช่างทั้งหลายทั้งปวงยกย่อง พระวิษณุกรรมคือ เทพเจ้าแห่งการช่าง ดังนั้น จึงเคารพบูชาพระวิษณุกรรมเป็นเทพเจ้า แห่งพิธีไหว้ครูช่าง

สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณรา ดิลก กรมขุนเพชรบูรณ์อินทราชัย พระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้มีการไหว้ครูช่างแบบโบราณขึ้น เป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๓ พร้อมประทาน แบบฉบับคัมภีร์สำหรับอ่านโครงการและตำรา ครอบนักเรียนช่างศิลปหัตถกรรมใหม่ใน โรงเรียนเพาะช่าง (วิทยาลัยเทคโนโลยีราช มงคล วิทยาเขตเพาะช่างซึ่งปัจจุบันยังคงใช้ พิธีการเช่นนี้) คัมภีร์สำหรับครอบรูปเทพเจ้า ซึ่งเป็นที่สักการะ หน้าแรกของคัมภีร์มีรูปพระ สยามภูวนาถ หน้ากลางใช้สำหรับครูจับมือ ศิษย์เขียนรอบวงพักรตรหนึ่งรอบ พระเนตร ๒ ข้าง พระนาสิก และพระโอษฐ์ รวมทั้งหมด จำนวน ๕ แห่ง ในส่วนพระคัมภีร์สำหรับอ่าน โครงการมีบทอาณัญชาพระรัตนตรัย

พิธีไหว้ครูในหอประชุมจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

พิธีไหว้ครูของนิสิตจุฬาฯ ประจำปีการ ศึกษา ๒๕๔๘ วันพฤหัสบดีที่ ๒๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ณ หอประชุมจุฬาฯ แบ่งเป็น ๓ รอบ ดังนี้

- นิสิตใหม่คณะต่างๆ เข้านั่งในหอประชุม จุฬาฯ

- อธิการบดี ผู้บริหาร และคณาจารย์ พร้อมกัน

- สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวรายงานในพิธีไหว้ครู และผู้แทนชมรม พุทธศาสตร์และประเพณีจุฬาฯ นำนิสิตใหม่ทุก คนกล่าวคำปฏิญาณ เมื่อกล่าวคำปฏิญาณ ของศิษย์แล้วผู้แทนนิสิตใหม่จะนำพานดอกไม้ กล้วยเทียนให้อธิการบดีเพื่อแสดงการคารวะ คุณครู เมื่อตัวแทนนิสิตทุกคนมอบพานดอกไม้ กล้วยเทียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว

- อธิการบดีเจิมคัมภีร์หรือตำรา และมอบ รางวัลเรียนดีแก่นิสิต เกียรติบัตรสำหรับนิสิตดีเด่น รางวัลนักกิจกรรมดีเด่น ชมรมดีเด่น โครงการดีเด่น เกียรติบัตรสำหรับนักกิจกรรม รางวัลเครื่องหมายสามารถนักกีฬา เข็ม ตาแหน่งกรรมการสโมสรนิสิตปีการศึกษา ๒๕๔๘ รางวัลประกวดคำกลอนและรางวัล ประกวดพานไหว้ครู

- อธิการบดีให้อิโรวาทแก่นิสิตใหม่เพื่อเป็น สิริมงคลแก่นิสิตทุกคนเป็นอันเสร็จพิธี

งานรับน้องใหม่ปี ๒๕๐๐ ในความทรงจำ

จากข่าวการรับน้องใหม่ของสถาบันต่างๆ ซึ่งประหลาด พิสดาร และค่อนข้างอุทริไปในทางเพศที่ปรากฏอยู่ในหนังสือพิมพ์ ทำให้เกิดความคิดว่าน่าจะมีการเปรียบเทียบหรือเล่าสู่กันฟังจากรุ่นพี่ไปยังรุ่นน้องว่า ในสมัยก่อนเมื่อปี ๒๕๐๐ นั้นงานรับน้องใหม่เขาทำกันอย่างไร และความรู้สึกประทับใจของน้องใหม่ที่มีต่อการต้อนรับของพี่ๆ เป็นอย่างไรบ้าง แต่ต้องขอออกตัวว่าความทรงจำเกี่ยวกับเหตุการณ์เมื่อ ๔๔ ปีที่แล้วคงไม่สามารถจะเล่าได้ครบถ้วน ต้องมีขาดตกบกพร่องหรือจำผิดจำถูกบ้างตามประสาผู้สูงอายุ

จำได้ว่าเมื่อเข้าเป็นน้องใหม่ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีนั้น วันแรกๆ ไปคณะที่มีความรู้สึกตื่นเต้น ประหม่า แต่ก็ภูมิใจที่ได้แต่งเครื่องแบบของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและภูมิใจที่ได้สวมถุงเท้าขาวและรองเท้าขาว ซึ่งแสดงถึงการเป็นนิสิตใหม่ วันที่รอคอยคือวันรับน้องใหม่ เพราะได้ยินกิตติศัพท์จากพี่แท้ๆ และรุ่นพี่ที่รู้จักว่ามีความสนุกสนานมาก จะเป็นการรับน้องใหม่รวมของมหาวิทยาลัยในตอนเช้า และการรับน้องใหม่ของคณะในตอนเย็น สำหรับการรับน้องใหม่ของมหาวิทยาลัยนั้น นิสิตใหม่ทุกคนของทุกคณะฯ แต่งเครื่องแบบ โดยนิสิตชายใส่ชุดขาว นิสิตหญิงใส่กระโปรงสีน้ำเงินความยาวคลุมเข่า (ไม่สั้นเพียงปิดสะโพกหรือยาวถึงตาตุ่ม) เสื้อเครื่องแบบสวมใส่สบาย (ไม่รัดตัว) เข็มขัดหนังกลับสีน้ำตาล รองเท้าสันเตี้ยสีขาว ถุงเท้าสีขาว จะต้องไปถึงมหาวิทยาลัยตั้งแต่เช้าประมาณ ๗.๐๐ น. พี่ๆ ของแต่ละคณะจะสวมพวงมาลัยกิ่งจามจุรีให้น้องใหม่ทุกคนแล้วเข้าแถวเพื่อไปลอดซุ้มของพี่ๆ ทุกคณะ โดยจะมีนิสิตชายถือธงมหาวิทยาลัยสีชมพูเดินนำหน้า จำได้ว่าเป็นน้องใหม่คณะวิศวกรรมฯ และมีดาว สจม. (สโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) ๒ คน คือ คุณราศรี จันทร์ทองกูร จากคณะรัฐศาสตร์ และคุณจริยา (บุลลสุข) จิรวิชัย จากคณะอักษรศาสตร์ เดินต่อจากผู้ถือธง ซึ่งไม่ทราบว่าจะเรียกเป็นดาว สจม. ชายหรือเปล่า ต่อจากนั้นก็จะเป็นแถวของแต่ละคณะ ซึ่งจะนำโดยน้องใหม่ชายถือธงของคณะ ขนาบข้างหรือตามโดยดาวของคณะ ในสมัยนั้นมีเพียง ๗ คณะเท่านั้น คือ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะรัฐศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ สำหรับคณะเศรษฐศาสตร์ เพิ่งจะเปิดสอนเป็นปีแรกจึงไม่มีซุ้มของรุ่นพี่ ซุ้มที่รุ่นพี่แต่ละคณะจัดทำขึ้นนั้น จะทำด้วยกิ่งจามจุรี บางคณะซุ้มก็สูง บางคณะซุ้มก็ต่ำมากจะลอดได้ต้องก้มตัวจนเกือบเป็นคลาน พี่ๆ จะรับน้องโดยใช้กิ่งจามจุรีตีเบาๆ ที่หลังขณะก้มตัวลอดซุ้ม ให้ร้องเพลงเชียร์มหาวิทยาลัยหรือคณะ มีการสัมภาษณ์บ้าง ถ้าพี่ๆ จำได้น้องคนนั้นร้องเพลงเก่งก็จะให้ร้องเพลง น้องคนนั้นร้องเก่งก็จะให้รำ น้องคนนั้นเล่นรักบี้ก็จะให้สกริมให้ดู สำหรับผู้เขียนเนื่องจากเป็นนักกีฬาบาสเก็ตบอล จะถูกพี่ๆ เกือบทุกคนให้ทำท่าชูลูกบาสเก็ตบอลให้ดูครั้งแรกๆ จะบอกพี่ๆ ว่า ทำไม่ได้เพราะไม่มีลูกบอล พี่ก็จะยื่นกิ่งจามจุรีให้ใช้แทนลูกบอล เป็นต้น

สำหรับการทหาน้ำก็มีเหมือนกัน เป็นการทาแป้ง ทาแก้ม ทาปาก เขียนตัว แต่ไม่เลอะเทอะ นอกจากนี้จะมีการเอาลูกปลา คือกระดาดหลาย ๆ สีสันเป็นชิ้นเล็กๆ ใส่หัว จำได้ว่าผู้เขียนมีลูกปลาเต็มหัวเลย กลับบ้านแล้วต้องพยายามปิดอกให้หมด ซึ่งออกยากมาก แล้วสระผม เพราะต้องรับแต่งตัวกลับมาคณะอีกครั้ง สิ่งที่คุณเขียนมาได้ไม่ลืมคือความผิดพลาดของประธานเชียร์ที่ให้แกว่น้องใหม่ของคณะฯ ซึ่งรอลอดซุ่มของคณะวิศวะฯ ลัดไปลอดซุ่มของคณะวิทยาศาสตร์เลยเพราะกลัวจะไม่ทันเวลาเข้าหอประชุม แต่ปรากฏว่าพี่ๆ คณะวิศวะฯ ไม่ยอม ดื้อนกลับมาลอดซุ่มและที่เจ็บจนน้ำตาไหล คือเมื่อผู้เขียนลอดซุ่ม พี่ๆ วิศวะพร้อมใจกันตีลงมาทีหลังและพูดว่า “จะหนีไม่ลอดซุ่มหรือหว่า” พี่แต่ละคนคงตีลงมาเบาๆ แต่เมื่อตีพร้อมๆ กันจึงเจ็บมาก หลังจากถูกตีแล้วยังถามอีกว่ารับน้องสนุกไหม ยังนึกในใจว่าถ้าโดนแบบนี้อีกทีจะลาออกไปอยู่ธรรมศาสตร์ ที่จำได้ไม่ลืมอีกอย่างคือ หิวน้ำมากๆ แต่พี่ๆ บังคับให้ทานขนมโก๋ แต่ความน่ารักของพี่ๆ ก็มีมาก เช่นส่งผ้าให้เช็ดเหงื่อ ส่งให้ก้มอย่างย่นหน้าจะได้ไม่โดนกิ้งจามจรี เป็นต้น

หลังจากลอดซุ่มของคณะต่างๆ แล้ว นิสิตใหม่ทุกคนจะต้องเข้าหอประชุม นายก สจ.ม. คุณประสิทธิ์ ธรรมรงค์เดช (ถึงแก่กรรม) กล่าวต้อนรับน้องใหม่ แนะนำการปฏิบัติตัวทั้งในแง่การเรียน การทำกิจกรรม โดยเฉพาะการประชุมเชียร์เพื่อฝึกร้องเพลงประจำมหาวิทยาลัย แนะนำกรรมการ สจ.ม. รวมทั้งการสัมภาษณ์ดาว สจ.ม. น้องใหม่ปฏิญาณตนว่าจะเป็นน้องใหม่ที่ดีและร่วมร้องเพลงพระราชนิพนธ์มหาจุฬาลงกรณ์ และเพลงเชียร์ที่ประทับใจและซาบซึ้งสุดๆ คือ พี่ๆ จะไปรบไบจามจรีลงมาจากชั้นบน

การรับน้องใหม่ในสมัยนั้นจึงมีความประทับใจ อบอวนในความเมตตา ความเป็นน้องพี่ และมีความสนุกสนาน เกิดความรู้สึกว่าถ้าเราเป็นพี่ เราก็จะรับน้องโดยให้ความอบอุ่นและความประทับใจเช่นนี้กับน้องๆ บ้าง

หลังจากออกจากหอประชุมแล้วจะต้องกลับไปอาบน้ำ แต่งตัวใหม่เพื่อจะมานั่งรับน้องของคณะอีกครั้ง ประมาณ ๑๖.๐๐ น. ซึ่งทุกคนจะจัดในเย็นวันนั้นพร้อมกันหมดในบริเวณคณะ สำหรับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี น้องใหม่ชายแต่งชุดพระราชทานมีແມ່คอสีฟ้า น้องใหม่หญิงแต่งกระโปรงสีฟ้ายาวคลุมเข่า เสื้อนิสิต ผ้าพันคอสีฟ้า พี่ๆ ผู้ชายแต่งสูท ผูกเนคไท พี่ๆ ผู้หญิงแต่งชุดราตรี ส่วนใหญ่จะเป็นราตรียาว หล่อๆ สวยๆ กันทุกคน น้องใหม่ต้องลอดซุ่มอีกครั้งแต่เป็นการต้อนรับที่น่ารักมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการสัมภาษณ์ ไม่ทำให้เลอะเทอะ มอมแมมอีก อาหารที่พี่ๆ เลี้ยงเป็นโต๊ะจีน น้องๆ จะนั่งร่วมกับพี่ๆ และพี่ๆ จะดูแลและบริการน้องๆ มีการแสดงบนเวทีของแต่ละชั้นปี รวมทั้งการแสดงของน้องใหม่ด้วย งานจะเลิกประมาณ ๒๒.๐๐ น. พี่ๆ ที่มีรถยนต์จะไปส่งน้องที่ตึกกลับบ้านเองและอยู่ในเส้นทางเดียวกัน ถ้าน้องต้อง กลับรถประจำทางก็จะมีพี่ๆ ตามไปส่งจนถึงบ้านเพื่อความปลอดภัย

สำหรับคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี น้องใหม่ชายจะมีวัน Gentleman Meeting อีกครั้ง ซึ่งจัดที่คณะฯ หลังวันรับน้องใหม่ มีการให้ดื่มเหล้า และการเล่นเกมต่างๆ มีการเขียนหน้า ทาหน้า แต่ไม่มีการทำให้เจ็บปวดหรือเล่นอะไรที่โหดๆ น้องที่ไม่เคยดื่มเหล้าก็จะเมาแฉะไปตามๆ กัน บางคนเมากลับบ้านไม่ถูก พี่ๆ ก็จะพาไปนอนที่บ้าน เป็นการดูแลแบบพี่น้องจริงๆ

เป็นที่น่าสังเกตว่ามีหลายฝ่ายที่มองไม่เห็นจุดประสงค์และประโยชน์ของการมีประเพณีรับน้องใหม่ ซึ่งน่าจะมีประโยชน์แก่นิสิตนักศึกษา มากกว่าโทษ ยกเว้นการไปแปรรูปออกไปจนผิดวัตถุประสงค์เดิมที่ต้องการให้นิสิตนักศึกษา รู้จักปกครองตนเองโดยมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบต่อหมู่คณะ มีน้ำใจต่อกัน ฝึกให้ผู้หนึ่งรู้จักฝึกตนเองให้ยอมรับกรอบระเบียบข้อห้ามต่างๆ ซึ่งจะส่งผลดีหรือไม่ก็ตาม เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะออกไปสู่สังคมหมู่คณะที่กว้างขวางและหลากหลายซึ่งอาจจะไม่ตรงกับความคิดของตนเอง ขัดต่อความรู้สึก แต่ต้องอดทนยอมรับ เสียสละให้แก่ส่วนรวม ยอมรับฟังและปฏิบัติตามธรรมเนียมปฏิบัติที่แตกต่างออกไป

ขอแถมท้ายด้วยระบบเชียร์ของคณะฯ สักนิด สมัยปี ๒๕๐๐ ไม่มีระบบว่าก น้องใหม่ทุกคนจะต้องเข้าห้องประชุมเชียร์เวลา ๑๒.๑๕ น. ทุกวัน ประธานเชียร์ และ Staff จะเช็คชื่อ ไม่มีใครกล้าขาดประชุมเชียร์ เวลาร้องเพลงเชียร์ต้องตะเบ็งกันสุดฤทธิ์ ร้องเบาไปหน่อยจะถูกดู ประธานเชียร์ใจดีแต่ต้องเก๊กหน้าให้ดูดีเข้าไว้ เกรงว่าน้องจะไม่กลัว ซึ่งน้องก็ไม่กลัวจริงๆ เพียงแต่เรายึดในระบบ SENIORITY ORDER TRADITION UNITY AND SPIRIT เท่านั้น

ความเป็นน้องพี่สืบทอดกันมาจริงๆ

รำลึกหลังครึ่งที่ยังมี..ค่าย

“ตั้งแต่ทำงานมา ผมไม่ได้ใช้วิชา
รัฐศาสตร์เลย ใช้แต่วิชาค่าย”

ข้อความนั้นสะกิดความรู้สึกอย่าง
แรง จนฉันต้องวางถ้วยกาแฟที่กำลัง
จะจิบลง มองไปทางต้นเสียง ผู้พูดยัง
คงกล่าวอะไรบางอย่างต่อไป แต่ในใจ
ฉันมีแต่สะดุดอยู่กับประโยคแรกบน
เวทีของเขา คิดในใจว่า ...อย่างนั้น
เชียรวร? มองท่าทีลีลาของผู้พูด ฟัง
ข้อความที่เขาพูดในประโยคต่อๆ ไป
ทุกอย่างล้วนเป็นธรรมชาติ เรียบง่าย
ใส จริง สนิทสนม ใส, ถ้าเป็นเวทีอื่น
บางทีการพูดเช่นนั้นอาจเป็นอย่างหนึ่ง
แต่ ณ เวทีนี้ มันจะเป็นอย่างไรไปไม่ได้
นอกจากความจริง

และความจริงนี้ทำให้ฉันขลุ่ย
สิ่งที่เราได้ทำไว้ในขณะหนึ่ง ขณะที่
เรายังอยู่ในโลกสวยงาม ใสสะอาด
กระตือรือร้น หัวใจเปิดกว้างเพื่อเรียน
รู้อะไรต่างๆ แล้ววันหนึ่งมันพิสูจน์ว่าสิ่งที่
เราได้ร่วมเรียนรู้กับเพื่อนๆ วัยใส
กลายเป็นสิ่งที่มิพบาทต่อการพัฒนา
การปกครอง การอะไรต่างๆ นาๆ ของ
บ้านเมืองถึงเพียงนี้ ทำไมจะไม่น่า
ขลุ่ยเล่า

เหตุการณ์เกิดขึ้นในงานเลี้ยงเล็กๆ
อย่างกันเองระหว่างพี่น้องชาวยุโรป และมัน
จะเป็นค่ายอะไรไปไม่ได้นอกจากค่ายอาสา
สมัครแห่งสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัยในอดีต เรียกกันว่า ค่าย
ส.จ.ม. ชาวยุโรปเก่าๆ ไม่ก็สิบคนมาร่วมกัน
สังสรรค์แสดงความยินดีให้แก่ตำแหน่ง
อธิบดีกรมการปกครองคนใหม่เมื่อวันที่ ๕
มิถุนายน ๒๕๔๘

แน่นอนว่าผู้กล่าววาทะข้างต้นย่อม
เป็น... **ศิระ แสงมณี**

ณ เวทีอื่น เขาอาจเป็นท่าน “ท่าน” เป็น
“คุณ” เป็นอะไรก็ตาม แต่ที่นี่ เขาเป็นแค่พี่
คนหนึ่ง น้องคนหนึ่ง เหมือนคนอื่นๆ ฉันจึง
เขียนถึงเขาด้วยชื่อโคตรๆ เช่นนี้ และที่เริ่ม
ต้นแบบนี้ก็เพื่อที่จะขอบคุณเขา “พี่ศิระ” ที่
ทำให้ฉันระลึกชาติได้ สามารถย้อนอดีตชาว
ค่ายมาเป็นข้อเขียนนี้ให้แก่ดุษฎีสารจามจุรี
ตามที่พี่จัด... **วินิจัย ไชสูงเนิน** พี่เก่าชาว
ค่ายอีกคนหนึ่งขอไว้

ฉันเข้าจุฬาฯ ปี ๐๗ เข้าร่วมงานค่าย ๖
เป็นค่ายแรก เมื่อปิดเทอมใหญ่ปลายปี ๒
ระหว่างวันที่ ๓๑ มี.ค.-๑๗ เม.ย.๐๗ ที่บ้าน
ห้วยหว้า ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.ชัยภูมิ
โครงการที่ทำได้คือเขื่อนดินเลียบหมู่บ้านและ
ถนนทางเข้าหมู่บ้าน ผู้อำนวยการค่ายนั้นคือ
พี่แป๊ะ... **บุรินทร์ นามวัฒน์**...เสียชีวิตไปแล้ว
ก่อนจะไปเข้าค่าย เราต้องไปสมัครที่ชมรม
ก่อน มีการสัมภาษณ์โดยกรรมการค่ายรุ่น
พี่ๆ พอได้รับเลือกแล้ว พวกเราก็เริ่มงานตั้ง
แต่ตอนเตรียมค่าย แต่ละค่ายจะมีชาวยุโรป
ทั้งหญิงชายจากทุกคณะราว ๕๐ คน เป็น
ชาวยุโรปเก่าที่มีประสบการณ์มาแล้วกับชาว
ค่ายใหม่อย่างละพอกๆ กัน

การเตรียมงานค่ายแต่ละค่ายต้องทำกัน
ตลอดทั้งปี กรรมการค่ายแต่ละปีจะแบ่ง
ความรับผิดชอบกันตามตำแหน่งหน้าที่ ฝ่าย
โครงการมักจะเป็นชาวยุโรปจากวิศวะปีสูงๆ
เขาต้องศึกษาความเป็นไปได้ของละเอียด
มีฝ่ายวิชาการที่เชื่อถือได้ ต้องไปสำรวจพื้นที่
เป้าหมาย คำนึงถึงความพร้อมในทุกๆ ด้าน
ต้องรู้ความต้องการในพื้นที่ ความปลอดภัย
ความร่วมมือจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งจาก
ทางจังหวัด สถานที่พัก การเดินทาง ฯลฯ

ฝ่ายหาทุนต้องทำงานหนัก ชมรมจะมีเงินสนับสนุนจากสโมสรนิสิตส่วนหนึ่ง ตามสัดส่วนของสมาชิกชมรม ซึ่งเก็บมาจากค่ากิจกรรมนิสิต แต่นั่นก็ไม่พอ ต้องจัดหาทุนเพิ่มเติมหลากหลายรูปแบบ เช่น จัดฉายภาพยนตร์รอบพิเศษ หรือจัดแสดงดนตรีในวาระต่างๆ ชาวค่ายก็ช่วยกันติดต่อโรงภาพยนตร์ ช่วยกันขายบัตร สมัยนั้นยังไม่มี การแสดง Concert อย่างสมัยนี้ มีแต่การแสดงดนตรีของวงดนตรีที่มีอยู่ไม่กี่วง นอกจากนั้น ยังต้องช่วยกันหา Sponsor เพื่อจัดพิมพ์หนังสือค่ายแต่ละรุ่น หา Sponsor เพื่อนำสิ่งของไปใช้ในการตั้งค่าย เช่น อาจขออุปกรณ์หรือวัสดุอุปกรณ์บางอย่างไปใช้ในโครงการ ขอการสนับสนุนด้านต่างๆ จากธุรกิจที่ยินดีสนับสนุน เช่น ขอ ยารักษาโรคพื้นๆ สำหรับชาวบ้าน ซึ่งชาวค่าย จากคณะแพทยศาสตร์ชั้นปีสูงๆ จะต้องดูแล ขออุปกรณ์การเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนในพื้นที่ ขอเครื่องอุปโภคบริโภคทั้งสำหรับชาวบ้านและชาวค่ายจำนวน ๕๐ คน ที่จะไปใช้ชีวิตในค่ายเป็นเวลา ๒-๓ สัปดาห์ ฯลฯ

นอกจากนั้นยังมีฝ่ายบันเทิง เขาเตรียมหาหนังต่างๆ ไปฉาย เตรียมการละเล่นไปแสดง เตรียมของเล่นต่างๆ ไปด้วย เมื่อก่อนที่จะได้ไปค่ายครั้งแรกนั้น ฉันสงสัยมากกว่าฝ่ายนี้เขาทำอะไรกัน ทำไปทำไม เราจะไปทำค่ายหรือทำอะไรแน่

แล้ววันไปตั้งค่ายก็มาถึง ที่พักของเราเป็นอาคารเรียนไม้หลังยาวๆ สูงไม่กี่ชั้นบันไดซิกซายกันไว้เป็นพื้นนอนฝ่ายหญิง ซิกซาวฝ่ายชาย ปล่อยที่ว่างตรงกลางไว้เป็นโถงกว้างสำหรับประชุมทุกคืน มีห้องน้ำสร้างไว้ไม่ไกลนัก พวกพี่ที่มาเตรียมค่ายล่วงหน้าจัดการไว้ก่อนแล้ว

รอบๆ โรงเรียนเป็นลานโล่ง มีครัวโปร่งๆ อยู่ด้านหลัง ตัวหมู่บ้านอยู่ไกลออกไปหน่อย มาถึงคืนแรกเราก็ประชุมซักซ้อมความเข้าใจ มีกฎระเบียบอะไรที่ต้องทำ ต้องไม่ทำ มีตารางเวลาชัดเจนว่าทำอะไรตอนไหน ตั้งแต่ตื่น อาหารเช้า ทำงาน พักกินข้าว ทำงาน เล็กงาน ข้าวเย็น ประชุม สันทนาการ ปิดไฟ เข้านอน

ก่อนมาค่าย เราเลือกตำแหน่งผู้บริหารกันมาก่อนแล้ว ที่สำคัญมีผู้อำนวยการค่ายชายหญิง มีเลขานุการ มีหัวหน้าฝ่ายโครงการ ฝ่ายบันเทิง ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายการครัว ชาวค่ายนอกจากนั้นจะต้องแบ่งกันเป็นฝ่ายๆ สลับกันไปจนครบทุกฝ่าย ฝ่ายละ ๓-๔ วัน แต่ฝ่ายโครงการจะต้องมีจำนวนคนมากที่สุด บางฝ่ายอาจมีแค่ ๔-๕ คน เช่น ฝ่ายบันเทิง ฝ่ายประชาสัมพันธ์

หน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ก็ตรงตัวตามชื่ออยู่ แล้ว ฝ่ายโครงการต้องออกไปชนดินทำถนน ฝ่ายการครัวต้องรีบตื่นไปตลาด ซื้อกับข้าวให้พอสำหรับทุกคนกินทั้งวันซึ่งไม่ใช่้งานง่ายนัก กลับจากตลาดก็รีบทำกับข้าวไว้ให้ทันกินมือเช้า คนอื่นออกไปทำงานแล้ว ก็ต้องรีบเตรียมอาหารเที่ยง ปายแล้วก็เช่นเดิม กว่าจะเสร็จจากอาหารเย็นเก็บกวาดเรียบร้อยก็ค่ำ ส่วนฝ่ายประชาสัมพันธ์นั้นฟังดูเฉื่อยๆ คงนึกไม่ออกว่าทำอะไรบ้าง แต่ออกไปแล้วก็รู้ เราต้องพากันเข้าไปในหมู่บ้าน แวะเยี่ยมชาวบ้านทุกหลังคา เล่าให้เขาฟังว่าเรามาทำไม ชวนเขาไปดู ไปช่วยลงแรง...ตรงนี้แหละสำคัญ โครงการเกือบทั้งหมดสร้างได้ด้วยแรงชาวบ้านเป็นส่วนใหญ่ ถ้าเราไม่ไปพบปะพูดคุย เขาจะไม่เข้าใจเลยว่าพวกเรามาทำอะไร ทำทำไม แต่เมื่อเขารู้เขาจะไปช่วย ไปดู แล้วเขาก็ประทับใจ พากันมามากขึ้นๆ ทุกๆ วัน การที่พวกเรามานี้ แม้จะติดต่อบริการงานกับจังหวัด อำเภอ โรงเรียน และผู้นำชาวบ้านมาก่อนแล้ว แต่ชาวบ้านทั่วไปก็ยังไม่เข้าใจเท่าไรนัก จนกว่าจะได้พบปะกันจริงๆ จังๆ และได้ร่วมมือร่วมแรงกันจริงๆ จัง ๆ นานวันเข้าก็ยิ่งผูกพัน ซาบซึ้ง โดยเฉพาะเด็ก ๆ หนุ่ม ๆ สาว ๆ หลายคนหลายค่ายที่หลังน้ำตา่วมกันในวันอำลา

ฉันเริ่มงานฝ่ายแรกที่ฝ่ายโครงการ เนื่องจากโครงการนี้คือทำถนน ทำเขื่อนดิน งานหลักจึงเป็นการขุดดิน ขุดดิน วันแรกๆ หาญกล้ามาก ทำอย่างเร็วและอย่างแรง ไม่อยากให้ใครเห็นว่าแหย แต่พอวันที่ ๒-๓ จึงรู้ว่าผิดแล้ว ยิ่งเร่งยิ่งแรงยิ่งเจ็บปวด มือไม้พองแตก เจ็บปวดน้ำตาแทบตก แรกๆ เหนื่อย ค่อย ๆ ลดทั้งแรงและความเร็วลง ถ้าทำตั้งแต่แรกก็ไม่เป็นแบบนี้หรอก สมน้ำหน้าตัวเองซะมิด

ต่อจากนั้นก็มาฝ่ายการครัว ความยากของงานครัวไม่ได้อยู่ที่การทำครัว อยู่ที่การดูแลและบริการให้เรียบร้อย ที่กวนประสาทที่สุด คือพวกที่ไม่ได้มาตามเวลา ถึงเวลากินยังไม่มา กิน จะเก็บก็ไม่ได้ คินนั้น ฉันก็ได้รายงานที่ประชุมสรุปงานประจำวันว่า ต่อไปนี้ถึงเวลากินแล้วทีละช่วง ๓ ที ใครไม่มา...เก็บเรียกเสียงฮาที่กวนประสาทเข้าไปอีก

ฝ่ายประชาสัมพันธ์เป็นฝ่ายที่ไม่มีปัญหาเลยสำหรับฉัน ทำประชาสัมพันธ์อยู่ไม่กี่วันก็ได้น้องสาวน่ารักมา ๒ คน คนหนึ่งเขียนจดหมายติดต่อกันต่อมากอีกนานพอสมควร เลิกเขียนกันไปตอนไหนจำไม่ได้แล้ว นึกขึ้นมาตอนนี้ อยากกลับไปเยี่ยมห้วยหว้าอีกครั้งจัง ทุกอย่างคงเปลี่ยนแปลงไปหมดแล้ว น้องสาวคนนั้นคงจะเป็นยายเป็นย่าไปแล้ว

แล้วก็มาสิ้นสุดที่ฝ่ายบันเทิง กว่าจะมาถึงวันนี้ ฉันรู้ดีแล้วว่าพวกฝ่ายบันเทิงเขาทำอะไรกัน อะไรที่สงสัยก่อนมานั้นหายไปหมดแล้ว เพราะเกือบ ๒ อาทิตย์มานี้ หลังประชุมประจำคืน ก็จะมีชาวบ้านมานั่งรอ บ้างก็ถือตะกร้าใส่ปลา ร้าปลา บ้างก็มาจับกับข้าวเหนียว มาฝากพวกเราเป็นออดิเฟียมค่า บ้างก็แบกกล้วยมาทั้งเครือ หรือไม้แบกมะพร้าวมา ๒ ทะลาย ฯลฯ บ้างก็มารอดูหนัง ฯลฯ

ในสถานการณ์เช่นนี้ ในวัยเช่นนี้ หลังประชุมเสร็จจึงหัวค้ำอยู่เลย จะมีอะไรทำดีกว่าการบันเทิง

แผนกไฟฟ้าเดินเครื่องปั่นไฟ ตั้งจอหนัง หรือบางวันที่ไม่ฉายหนัง ก็เปิดเพลงร่ำว ทั้งชาวบ้านชาวค่ายที่ร่วมแรงกันเหน็ดเหนื่อยมาทั้งวันแล้ว ตอนนั้นก็มาร่วมใจกันร่ำว ร้องไปบ้าง รำไปบ้าง มีตรากฎหลาคุมมืองามขึ้นมาจากเวทีบันเทิงเช่นนี้ไม่น้อย ร่ำวเปื้อนแล้วก็สลับด้วยการแสดงเสียงบ้าง ชาวค่ายที่พอแสดงอะไรได้ก็ได้โอกาสโชว์ลีลา กันบนเวทีกลางแจ้งท่ามกลางดวงตารอยระยับ ที่พร้อมจะสนุกสนานกับทุกอย่างเบื้องหน้า บางทีชาวบ้านก็เอาจดหมายเหมือนกัน บนเวทีแบบนี้ ฉันซึ่งไม่สามารถแสดงอะไรได้ แม้แต่ร่ำว ก็เอาแต่ช่วยหยิบนั่นหยิบนี่ ทำตัวให้ดูยุ่งๆ เข้าไว้ จะได้ไม่ต้องเข้าไปอยู่ในเวทีกลางลานหน้าโรงเรียน นั้น และก็จากเวทีแบบนี้แหละที่ฉันเคยเห็นการแสดงบางอย่างที่ไม่เคยเห็นที่ไหนมาก่อน จนต้องหยุดอะไรยุ่งๆ มานั่งทอดเขาดู รำกระบองไฟ นักแสดงจากคณะวิทยาศาสตร์ควมกระบองไฟลูกท่อมร้ายรำฉวัดเฉวียนไปมาดูน่าหวาดเสียว ดูเหมือนเขาคือ **ณรงค์ โชควัฒนา** ทายาทกลุ่มสหพัฒน์ ผู้เรียบง่าย นึกไม่ถึงว่าเขาจะวาดลวดลายแบบนี้ได้

หมดเวลาบันเทิงแล้ว เครื่องปั่นไฟเสียงเสียวลง เสียงอึกทักเบาลง ทุกคนแยกย้าย ชาวบ้านเดินกลับหมู่บ้าน ชาวค่ายทยอยกลับที่พัก บ้างไปอาบน้ำ บ้างเข้านอน ชาวค่ายที่เป็นฝ่ายบันเทิงยังคงจัดเก็บเครื่องมือเครื่องไม้ที่เป็นอุปกรณ์บันเทิงจนครบถ้วน

ชาวค่ายกำลังตั้งวงล้อมเพื่อต้อนรับผู้มาเยือนค่าย เรามีประเพณีต้อนรับแขกผู้มาเยือนเช่นนี้เสมอ ลักษณะการล้อมวงอำลาในคืนที่มี Camp Fire ก็เป็นแบบนี้แหละ แต่ตรงกลางที่มีแขกผู้มาเยือนในรูปก็เปลี่ยนเป็นกองไฟกองหนึ่งแทน

ณ เวลานี้ อาจมีบางคืนที่มีดวงจันทร์
กระจ่างฟ้า หรือ บางคืนที่ฟ้ามืดดำพรพราว
ไปด้วยดวงดาวนับล้านดวง อาจมีชาวค่าย
กลุ่มเล็กๆ ที่พายแพ่ต่อเดือนดาวพากันมานั่ง
อยู่ตามคันนาพร้อมก็ดาร์ตัวสองตัว คนเล่นก็
เล่น คนฟังก็ฟัง คนร้องก็ร้องคลอก็ดาร์เบาๆ
มองจากเรือนบัญชาการและเรือนนอนผ่านเวที
ที่แปลงมาจากสนามกีฬาของเด็ก ๆ อาจมอง
เห็นคนกลุ่มนั้นเป็นเงาตะคุ่มๆ บางที่ผู้บริหาร
ค่ายผู้ดูแลความปลอดภัยทุกอย่างก้าวก็จะ
ตะโกนเรียกคนกลุ่มนั้นให้กลับขึ้นเรือน แต่
บางทีก็กลับลงไปปูเสื่อนอน खेल ฟังดนตรีดูดาว
ไปพร้อมๆ กัน ส่วนมากจะเป็นอย่างหลัง

เหตุการณ์ต่างๆ ดำเนินไปเช่นนั้นพริบตา
เดียวก็ถึงวันปิดค่าย ทุกอย่างเสร็จเรียบร้อย มี
การส่งมอบโครงการให้ชาวบ้านและผู้นำท้อง
ถิ่น สมัยนั้นก็มีแต่จังหวัด อำเภอกำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ก่อนวันจากบรรยาภาคเต็มไปด้วย
ความเศร้าสร้อย อาลัยอาวรณ์ แต่ก็อาลัย
อาวรณ์กันอย่างคึกคะนอง มีการทำสมุด
Friendship แลกกันเซ็น อาจารย์ที่ปรึกษา

อ.ประณต นันทิยะกุล ผู้มาดูแลตลอด
รายการก็เซ็นด้วย ชาวบ้านบางคนก็ร่วมเซ็น
ด้วย มีทั้งคำทักขมก้นสนุกพิลึก แต่ที่เด็ดของ
การอำลาอยู่ที่วันสุดท้าย แคมป์ไฟร์

คืนนั้น หลังจากเสร็จกิจประจำวันทุกอย่าง
แล้ว จะมีการจุดไฟขึ้นกองหนึ่ง แล้วทุกคนก็
เข้ามายืนไขว่มือประสานกันรอบกองไฟ กล่าว
ข้อความจากหัวใจกันคนละอย่างสองอย่าง
ยาวบ้างสั้นบ้าง ทุกคนจะมีได้อยู่อันหนึ่ง ชูได้ที่
จุดไฟขึ้นขณะที่พูด พูดจบก็โยนได้เข้ากองไฟ
กลางวง หลายคนพูดไปสะอึกสะอื้นไปด้วย
ความซาบซึ้ง ทั้งผู้หญิงผู้ชาย จันจำได้แม่น มี
น้องปี ๑ จากวิศวะคนหนึ่งมาค่ายปีนี้เป็นปี
แรกเช่นกัน เขาร่วมงานแผนกเดียวกับฉันมา
หลายแผนกจึงสนิทกันมาก เขาซาบซึ้งมาก
ขณะกล่าวเขาร้องให้ไปด้วย จบคำกล่าว
ทำนองว่าเราจะฝากใจไว้ที่ค่ายนี้เหมือนกับได้
ในมือที่เขาจะร่วมกระพือกองไฟตรงกลางให้
ลุกโชติช่วงตลอดไป ว่าแล้วเขาก็โยนได้เต็ม
ความรู้สึก โครม...มันไม่ได้ไปจบลงที่กองไฟ
หรอก มันพุ่งขึ้นข้ามหัวเพื่อนที่ยืนด้านตรงข้าม
ไปเกือบถึงทุ่งนาโน...ฉันก้มหัวเราะแทบ
ตาย อ้อ...ใครคนนั้นชื่อ **อดุลย์ จารุรัตน์** ตัว
เล็ก ใส่แว่นหนา ดูเหมือนปีหลังๆ เขาจะเป็น
หัวหน้าฝ่ายโครงการค่ายได้ค่ายหนึ่ง จบแล้ว
ไปอยู่ที่โรงไฟฟ้าแม่เมาะ ลำปาง ไม่ได้เจอเลย
คิดถึงจัง

ขอย้อนกลับมาที่งานสังสรรค์ชาวค่ายที่
กล่าวถึงตอนเปิดเรื่องนี้อีกทีก่อน วันนั้น มี
หนังสือเล่มหนึ่งซึ่งออกมาเมื่อปี ๒๕๔๗ มา
แจกด้วย เป็นทำเนียบชาวค่ายฉบับย่อ ใน
โอกาสที่ค่าย ส.จ.ม. ครบรอบ ๔๕ ปี ๒๕
ตุลาคม ๒๕๐๒-๒๕๔๗ มีบทความชิ้นหนึ่ง
ของพี่ชาวค่ายเก่าแก่ค่าย ๑ จากวิศวะ ๒๕๔๗
ชื่อ **พิศพล เอื้ออนันต์** ให้ความรู้ลึกว่า การ
ค่ายนี้เกิดขึ้นด้วยน้ำมือของพี่จิตร ที่ใครๆ
รู้จักในนาม **ท่านวิจิตร ศรีสอ้าน** ขณะนั้นพี่
ท่านเป็นอุปนายก สจ.ม. ปี ๒๕๐๒ ได้ไป
ขอทุนสนับสนุนจาก Asia Foundation ได้มา
แล้วก็จัดอบรมชาวค่ายที่จะไปกันเป็น ครั้งแรก
ตอนปิดเรียนภาคกลางที่บ้านนาเหล่าบก
อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา ใช้เวลาระหว่าง
๒๔ ต.ค. ๒๕๐๒-๑๐ พ.ย. ๒๕๐๒ ทำโครง
การติดถนนเชื่อมระหว่างถนนกับวัด แล้วปิด
เทอมปลายปียังทำอีกค่ายหนึ่งที่บ้านน้ำเมา
ต.ลาดบัวขาว อ.สีคิ้ว จ.นครราชสีมา

อานิสส์จากค่ายแรก ทำให้พวกเราได้มี
โอกาสร่วมกิจกรรมอันหาค่ามิได้นี้อีก
จนถึงค่ายที่ ๑๖ ปี ๒๕๑๘ หลังจากนั้นเหตุ
การณ์ระส่ำระสายทางการเมือง ก็ทำให้ต้อง
หยุดค่ายไปหลายปี มาเริ่มได้อีกครั้งเมื่อ
การเมืองคลี่คลาย คือเริ่มค่าย ๑๗ เมื่อปี
๒๕๒๒ แล้วทำเรื่อยมาจนถึงค่าย ๓๐ ปี
๒๕๓๔ ก่อนจะหยุดไปเลย พี่จิตรเล่าว่าท่าน
ได้เคยมีประสบการณ์ค่ายจากประเทศอินเดีย
ป่ากีสถานตะวันออกและเวียดนาม รวมทั้ง
ค่ายของยุวพุทธิกสมาคมนานาชาติ จึงได้
พยายามทำให้เกิดค่ายของเราขึ้นจนเป็นต้น
แบบของการจัดค่ายอาสาสมัคร (Voluntary
Work Camp) อื่นๆ ตามมาอีกมากมาย

ถึงตอนนี้ ไม่มีอะไรน่าสงสัยแล้วว่าค่าย
อาสาสมัครมีวัตถุประสงค์อะไร ผลที่เห็นๆ
จากกิจกรรมทั้งหมดที่เล่ามานี้เกินกว่าที่คาด
หมาย ทั้งความเข้าใจในหมู่นักศึกษาคณะ
ต่างๆ และนิสิต นักศึกษากับชาวบ้าน สร้าง
ผู้นำ สร้างจิตสำนึกรักท้องถิ่น หล่อหลอม
จิตใจ ให้ความสำคัญในการใช้ชีวิตรวมหมู่
 ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ฉันถามบางคนทีใกล้ชิดกับ
กิจกรรมนักศึกษาสมัยนี้ดู ได้ความว่า เดียวนี้
ไม่มีค่ายอย่างนี้อีก ค่ายที่เคยมีบ้างก็ไม่เหมือน
เดิม กิจกรรมเปลี่ยนไป วันนั้น **ต่อตระกูล ยมนาค**
ชักชวนว่า พวกเรามาช่วยกันผลักดันให้
เกิดค่ายอย่างนี้อีกดีไหม ช่วยกันหลายๆ คน
หลายๆ ทางนะ เอาไหม? ดีไหม?

ดี ดีนะ ฉันเริ่มต้นแล้ว ณ ตรงนี้
สวัสดิ์ละ

๔ ก.ค. ๒๕๔๘

(ต้องขอขอบคุณอย่างมากมายแด่ **พงษ์
จิรโสภณ** จากสถาปัตย์ ค่าย ๗ ที่ทำหน้าที่
เลขาธิการชมรมค่ายฯ ของเราในปัจจุบันอย่าง
ขยันขันแข็ง ขยันนัด ขยันจัดงาน จัดแล้วยัง
ขยันเขียนรายงานความเป็นไปอย่างละเอียด
ลออ ยืดยาว อ่านแล้วเห็นภาพเจ้าของลายมือ
ที่เป็นคนพูดซ้ำๆ ซัดถ้อยซัดคำ พูดซ้ำแต่พูด
ไปเรื่อย ๆ ยืดยาว ไม่รู้จบ สบิรตแบบนี้แหละ
ที่ทำให้คนไม่เอาไหนอย่างฉันอ่านแล้วอดไม่ได้
ต้องออกไปพบปะ จนได้เรื่องได้ราวบันดาล
ใจมาเขียนข้อเขียนชิ้นนี้จนจบ ถ้าไม่เกรงใจพี่ๆ
น้องๆ คนอ่านหนังสือเล่มนี้ ก็จะไม่จบเลย
นะนี่)

ปลายปากกาจามจุรีของอุชเชนี

อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ เป็นชาว
จามจุรีสี่ฟ้า เล่นมากกว่าเรียน
จึงจบมาด้วยเกรดที่เกะหล่ม
กะแล่ม หลังจากจบได้ไป
ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท
ทางด้านการจัดการธุรกิจ
ระหว่างประเทศ และจิตวิทยา
อุตสาหกรรมและองค์การ
ด้วยความที่ชอบอ่าน ชอบ
ค้นคว้า ชอบเขียน ชอบทำ
หนังสือ และชอบพูด จึงกลับ
มาสอนหนังสือที่คณะ
จิตวิทยาเพื่อสนองกรรมที่ไม่
ค่อยตั้งใจเรียนไว้สมัยเป็น
นิสิต แต่ก็มีความสุขที่ได้สอน
ว่าง ๆ คุยกันได้ที่
arnond.s@chula.ac.th

มิ่งมิตร
ที่จะบุกดงดำกลางคำคืน
ที่จะร่ำเพลงเกี่ยวโลมเรียวข้าว
ที่จะเหม่อมองหย่าน้ำตาพรอม
ที่จะแล่นเริงเล่นเช่นหงส์ร่อน
ที่จะหวานสุขไว้วางใจคน
ที่จะเกลาทางกู่คู่คนยาก
ที่จะหาญสถานท้านย่นตาใคร
ที่จะอยู่เพื่อคนที่เธอรัก
ที่จะมุ่งจดหมายปลายทะเล
เพื่อโค้งเคียวเรียวเดือนและเพื่อนไฟ
เพื่อเรื่องข้าวพราวแวววาวแว่นา

เธอมีสิทธิ์ที่จะล่องแม่น้ำรีน
ที่จะชื่นใจหลายกับสายลม
ที่จะยิ้มกับดาวพราวผสม
ที่จะชมขึ้นลึกโลกหมึกม่น
ที่จะถอนใจทอดกับยอดสน
ที่จะทนทุกข์เข้มเต็มหัวใจ
ที่จะจากผมนิ่มบีบเส้นไหม
ที่จะให้สิ่งสิ้นเธอจินตจำ
ที่จะหักพาลแพรกแหลกเป็นผง
ที่จะดงธรรมเที่ยงเคียงโลกา
เพื่อไผ่โอนพลั่วพ้อล้าฎา
เพื่อขอบฟ้าขลิบทองรองอรุณ

อุชเชนี

๒๕๖๕

บทกวีที่ขอขอบฟ้าขลิบทองนี้ หลายๆ ท่านคงจำได้ว่าได้เคยอ่านในแบบเรียนวิชา
ภาษาไทยสมัยเรียนชั้นมัธยมศึกษา อุชเชนีผู้เขียนบทกวีบทนี้เป็นเจ้าของผลงาน
บทกวีร่วมสมัยที่ทรงคุณค่าจำนวนมาก และบทกวีชื่อ “ขอบฟ้าขลิบทอง” อันทรง
พลังบทนี้เป็นชื่อหนังสือรวมบทกวีของเธอที่ชื่อ “ขอบฟ้าขลิบทอง” เช่นกัน

บทกวีของอุชเชนี ใช้ถ้อยคำอันอ่อนหวาน ละเมียดละไม ก่อปรด้วย
ละเอียดอ่อนของอารมณ์ การสังเกตสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ที่คนธรรมดาๆ มองข้ามไป
แต่ก็วิอย่างอุชเชนีกลับมีมุมมองต่อสิ่งต่างๆ รอบๆ กายอย่างลึกซึ้ง อย่างเช่น มะลิ
ที่อุชเชนีเขียนกลอนหกไว้ว่า

“สวนฉันทรรปลูกแต่มะลิ
เพลินตาพาฝันวันคืน
ชาวสววยรยรินกลิ่นไกลไกล
ไร้หนามหยามใจให้ระทม

ยามผลิดอกบานหวานชื่น
ไม้อื่นไม่ปอดต้องชม
ยากไร้ยังได้แซมผม
นิยมชมไปไม่เลือน”

(๒๕๖๕)

ความเป็นมนุษยนิยม (Humanistic) ที่รักในเพื่อนมนุษย์เปี่ยมด้วยเมตตา และเข้าใจเห็นอกเห็นใจ (empathy) ที่มีต่อคนในชนชั้นที่ด้อยโอกาสในสังคม เป็นสิ่งที่สะท้อนออกมาในบทกวีของอุชเชนีอย่างชัดเจน อุชเชนีเรียกร้องและต่อสู้เพื่อความเป็นมนุษย์ เสรีภาพ สันติภาพ และความ เป็นประชาธิปไตย ให้แก่คนในสังคมราวกับว่าเธอได้เข้าไปนั่งในใจของชนกลุ่มต่าง ๆ และได้พูดแทนชนเหล่านั้น เช่น ในบทกวี มืดหรือ? ซึ่งแม้กับลูกต่างสนทนากันด้วยถ้อยคำอันอ่อนหวานแต่ทรงพลังและซ่อนความหมายอันคมคายที่ผู้อ่านสามารถขบคิดเองได้เอาไว้ว่า

**“ลูกน้อย...
แต่ไ่ก่กู้นจนวันวาย**

**แม่เฝ้าคอยข่าวเจ้าเข้าจนสาย
ชะง่อนหายเห็นแต่หญ้าจืดฟ้าโฝน”**

หรืออีกวรรคที่ลูกตอบแม่ว่า

**“แม่เจ้า...
ร่างลูกไรไม่เห็นเหมือนเช่นเคย**

**ลูกกลับมาแล้วแก้วเอ๋ย
เพราะสังเวทิจจะส่องก้องโลกแล้ว”**

ซึ่งท้ายที่สุดอุชเชนีจบบทกวีนี้ลงด้วย

**“ต่อราตรีคลี่คลมกลุ่มพิภพ
แม้นดวงเดียวเปลี่ยวเปลืองมิเรืองไกล
ชาวสะพรังดั่งข้ายประกายรัตน์
มืดหรือแม่เมื่อฟ้ายังพร่าพราว**

**ดาวจกอบอกฟ้าจ้ำจื่นใหม่
กิ่งมไต่จักเทียบเปรียบกลุ่มดาว
เจดจรัสครอบคล่องจงห้วงหา
ด้วยแสงกร้าวกลุ่มศรัทธาประชาชนนี้”**

๒๔๙๔

ด้วยบทกวีที่อ่อนหวานแต่ทรงพลังของอุชเชนี เธอรู้มรยและเป็นนายแห่งถ้อยคำอย่างแท้จริง การนำเสนอบทกวีทรงพลังของอุชเชนีนำเสนอผ่านเรื่องราวหรือฉากละครที่ลงตัวสั้นๆ และการใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนออย่างสวยงาม ที่ผู้อ่านอาจจะตีความไปได้หลายทางแตกต่างกัน แม้ขอบฟ้าขลิบทองของเธอก็เช่นกัน อุชเชนีเลือกใช้ถ้อยคำที่ผู้มีอำนาจในยุคเผด็จการทหารจอมพล ผัวะมาแดงในยุคนั้นอาจจะไม่ชื่นชอบเท่าใดนัก แต่ก็มีอาจจะทำอะไรกับเธอได้ นอกจากไม่พอใจ

**“เพื่อไค้งเคียวเรียวเดือนและเพื่อนโฝน
เพื่อเรื่องข้าวพราวแพรวทั่วแวนนา**

**เพื่อไผ่โอนพลั่วพ้อล่อภูผา
เพื่อขอบฟ้าขลิบทองรองอรุณ”**

ซึ่งดูราวกับจะปลุกเร้าให้ความหวัง ความเป็นมิตร ความเสมอภาค แก่ผู้คนในสังคมซึ่งบทกวีหลายๆ บทของอุชเชนีเป็นการตั้งคำถาม ไม่ว่าจะเป็น “เพื่อใคร?” (๒๔๙๓) “อีกเมื่อไรจะสว่างเหมือนอย่างรอร?” (๒๔๙๔) “เป็นไปได้อหรือ?” (๒๔๙๔) “ใครเลี้ยงโลก?” (๒๔๙๔) “ร่างค้ทองหรือรวงทอง?” (๒๔๙๔) “มืดหรือ?” (๒๔๙๔) “ยุวดีมีตนอยู่ไหน?” (๒๔๙๖) “ราซุบด้วยใด?” (๒๔๙๖) “มือใคร?” (๒๕๐๐) และ “อยู่เพื่ออะไร?” (๒๔๙๓) เป็นต้น ใน “อยู่เพื่ออะไร?” เธอพยายามตอบคำถามว่าเรามีชีวิตอยู่เพื่ออะไร ซึ่งเธอได้ให้คำตอบและเหตุผลของคำตอบสำหรับตัวเธอเองที่เธอตอบเอาไว้ว่า “ฉันอยู่เพื่อความฝันอันเพริศแพรว” และ “ฉันอยู่เพื่อยุคทองของคนยาก” บทกวีเชิงคำถามเหล่านี้ล้วนเป็นการตั้งคำถามในเชิงปรัชญา และเธอได้พยายามที่จะตอบปัญหาเหล่านั้นตามโลกทัศน์และชีวิตทัศน์ที่ละเอียดอ่อนของเธอเอง อย่างน่ารับฟังยิ่ง

ดูเหมือนว่าการที่เป็นคริสตศาสนิกชนคาทอลิกที่ศรัทธาในความรักของพระเป็นเจ้าอย่างแท้จริง ทำให้อุชเชนีมีความละเอียดอ่อน ความรักในเพื่อนมนุษย์ และความเข้าใจ ในชีวิตน่าจะมีอิทธิพลกับบทกวีของอุชเชนีอยู่บ้างไม่มากนักน้อย แม้นามปากกาของเธอก็มาจากนามของนักบุญเอเธนี ซึ่งเธอแปลงเป็นภาษาไทยได้อย่างลงตัวว่า “อุชเชนี” จนผู้อ่านหลาย ๆ คนอาจหลงคิดไปว่านามปากกาของเธอมีมาจากชื่อนครโบราณในสมัยพุทธกาล

นอกจากขอบฟ้าขลิบทอง อุชเชนียังเขียน “ดาวผ่องนภาดิน” เธอยังเป็นคนเดียวกันกับ “นิตนรารักษ์” ผู้เขียนความเรียงร้อยแก้วด้วยภาษาของกวีใน “เพียงแค่เม็ดทราย” ซึ่งเคยตีพิมพ์ในคอลัมน์ “ชีวิตและโลก” ใน “นิตยสารสยามสมัย” ซึ่งในยุคนั้นมี ดร.สาทิศ อินทรกำแหง เจ้าของตำรับชีวิตในปัจจุบันเป็นบรรณาธิการ และบทกวีเป็นส่วนใหญ่ของเธอก็เคยตีพิมพ์ในนิตยสารนี้มาก่อนทั้งใน “นิตยสารสยามสมัย” และ “นิตยสารกระดังงาทอง” เช่นกัน

ในความเรียงร้อยแก้ว “ดาวผ่องนภาดิน” (๒๕๒๓) ของอุษเชนีที่เธอเขียนเรื่องสั้นและบทความด้วยภาษาชีวิตของเธอได้สะท้อนสภาพบ้านเมืองในขณะนั้นได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับที่สะท้อนความเป็นตัวตนของอุษเชนีอย่างแท้จริง สุชาติ สวัสดิ์ศรี ผู้ก่อตั้งรางวัลช่อการะเกดในปัจจุบันนี้ ได้รับหน้าที่บรรณาธิการสำหรับหนังสือเล่มนี้ ได้จัดระเบียบเรื่องเพื่อสะดวกแก่การอ่านอย่างได้สุนทรียรสออกเป็น ๙ หัวข้อ คือ ภาวะมนุษย์, ความรักและเมตตากรุณา, โลกของผู้เยาว์, วิญญาณอิสระ, ค่าของงาน, ศักดิ์ศรีสตรี, ภัยสังคม, ภาพชีวิต, และทัศนะ ซึ่งจัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ดวงกมล แท้จริงที่มาของดาวผ่องนภาดิน มาจากการที่อุษเชนีต้องมารั้งตำแหน่งเจ้าของคอลัมน์ “ชีวิตและโลก” แทน “ศุทธิณี” หรือศาสตราจารย์สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ แห่งภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งแท้จริงเป็นเพื่อนรักของเธอและเป็นนักเขียนและอาจารย์ชาวจุฬาฯ คณะเดียวกันกับเธอเช่นกัน แต่การมารั้งตำแหน่งของเธอ ๒ ปี กลับทำให้ได้ผลงานที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง

สำหรับปลายปากกาจากจรูญของอุษเชนีและนิพนธ์ นรารักษ์ แท้จริงเป็นนามปากกาของ รองศาสตราจารย์ประคิน ชุมสาย ณ อยุธยา แห่งคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อุษเชนีเป็นคนที่ย่านหนังสือเก่งมาก เมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จากโรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ ก็สามารถสอบไล่ได้เป็นที่ ๑ ของประเทศไทย สายศิลปะ และได้รับทุนการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้ศึกษาต่อปริญญาตรีในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อมาได้รับประโยคประกาศนียบัตรครุมัธยม(ป.ม.) และได้รับปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ตามลำดับ และอุษเชนีได้สอนในคณะอักษรศาสตร์ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสในสมัยที่ยังเรียกว่าแผนกวิชาภาษาปัจจุบัน มิได้แยกเป็นภาควิชาภาษาตะวันตกและภาควิชาภาษาอังกฤษเช่นในปัจจุบันนี้

ต่อมาในปี ๒๕๔๔ อุษเชนีได้รับทุนการศึกษาจากสถานทูตฝรั่งเศสให้ไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยซอร์บอนน์ กรุงปารีส อันเรืองนาม จนได้รับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง ในวิชาวรรณคดีฝรั่งเศสร่วมสมัยและได้กลับมาสอนภาษาดังกล่าวที่จุฬาฯ เรื่อยมา มีข้อน่าสังเกตว่าการที่อุษเชนีมีความเชี่ยวชาญในภาษาฝรั่งเศสเป็นอย่างมาก น่าจะทำให้เธอมีโอกาสอ่านวรรณกรรมชั้นดีของภาษานั้นอยู่มากพอสมควรก็คงจะมีอิทธิพลกับงานของอุษเชนีบ้างไม่มากนักน้อยเช่นกัน

ในราวปลายปี ๒๕๔๔ ได้เกิดเหตุการณ์บางอย่างที่ทำให้อุษเชนีต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากการเป็นอาจารย์ในจุฬาฯ ไปสู่การทำงานภาคเอกชน (มีท่านผู้ใหญ่หลายท่านกรุณาเล่าให้ฟังว่ามีแรงกดดันทางการเมืองในสมัยนั้นบางประการ) อุษเชนีได้ย้ายไปทำงานด้านการประชาสัมพันธ์ โดยทำหน้าที่เป็นรองผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เซลล์ แห่งประเทศไทย และต่อมาเป็นที่ปรึกษาด้านการประชาสัมพันธ์ของธนาคารกรุงเทพ ผลงานในโลกวรรณศิลป์ของอุษเชนีและนิพนธ์ นรารักษ์ มีเป็นจำนวนมาก ได้แก่ รวมบทกวี “ขอบฟ้าชลิบทอง” รวมบทกวี “ดาวผ่องนภาดิน” ความเรียงร้อยแก้ว “เพียงแต่เมื่อดทราย” ผลงานแปล “หิ้งห้อย” ของบทกวีชาวอินเดีย “ระพันทรนารุ” เจ้าของรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมชาวเอเชียคนแรก ซึ่งแปลร่วมกันกับศาสตราจารย์ ดร. ระวี ภาวิไล ราชบัณฑิต ชาวจุฬาฯ แห่งคณะวิทยาศาสตร์ นักดาราศาสตร์ที่คนไทยรู้จักกันดีทั้งยังเป็นผู้อำนวยการธรรมสถาน จุฬาฯ จนถึงปัจจุบัน

สำหรับบทกวีขอบฟ้าชลิบทองนั้นได้รับการแนะนำว่าเป็นหนังสือดี ๑๐๐ เล่ม ที่คนไทยควรอ่าน นอกจากนี้อุษเชนียังได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินแห่งชาติสาขาวรรณศิลป์ จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๓๖ อีกด้วย

สำหรับชีวิตส่วนตัว ปัจจุบันอุษเชนีมีอายุราว ๘๐ กว่าปี และใช้ชีวิตสมรสกับหม่อมหลวงจิตรสาร ชุมสาย ชาวเทวาลัย เช่นกัน โดยใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ในหมู่บ้านปัญญา ถนนพัฒนาการ มีบ้านยายประทาน เป็นเพื่อนบ้านใกล้เรือนเคียง เจ้าของบ้านหลังนี้ชื่อ “ประยอมและหม่อมราชวงศ์อรฉัตร ทองทอง” สองลูกศิษย์สามีภรรยานักเขียนนักกลอนชาวเทวาลัยเช่นกัน ทั้งยังเป็นคู่ที่อุษเชนีเป็นเจ้าแม่ไปสูขอด้วยตนเอง ปัจจุบันอุษเชนียังเขียนและแปลหนังสือต่างๆ เสมอๆ

**“พิศจุฬามสง่ามหาสถาน
พลัฏฐิกมณีนั่งทุกแกนกาย
เทินสังคัมไทยอร่ามด้วยความรัก
พระเกี่ยวแก้วแก้วจุฬาแก้วมณี
สติครองสมองคิดตั้งจิตแน่ว
ที่ใดมิสว่จางามตระการ**

**ตั้งวิญญาณลูกจุฬาฯฯทั้งหลาย
เทิดถวายพระปิ่นชาติเป็นราชพลี
ยุคสมัยได้ประจักษ์ในศักดิ์ศรี
ทุกหน้าที่ทุกสังคมทุกวงงาน
เพื่อเป็นแนวเทียนปัญญาค่าไพศาล
ด้วยแรงเทียนจุฬาฯบันดาลนบ์ล้านดวง”**
อุษเชนี

ติดจุฬาฯ

เมื่อประมาณ ๓๒ ปีก่อน ประชาชนชาวไทยต่างล้วนปลื้มปิติเป็นล้นพ้นที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสอบเข้าเป็นนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาปีนี้ ประชาชนคนไทยก็ได้ยินยินดีกันถ้วนหน้าอีกครั้งที่เจ้าหญิงน้อยๆ อีกพระองค์หนึ่งคือ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์ ทรงเป็นนิสิตใหม่คณะศิลปกรรมศาสตร์ ภาควิชาานฤมิตศิลป์ สาขาออกแบบแฟชั่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ดิฉันเชื่อว่า...น่าจะเป็นคนไทยทั่วประเทศเลยแหละที่เป็นโรค “ติดจุฬาฯ” ถ้าไม่ใช่ตัวเองที่มีโอกาสได้เรียนจุฬาฯ ก็ขอให้เป็นลูกหรือหลานก็ได้ที่ติดจุฬาฯ

ยิ่งบางบ้านอาจยิ่งอาการหนัก เมื่อตัวเองติดจุฬาฯ แล้ว ก็ถ่ายทอดโรค “ติดจุฬาฯ” ถึงลูก ลูกก็พลอยเป็นโรค “ติดจุฬาฯ” ตามพ่อหรือแม่ หรือติดจากทั้งพ่อและแม่ที่เท่า่นั้นยังไม่พอ ส่งต่อเชื้อ “ติดจุฬาฯ” ถึงรุ่นลูกของตนต่อไปอีก บ้านนี้จึงเหมือนมีเชื้อ “ติดจุฬาฯ” อยู่ในพันธุกรรม

ซึ่งเท่าที่ดิฉันพอจะทราบๆ จากคนรู้จัก มีอย่างน้อย ๔-๕ ครอบครัวที่เชื้อ “ติดจุฬาฯ” สืบทอดกันมาถึง ๓ เจนเนอเรชันคือ

รุ่นปู่ย่าตายาย ติดจุฬาฯ

รุ่นพ่อแม่ ก็ติดจุฬาฯ

รุ่นลูก ก็ยังติดจุฬาฯ

เอาละสิ...อยากเห็นตัวอย่างครอบครัวที่เป็นโรคติดจุฬาฯ อย่างงอมแงมถึง ๓ รุ่นต่อเนื่องกันว่ามี...ไหม

ตัวอย่างแรกคือ รศ.ดร.คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์ ศิลปินแห่งชาติและนักเขียนผู้เก่งมาก งานเขียนของท่านกวาดรางวัลมากมายกับนามปากกา...ว.วินิจฉัยกุลและแก้วแก้ว ท่านเป็นอักษรศาสตร์จุฬาฯ เช่นเดียวกับมารดาของท่านหรือคุณยายของหลานๆ คือคุณกาญจณี วินิจฉัยกุล ซึ่งน่าจะประมาณว่าเป็นอักษรศาสตร์รุ่นบุกเบิก

แล้วอาการ “ติดจุฬาฯ” ที่ยังไม่มียแพทยคนใด หรือยาวิเศษขนานใด จะรักษาโรค “ติดจุฬาฯ” ได้ อาการ “ติดจุฬาฯ” ก็บังเกิดแก่บุตรสาวทั้งสองของคุณหญิงวินิตาคือบุตรสาวคนโต-สาวติดา ดิถียนต์ก็จบอักษรศาสตร์จุฬาฯ เหมือนคุณยายและคุณแม่ และบุตรสาวคนเล็ก-วัดสาตรี ก็จบคณะศิลปกรรมศาสตร์จุฬาฯ เช่นกัน

ซึ่งโรคติดอักษรจุฬาฯ ถึง ๓ รุ่นในครอบครัวเดียวกัน ที่ดิฉันทราบก็มีอีกบ้านหนึ่งคือ พี่จุ่ม-คุณกรรองกาญจน์ พงศธร เจ้าของและบรรณาธิการหนังสือเพื่อนเดินทาง คุณแม่ของพี่จุ่มคือ คุณสุวลักษณ์ กำภู ณ อยุธยา และลูกสาวของพี่จุ่มหรือสาวสวย-น้องแพรวา พงศธร ก็จบอักษรศาสตร์จุฬาฯ เป็นอีกทีมทวีปเบิร์ดที่ผ่องถ่ายเชื้อ “ติดจุฬาฯ” ใส่กันอย่างภาคภูมิใจ

สายอักษรอีกบ้านที่ดิฉันรู้จักแล้วพบอาการเป็นโรค “ติดจุฬาฯ” แบบเข้าขั้นมหรธรม “ติดจุฬาฯ” คือครอบครัวของคุณปูชวน สุนทรส ท่านจบอักษรศาสตรจุฬาฯ รุ่น ๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ.๒๔๘๑ มีหลวงสิบลสงครามชัย เป็นนายกสภามหาวิทยาลัย อธิการบดีคือจอมพล.พิบูลสงคราม คณบดีคณะอักษรศาสตรคือ พรต พิตยพัต คุณปูชวนมีบุตรธิดา ๔ คน เป็นโรคติดจุฬาฯทั้งหมดคือ

บุตรชายคนโต-กิจจา จบคณะวิทยาศาสตร์จุฬาฯ

บุตรชายคนที่ ๒-อารักษ์ จบคณะบัญชีจุฬาฯ

บุตรสาวคนที่ ๓-กรองอร จบอักษรศาสตรจุฬาฯ

บุตรสาวคนที่ ๔-นันทพร จบครุศาสตรจุฬาฯ

โดยอาการติดจุฬาฯของรุ่นลูกลามไปถึงเชย-สะไก่ว่าล้วนจบจุฬาฯทั้งสิ้นคือ

สะไก่นัด-ดร.สุกัญญา จบวิทยาศาสตร์จุฬาฯ

สะไก่นัดที่ ๒-สไบทิพย์ จบบัญชีจุฬาฯ

เชยคนโต-จตุรฤทธิ์ ขำปัญญา จบวิทยาศาสตร์จุฬาฯ

เชยเล็ก-ปิยะศักดิ์ ศานติเกษม จบวิศวกรรมศาสตรจุฬาฯ

แล้วอาการ “ติดจุฬาฯ” ก็ทิ้งเชื้อต่อถึงรุ่นหลานคือ

บุตรชายของบุตรชายคนโตชื่อ-อักษรา จบอักษรศาสตรจุฬาฯ

บุตรชายของลูกสาวคนโตชื่อ-กัญจน์ จบวิศวกรรมศาสตรจุฬาฯ

ต้องบอกว่าไอ้โห ไอ้...จอร์จ บ้านนี้เขาติดจุฬาฯกันเป็น ๑๐ คน

แต่ไอ้...จอร์จจะ

พระเจ้าช่วยกล้วยปิ้ง มีตัวอย่างอีกบ้านที่กึ่งนี้มาก

เพราะมีอาการติดจุฬาฯแบบสาหัสและงอมแงม

อาการเป็นอย่างนี้คือ

คุณตาผู้มีตำแหน่งสุดท้ายว่า ศาสตราจารย์กิตติคุณ พิมล กลกิจ จบวิทยาศาสตร์จุฬาฯ

คุณยายผู้เป็นภรรยาของคุณตาคือคุณยายไสวแซ นามสกุลเดิม-สุหม ก็จบอักษรจุฬาฯ แล้วคุณตาคุณยายจับกันตอนไหนเอ่ย

ไอ้...จอร์จ มั่นยอดมาก

คุณตาเมื่อเรียนจบก็มาเป็นอาจารย์คณะวิทยา ซึ่งขณะนั้นเรียกว่า คณะวิทยาศาสตร์-อักษรศาสตร ส่วนคุณยายยังเป็นนิสิตอยู่เลย เพราะยุคนั้นทั้ง ๒ คนนี้เรียนอยู่ตึกเดียวกันคือที่เทวาลัย

เอ้อ...อ้อ...งานนี้เขาเรียกว่า อาจารย์ปึงลูกศิษย์คะ

คุณตาอายุแก่กว่าคุณยายไม่มากเลย...แค่ ๑๓ ปีเอง

ก็เป็นตำนานหวานแหววของยุคนั้น ประมาณว่าทำงานดีมีโบนัส เป็นภรรยาดี ๆ และความรักที่ยืนยาว กับครอบครัวที่อบอุ่น

ลูกของคุณตาคุณยายคือคุณวิมลลา ไตรทศาวิทย์ ติดอักษรศาสตรจุฬาฯ

คุณวิมลลาหรือพี่จุ้ยเล่าว่า ตอนสอบสัมภาษณ์ท่านอดีตรองคมนตรี มล.จิรายุ นพวงษ์ ก็ลือว่า...แล้วอย่าเอาแบบแม่ ริรักในวัยเรียนนะ

แต่บุพเพพิกาก็ไม่เข้าใครออกใคร คุณวิมลลาก็มีอาการติดจุฬาฯ ไม่แพ้คุณยายเลย

มีหนุ่มรัฐศาสตรจุฬาฯ มาปึง ก็ปึงกันยาวถาวรที่ทุกวันนี้หนุ่ม รัฐศาสตรผู้นี้คือ ดร.พีรพล ไตรทศาวิทย์ ปัจจุบัน ณ ขณะเขียนถึง ท่านเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์

บุตรชาย ๓ คนของดร.พีรพล-คุณวิมลลา เป็นโรคติดจุฬาฯ ๒ คนคือ

บุตรชายคนโต-วีระเดชน์ จบนิติศาสตรจุฬาฯ

บุตรชายคนเล็ก-อิทธิกร กำลังเรียนคณะรัฐศาสตรจุฬาฯ เหมือนคุณพ่อ

ดูสิ...เป็นอาการ “ติดจุฬาฯ” ที่งอมแงมอย่างน่าอัศจรรย์

บุตรชายคนกลางซึ่งจบคณะสังคมศาสตร เกษตรศาสตรกลายเป็นชนกลุ่มน้อยแต่น่ารักที่สุดของครอบครัว เพราะต้องคอยดูแลพ่อแม่พี่น้องที่เป็นโรค “ติดจุฬาฯ” กันหมด

สมมุติฐานของโรคที่ทำให้คนมากมายเป็นโรคติดจุฬาฯ ที่กระทั่งลูกจันทิงมาใหม่ใส่ก็อย่างคุณพ่อผู้เขียนก็ยังพลอยเป็นโรคอยากให้ลูก “ติดจุฬาฯ” เช่นเดียวกับเพื่อนคนจีนของท่าน ที่ล้วนติดอกติใจกันนักเมื่อลูกๆ “ติดจุฬาฯ” กัน

สาเหตุของโรคก็น่าจะมาจากคุณภาพของสถาบันที่ดีในเนื้อแท้ย่างถึงแก่นถึงแกน ทั้งในด้วระบบการบริหาร, หลักสูตรและบุคลากร และเนื่องจากบทความในตอนก่อน ปิดท้ายด้วกลอนที่ขบวนการผลิตมีผิดพลาดในด้วสะกด ที่หวังว่าครั้งน้คงไม่พิมพ์คำผิดจนความหมายผิดไปไกลว่า

เพราะคุณจุฬาฯ เปรียบฟ้ามหาสมุทร

ที่ได้ดีเป็นที่สุดเพราะใครหนา

ติดอะไรก็ไม่ปลื้มเท่าติดจุฬาฯ

ที่ครูบาสอนอย่างดีมีฝีมือ

สมาคมนิสิตเก่าจุฬาฯ นครราชสีมา

สมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นครราชสีมา เริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๙๑ โดยนายช่างจำรัส สิบศิริ นิสิตเก่าคณะวิศวกรรมศาสตร์ อดีตนายช่างใหญ่ฝ่ายบำรุงรักษา กรมทางหลวง ซึ่งสำเร็จการศึกษาจากจุฬาฯ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๗ ได้ร่วมมือกับนิสิตเก่าจุฬาฯ ในจังหวัดนครราชสีมาจัดตั้งเป็นชมรมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนครราชสีมา ก่อนในครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๔๙๑ และมีการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๐๔ จึงได้จดทะเบียนตั้งเป็นสมาคมเรียกชื่อย่อว่า “สนจ.นม.” และใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “Chulalongkorn University Alumni Association Nakorn Ratchasima” มีเครื่องหมายของสมาคมเป็นรูปวงกลม มีตราพระเกี้ยวสีทอง พื้นรองรับพระเกี้ยวสีชมพู มีชื่อของสมาคมเป็นสีทองรอบวงกลม

สำนักงานของสมาคมตั้งอยู่เลขที่ ๓๐๖๔ ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกสามัญ ๑,๑๒๕ คน มีนายเจริญ ปุสุรินทร์คำ เป็นนายกสมาคม

ส่วนหนึ่งของกิจกรรมสมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในรอบปี

- นายกสมาคมนำคณะกรรมการบริหารส่วนหนึ่ง เข้าเยี่ยม น.พ.ประดิษฐ์ รัตนพานิช และ ภ.ญ.ประดับ ครุรัตน์ ณ บ้านพัก
- โรงแรมสีมาธานี จัดคอนเสิร์ตการกุศล One Night with Nantida & Friends ร่วมกับสมาคมฯ และ สโมสรไลออนส์ภูมิภาคที่ 6 ซึ่งโรงแรมสีมาธานีได้มอบรายได้ส่วนหนึ่งให้แก่สมาคมเป็นจำนวนเงิน ๑๓๐,๐๐๐ บาท สมาคมจัดแข่งขันโบว์ลิงสามัคคี ซึ่งด้วยพระราชทานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อหารายได้สมทบทุนของสมาคม
- สมาคมนิสิตเก่าจุฬาฯ นครราชสีมาเข้าร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ของจังหวัดนครราชสีมาในพิธีวางพวงมาลาเพื่อสักการะแด่สมเด็จพระปิยมหาราช ในวันที่ ๒๓ ตุลาคม ของทุกปี
- จุฬาฯ นครราชสีมามูลนิธิ สนับสนุนการศึกษาของนิสิตจุฬาฯ ปัจจุบันที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยการมอบทุนการศึกษาเป็นประจำทุกปี ณ อาคารสมาคม
- เดือนตุลาคมของทุกปี สมาคมจะจัดงานชุมนุม นิสิตเก่าจุฬาฯ ทุกรุ่น เพื่อรำลึกถึงความหลังและพบปะสนทนา ร่วมรื่นเริงสนุกสนาน และสร้างความรักสามัคคีในงาน “สามัคคี สีชมพู มิรู้คลาย”
- สมาคมนิสิตเก่าจุฬาฯ นครราชสีมา จัดประชุมสภานิสิตเก่าจุฬาฯ แห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๒ (Congress) ผู้แทนนิสิตเก่าจุฬาฯ จากสมาคม ชมรมทั่วประเทศ และนิสิตเก่าที่เข้าร่วมประชุม ณ จังหวัดนครราชสีมา ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๔ พฤศจิกายน จำนวน ๙๕ คน ส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่สมาคมจัดขึ้นระหว่างการประชุม เช่น ทักษะศึกษาภูมิทัศน์ อ.วังน้ำเขียวเมืองในหมอก ชมการแสดง แสง สี เสียง ณ อุทยานประวัติศาสตร์ อ.พิมาย

บันทึกใหม่สมัยเก่า

นับตั้งแต่ดิฉันเข้าเป็นน้องใหม่แห่งรั้วจามจุรี ดิฉันก็ได้รับประสบการณ์หลายหลากทั้งน่ายินดี น่าตื่นเต้น น่าภาคภูมิใจ และน่าเสียใจบ้างในบางครั้งบางคราว แต่อย่างหลังนี้นับว่าน้อยมากจนไม่อยากจะจดจำ ประสบการณ์ทั้งหลายนั้นมีมากมาย จึงจะขอเล่าเพียงประสบการณ์ในปีสุดท้ายในฐานะนิสิต คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ปีนั้นเป็นปี พ.ศ.๒๕๑๐ ดิฉันอยู่ปี ๕ ต้องเรียนหนักมาก เพราะต้องทำวิทยานิพนธ์ด้วย นอกจากนั้นยังมีงานนอกหลักสูตรเพิ่มมากขึ้น ด้วย เนื่องจากปีนั้นดิฉันได้รับเลือกเป็นนายกชุมนุมนิสิตหญิง สจม. มีโอกาสได้พบปะกับชุมนุมนิสิตหญิงของทุกคณะ ได้รู้จักเพื่อนๆ จากคณะอื่นๆ อีกหลายคน มี ดร.โจสคราญ หิรัญพฤกษ์ เป็นอุปนายกฯ และมีกรรมการเก่งๆ จากทุกคณะ ร่วมกันทำงานเพื่อจุฬาฯ งานหนึ่งที่พวกเราชุมนุมนิสิตหญิงภูมิใจมากก็คือการเตรียมรับเสด็จ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงดนตรีที่จุฬาฯ พร้อมด้วยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทั้งสามพระองค์ บางปีสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชก็เสด็จพระราชดำเนินด้วยแต่ส่วนใหญ่พระองค์ท่านทรงศึกษาอยู่ต่างประเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดนตรีกับวง อ.ส. ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการบริพารใกล้ชิดส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งคือนิสิตจุฬาฯ ที่โปรดเกล้าฯ ให้ร่วมเล่นในวง อ.ส. ด้วย รุ่นพี่จากคณะสถาปัตย์ฯ ได้เข้าร่วมถึง ๓ คน นักร้องประจำวงก็เป็นนิสิตเก่าจุฬาฯ ที่ร้องมาตั้งแต่ยังเป็นนิสิต คือ อาจารย์คุณหญิงจามรี สนิทวงศ์ ณ อยุธยา และอาจารย์คุณกัญดา ธรรมมงคล หลายคนที่เป็นนิสิตเก่าจุฬาฯ รับใช้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทในวง อ.ส. มาจนปัจจุบันนี้

ในวันเสด็จทรงดนตรีนี้ ฉันและคณะชุมนุมนิสิตหญิงคอยเฝ้ารับเสด็จและถวายดอกไม้ แล้วคอยดูแลความเรียบร้อยต่าง ๆ ตลอดเวลาจนเสด็จพระราชดำเนินกลับ นิสิตเข้าเฝ้าแน่นจนล้นออกมานอกหอประชุม บ้างก็ยืนฟังเพลง อันไพเราะที่เสียงสองข้างหอประชุม บ้างก็นั่งฟังอยู่ที่สนาม พวกเราารู้สึกว่าได้ใกล้ชิดเจ้านายของเราเหลือเกิน จิตใจจึงเบิกบานมากในวันนั้น ซึ่งนับเป็นวันพิเศษของพวกเราชาวจุฬาฯ จริง ๆ ดิฉันไม่แน่ใจว่านายกชุมนุมนิสิตหญิงรุ่นน้อง ๆ เช่น อาจารย์รัตนาว วิชาญ ณ รัตน์ หรือสุภรเพ็ญ ณ พัทลุง(ท่านผู้หญิงสุภรเพ็ญ หลวงเทพ) ทำกิจกรรมอะไรกันบ้าง แต่ที่แน่ใจว่าเหมือนกัน คือ ไม่ว่าจุฬาฯจะมีงานอะไร ชุมนุมนิสิตหญิงก็มักจะต้องเป็น “เบี” จัดโน่นจัดนี่เสมอ

งานหนึ่งที่พวกเราช่วยกันจัดเพื่อนิสิตหญิง แต่ก็มีนิสิตชายมาร่วมงานด้วยเป็นจำนวนมาก คืองานวันชุมนุมนิสิตหญิง โดยจัดให้มีการแสดงบนเวทีในหอประชุมจุฬาฯด้วย ในตอนนั้นดาวจุฬาฯ ทั้งหลายมาร่วมส่องแสงกันหลายคน เช่น ม.ร.ว.จิรัฐดา กิตติากร (วุฒิไกร) ม.ร.ว.พรรณนภา ดิศกุล (ชมพูนุช) มณฑินี บุญประสพ (ท่านผู้หญิงมณฑินี มงคลนาวิน) จันทเพ็ญ ทิวารี (ปณศรี) ม.ร.ว.สิริมาดา วรวรรณ อัญชลากรณ์ โกมลเสวิน (ศิริวรรณ) อัจฉรา เสรีบุตร (สุระนันท์) ซึ่งขณะนี้เป็นเอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงจาการ์ตา และรัชยา ภมรมนตรี เป็นต้น

นอกจากนั้น ยังจัดงานลอยกระทงเพื่อรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีไทย มีการประกวดนางนพมาศ ซึ่งน้องใหม่ที่ได้เป็นนางนพมาศของจุฬาฯ ปีนั้นคือ อัมพร กิริติบุตร ซึ่งปัจจุบันก็ยังสวยไม่สร้าง หลังจากปีใหม่ผ่านไปก็มีงานกาชาดที่สวนอัมพร ในปีนั้นทางสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สจม.) ได้ไปออกร้านที่บริเวณสวนอัมพร ที่เรียกว่า “ร้านสมเด็จฯ” ด้วย ขยายผลิตภัณฑ์ของจุฬาฯ พวกเราต้องไปช่วยกันจัดร้านและผลัดเวรกันไปขายของที่ร้านด้วยทุกคืน

ชุมนุมนิสิตหญิงรับผิดชอบบ้าน มีนิสิตหนุ่มๆ ไปช่วยกันหลายคน ทั้งหนุ่มจากคณะวิทยาศาสตร์ อันมีหิสนัย กองแก้ว นายกสโมสนิสิตรัฐบาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นหัวหน้า หนุ่มจากสถาปัตย์และหนุ่มจากคณะใหม่ของจุฬาฯ ในสมัยนั้นคือ คณะสื่อสารมวลชน ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นคณะนิเทศศาสตร์ เช่น ประภัทร ศรีลัมภ์ และบรรยงค์ สุวรรณผ่อง ซึ่งรุ่นไล่ๆ กับ คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ อดีตรัฐมนตรีแห่งพรรคประชาธิปัตย์ เป็นต้น ตอนนั้นเราขายของได้ดีมาก เรียกว่าขายได้เท่าเททำเลยทีเดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งแก้วเป่าเป็นรูปนกต่างๆ สำหรับห้อยกระดุมที่ปกเสื้อซึ่งทำที่คณะวิทยาศาสตร์ ในตอนนั้นถ้าใครไม่มีนกแก้วนี้ห้อยแล้วรู้สึกว่าจะออกจะเขยไปหน่อย ก็

เลยขายดี ทั้งนิสิตจุฬาฯ และที่อื่นๆ พวกกันมาอุดหนุน ได้เงินช่วยกาชาดไม่น้อยเลยระหว่างมีงานกาชาดอยู่นั้น ก็ได้มีงานฟุตบอลประเพณี จุฬา-ธรรมศาสตร์ ดิฉันจึงต้องวิ่งไปวิ่งมาระหว่างสนามศุภชลาศัย กับสวนอัมพรดีที่การจราจรสมัยนั้นยังไม่ถึงกับจลาจลเหมือนสมัยนี้

หลังจากงานกาชาด ดิฉันก็ไม่มีเวลาได้เอาใจใส่อะไรอีก ต้องขะมักเขม้นอย่างหนักเนื่องจากเป็นปีสุดท้าย จะต้องพยายามทำเกรดให้ดีที่สุด งานวิทยานิพนธ์ก็ยิ่งเหลืออีกมากงานวิทยานิพนธ์ของดิฉันเป็นงานใหญ่ คือทำเครื่องตกแต่งห้องนอนทั้งชุด ดิฉันทำมานับเป็นเวลาเดือนๆ แล้ว เพราะนอกจากจะต้องเขียนแบบแล้วยังจะต้องทำของจริงด้วยทุกชิ้น นับตั้งแต่พรมหน้าเตียงซึ่งต้องทอเอง การทอพรมเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรทางด้านออกแบบอุตสาหกรรม ดิฉันขอเล่าสักนิดว่าทำไมจึงไปเรียนด้านออกแบบอุตสาหกรรม ซึ่งดูจะเป็นวิชาใหม่มากในสมัยเมื่อเกือบ ๔๐ ปีมาแล้ว

ตอนนั้น ดิฉันคิดว่าจบปี ๓ ได้อนุปริญญาแล้ว ก็น่าจะพอสำหรับการออกแบบบ้านแล้วคะแนนที่ได้จากการจบปี ๓ ก็สามารถที่จะเลือกเรียนต่อทางด้านใดก็ได้ ดิฉันและเพื่อนหญิงอีก ๓ คน คือ ดารกา มะลิวัลย์ และเยาวนิจ ก็ชักชวนกันไปลองเรียนวิชาใหม่ของคณะ

เราลองเรียนดู ปรากฏว่าสนุกกับการปั้นถ้วยชาม สนุกกับการทอผ้า สนุกกับการเรียนจิตรกรรมและปฏิมากรรมที่มหาวิทยาลัยศิลปากร สนุกที่ได้ออกไปวาดรูปนอกสถานที่ สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นสิ่งที่แปลกใหม่ นอกจากนั้นการออกแบบอุตสาหกรรมยังมีนิสิตเรียนน้อย ทำให้ใกล้ชิดกับอาจารย์มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสตราจารย์เลิศ และรองศาสตราจารย์สมถวิล อรุณยานันท์ ซึ่งสอนประจำแผนกนี้ และเมตตาพวกเรามากที่สุดในที่สุดก็คิดว่าเป็นการตัดสินใจไม่ผิด เพราะเราทั้ง ๔ สาวทำคะแนนในวิชาต่างๆ ในแผนกออกแบบอุตสาหกรรมได้ไม่เลวทีเดียว เรามีผลงานหลายชิ้นออกแสดงเวลาที่คณะมีงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่ออกแบบเครื่องใช้ที่เป็นไม้

ดิฉันจำได้ดีว่า ในตอนนั้นเจ้าชายอิกิโอมกุฎราชกุมารจากญี่ปุ่น (ปัจจุบันทรงเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ) และเจ้าหญิงมิชิโกะพระชายาได้เสด็จมาเยือนประเทศไทย และเสด็จมาที่จุฬาฯ ทรงแวะทอดพระเนตรนิทรรศการของคณะสถาปัตยกรรม เราภูมิใจมากที่มีโอกาสได้ถวายการต้อนรับท่านและมีโอกาสได้โชว์ผลงานของพวกเราต่อองค์มกุฎราชกุมารและพระชายาด้วย

พอถึงปลายปีเราก็เห็นว่าการทำวิทยานิพนธ์ของแผนกออกแบบอุตสาหกรรมนี้นักหนาสาหัสไม่แพ้ผู้ที่เรียนทางด้านสถาปัตยกรรมเลย เพราะนอกจากเราจะต้องเขียนแบบแล้ว ยังต้องนำแบบนั้นมาทำเป็นของจริง และนำออกแสดงในตอนสอบป้องกันวิทยานิพนธ์

ผลแห่งการรอดตายกลับขับตานอนนับว่าคุ้มค่ามาก เพราะเมื่อประกาศผลการสอบออกมาแล้ว ดิฉันก็ต้องกระโดดตัวลอย ด้วยความดีใจอย่างหาที่เปรียบมิได้ เมื่อทราบว่าจะแนบรวมผ่านชั้นที่จะได้รับเกียรตินิยมอันดับสอง ในปีนั้นมีดิฉันคนเดียวที่ตื่นเต้นมาก เราสี่สาวที่พร้อมใจกันย้ายแผนกจากสถาปัตยกรรมมาอยู่แผนกศิลปอุตสาหกรรม ต่างก็ได้คะแนนเกียรตินิยมกันทุกคน พวกเราปลาบปลื้มกันมาก

วันรับพระราชทานปริญญา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินมายังหอประชุมจุฬาลงกรณ์ ดิฉันรู้สึกเหมือนกับตัวลอย ขณะขึ้นไปรับพระราชทานปริญญาบัตร วันนั้นคุณพ่อเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอยู่ด้วย ดิฉันคิดว่าคุณพ่อคงจะภูมิใจไม่น้อยเหมือนกัน น่าเสียดายแต่ว่า ตอนที่เสด็จพระราชดำเนินกลับแล้วดิฉันยังต้องอยู่ในหอประชุม ส่วนคุณพ่อก็ตามเสด็จกลับไปด้วยเสียก่อน จึงไม่ได้ไปถ่ายรูปกันที่หน้าคณะและหน้าพญานาคที่หัวบันไดคณะอักษรศาสตร์เหมือนกับคนอื่นๆ เขา

สมัยนั้นยังมีการฉลองปริญญาอยู่ จัดที่ศาลาพระเกี้ยว นับเป็นงานใหญ่งานหนึ่งของจุฬาฯ บรรดาบัณฑิตทั้งหลายแต่งชุดยาวสีขาว ส่วนมากพวกเราจะไปขอยืมชุดแต่งงานของที่หรือญาติพี่น้อง ของดิฉันก็เช่นเดียวกัน คือขอยืมมาจากรุ่นพี่คนหนึ่ง

งานคืนนั้นมีการเดินรำด้วย แต่พวกเราสาว “ถาปัด” ไม่ค่อยได้เต้น เพราะหนุ่มๆ ของพวกเราสนุกกับการเฮฮาเกินกว่าที่จะไปสนุกบนฟลอร์เต้นรำ

การฉลองปริญญานี้ได้ทราบว่าจะต่อมาได้ยกเลิกไป นิสิตนักศึกษาสมัยใหม่คงจะเห็นว่าเป็นเรื่องไร้สาระหรือสิ้นเปลือง หรือเหตุผลอันใดไม่แน่ชัด ทั้งๆ ที่อีกพวกหนึ่งเห็นว่าการรับพระราชทานปริญญานี้เป็นโอกาสพิเศษในชีวิต เป็นก้าวแรกที่เจ้าจะต้องออกไปเผชิญกับโลกที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน ฉะนั้นการที่จะฉลองกันบ้างก็ดูไม่น่าจะเสียหายอะไร

แม้เวลาเนิ่นนานผ่านมาเกือบ ๔๐ ปีแล้ว แต่ความทรงจำในฐานะนิสิต และบัณฑิตจากสถาบันอันทรงเกียรติในรั้วจามจุรีแห่งนี้จะมิมีวันลืมเลือนไปจากใจของดิฉันตลอดไป

บันทึกจากห้องเชียร์

ผมได้รับจดหมายขอให้ส่งข้อเขียนลงในนิตยสารจามจุรีฉบับที่ทำงานกำลังอ่านอยู่นี้ ด้วยเวลาอันจำกัดทำให้ผมมานั่งนึกนอนนึกว่าจะเขียนเรื่องอะไรดี ให้เป็นวิชาการมากก็คงจะไม่ทัน จะให้วิเคราะห์เรื่องอะไรสักอย่างก็คงจะไม่ไหว นึกไปนึกมาก็มาจบลงที่สิ่งที่ตัวเองถนัดและเคยทำมาก่อนนั่นคือห้องเชียร์

ใช่ครับ ผมกำลังจะเขียนเรื่องห้องเชียร์ ห้องที่นิสิตจุฬาฯทุกคนรู้จักกันดี ไม่ว่าจะได้อยู่เกี่ยวกับมันมากน้อยเพียงใด นิสิตจุฬาฯทุกคนต้องรู้จักห้องเชียร์

ความที่ทุกคนรู้จักนี้แหละ ทำให้มันเป็นเรื่องที่น่าจะเขียนง่ายหน่อย แต่เอาเข้าจริงก็ไม่ง่ายสักนิดเดียว เพราะถึงทุกคนจะรู้จักห้องเชียร์ แต่ห้องเชียร์ที่แต่ละคนรู้จักนี้ดี ไม่เหมือนกันเลยสักนิด

ความ “เหมือน” ที่ว่าคือในเรื่องของความรู้สึกสมัยผมอยู่ปี 1 ผมคิดว่าห้องเชียร์เบา-สบายมาก เข้าได้ไม่มีพิษภัยอะไรถ้าไม่คิดว่าประธานเชียร์ทำตัวให้ไม่เป็นที่รักของน้องๆ เท่าที่ควร ทุกอย่างก็เกือบจะลงตัว แต่เพื่อนหรือพี่หลายคนกลับเห็นต่าง นั่นคือสิ่งที่ผมบอกว่าห้องเชียร์ที่แต่ละคนรู้จักนั้นไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นเรื่องของความรู้สึกที่จับต้องได้ยาก คราวนี้เรามาดูเรื่องที่จับต้องได้ง่ายขึ้นกว่านี้ดีกว่า เรื่องนั้นคือรูปแบบของห้องเชียร์ เป็นที่รู้กันดีว่าห้องเชียร์ที่นิยมในระดับมหาวิทยาลัยคือการ “วัก” ผมไม่ทราบเหมือนกันว่าคำนี้มาจากไหน เพราะตัวเองก็ไม่เคยสนใจวิธีการเชียร์แบบนี้ เมื่อไม่สนใจจึงไม่ถนัด เมื่อไม่ถนัดจึงไม่ขอกล่าวถึงอ้าว! งั้นก็จบนะสิ ไม่ต้องเขียนแล้ว...

ยังครับ ยังจบไม่ได้ เรื่องที่กำลังจะกล่าวถึงจริงๆ จะเริ่มจากย้อนหน้านี้เป็นต้นไป ผมอยากจะเล่าถึงรูปแบบการทำห้องเชียร์ที่ผมถนัด นั่นคือการ “เชียร์วินัย” การเชียร์วินัยเป็นรูปแบบที่ผมได้รับถ่ายทอดมาจากรุ่นพี่กลุ่มหนึ่ง เชียร์วินัยไม่ใช่การวัก ในขณะเดียวกันก็ไม่ใช่การสันทนาการ สิ่งที่เชียร์วินัยเน้นก็เป็นไปตามชื่อนั่นคือ “วินัย” ทุกคนที่อยู่ในห้องต้องมีวินัย ไม่ว่าพี่หรือน้อง เราจะมีกฎกลางที่ทุกคนต้องปฏิบัติร่วมกัน เช่น มาสายก็ต้องบวมก่อนเข้า ปิดเสียงโทรศัพท์ ห้ามคุยกันขณะอยู่ในห้องเชียร์ ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดนี้ไม่มีข้อยกเว้นสำหรับพี่คนใดหรือน้องคนไหนเป็นกรณีพิเศษ ที่เป็นเช่นนี้เพื่อให้ห้องเชียร์เกิดความเรียบร้อยนั่นเอง ความที่ต้องการให้ห้องเชียร์เรียบร้อยที่พี่ทำห้องเชียร์จึงต้องมีสีหน้าค่อนข้างเคร่งขรึมและพูดด้วยเสียงอันดัง จึงมักเกิดคำถามตามมาเสมอว่าทำสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสไม่ได้หรืออย่างไร ในเมื่อเป็นผู้บอกเองว่าไม่ใช่การวัก...คำตอบคือทำได้ครับแต่ยากมากที่ห้องเชียร์จะยังคงอยู่ในวินัยต่อไปได้ ทำไมนะหรือ? เพราะคนทำห้องเชียร์ในปัจจุบันนี้เป็นนิตปี ๒ เสียส่วนใหญ่ ระเบียบวินัยอะไรที่บอกให้น้องทำนั้นตัวเองก็ทำไม่ค่อยจะได้หรอก ถ้าขึ้นพี่ชั้นยัมก็เป็นอันจบกันพอดี น้องๆ ก็เห็นว่าพี่อารมณ์ดี ย่อมเป็นช่วงเวลาเหมาะสมที่จะแซวพี่เล่นได้ ถ้าพี่หลวมตัวรับมุกก็ไม่ต้องทำกันแล้วห้องเชียร์ ออกไปนั่งเล่นข้างนอกกันดีกว่า ดังนั้นเพื่อไม่ให้วินัยเสียไปที่พี่ทำห้องเชียร์จึงควรสงบสติอารมณ์ให้นิ่งๆ

เข้าไว้เพื่อให้น้องได้รู้เองว่านี่ไม่ใช่เวลาเล่น กระบวนการทำห้องเชียร์จะได้ราบรื่นไม่ติดขัด แต่ก็มีสิ่งที่ยากนั่นคือการควบคุมอารมณ์ของห้องเชียร์ให้ไหลลื่นไม่สะดุด ตรงนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อนและต้องอาศัยประสบการณ์เข้าช่วยด้วย ลำพังนิสิตปี ๒ ที่ยังไม่มีประสบการณ์มีคุณวุฒิและวัยวุฒิไม่ถึง จึงมักมีอะไรฮาๆ เกินๆ อยู่เสมอ

ที่นี้มาดูประสบการณ์ทำเชียร์วินัยของผมบ้าง ในสมัยที่ผมทำห้องเชียร์นั้นระบบการว่ากันยังคงเป็นที่แพร่หลายอยู่ในจุฬาฯ เกือบทุกคณะใช้การว่ากัน เว้นคณะที่ผมทำอยู่ ด้วยเหตุผลว่าเราเป็นคณะที่ควรจะถูกคุยกันด้วยเหตุและผลให้สมชื่อ ระบบเชียร์วินัยจึงถูกรื้อฟื้นขึ้นมาในรุ่นที่ผมทำห้องเชียร์ ซึ่งทุกคนก็เห็นดีเห็นงามด้วย ในเวลานั้นพวกเราเป็นเพียงปี ๒ มีประธานเชียร์ที่เป็นปี ๓ เพียงคนเดียว สิ่งที่ได้ทำในขณะนั้นคือการฝึกตัวเองให้แบกรับกับสถานการณ์ที่บีบคั้นต่างๆ ให้ได้ เริ่มจากการวิ่งทุกวันเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง (ภายหลังจึงได้รู้ว่ามีประโยชน์อย่างอื่นอีก) การฝึกออกเสียงเพื่อให้ได้เสียงที่ตั้งและทำให้คอแข็งแรง การฝึกวินัยและความอดทนด้วยการยืนนิ่งๆ นานๆ และอื่นๆ อีกมากมาย ผลที่ได้คือพวกเราทุกคนรักกันมากและฮึดมากด้วยทุ่มเทและทำทุกอย่างเพื่อให้ห้องเชียร์ไปถึงจุดหมายที่คาดหวังกันเอาไว้ แม้ว่าประสบการณ์จะยังน้อยนิดก็ตาม

ห้องเชียร์ของพวกเราเป็นไปอย่างราบรื่นบ้าง ติดขัดบ้าง จนกระทั่งถึงวันที่ห้องเชียร์ต้องปิดตัวลงอย่างกะทันหันในสัปดาห์ที่ ๒ ด้วยเหตุผลที่ว่าน้องเข้าน้อยกว่าจำนวนที่ได้ตกลงกันไว้ ในครั้งนั้นถือว่ากระเทือนความรู้สึกทั้งพี่และน้อง ในมุมมองของพี่รู้สึกได้ว่าตัวเองล้มเหลวและไม่ได้เรื่อง ในมุมมองของน้องก็คงรู้สึกคล้ายๆ กัน เวลาผ่านไปจนสัปดาห์สุดท้ายผมได้ข่าวมาว่า ทุกวันน้องกลุ่มหนึ่งจะเข้าไปนั่งรอพวกผมในห้องเชียร์และร้องเพลงเชียร์เสมือนหนึ่งว่าห้องเชียร์ยังมีอยู่ และพวกผมก็ยังยืนอยู่ที่นั่น...และแล้วในวันสุดท้ายของสัปดาห์ที่ ๓ น้องกว่าร้อยละร้อยคนได้รวมตัวกันยืนตากแดดที่ลานหน้าตึกและบมูอย่างต่อเนื่องเพื่อเรียกพวกผมที่นั่งกันอยู่ในตึก...ในวันนั้นพวกเราจากกันด้วยน้ำตาคลอเบ้าทั้งพี่และน้อง น้ำตาที่เกิดจากความสุขระคนกับความทุกข์ สุขที่มีน้องจำนวนมากเข้าใจในสิ่งที่พี่ได้ทำลงไปและซาบซึ้งกับคำตอบของน้องที่มอบให้ ทุกข์ที่รู้สึกว่าตัวเองทำไม่ได้ไม่ดีย่างที่ควรจะเป็นและไม่ดีอย่างที่น้องหวังอยากให้เป็น

ทั้งหมดนั้นคือประสบการณ์ดีๆ จากห้องเชียร์ ผมได้พี่ เพื่อน และน้องที่น่ารัก ได้เห็นโลกอีกโลกหนึ่งที่ไม่เคยได้สัมผัสมาก่อนเลยในชีวิต สิ่งเหล่านั้นยังคงอยู่กับผมจนปัจจุบันนี้ ผมไม่รู้สึกละอายเลยที่ทำห้องเชียร์ ทุกวันนี้ผมยังเดินวนเวียนไปดูห้องเชียร์อยู่บ้าง สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนไป นิสัยและค่านิยมของคนก็เปลี่ยนตาม รูปแบบห้องเชียร์ที่ดีในอดีตอาจใช้ไม่ได้กับปัจจุบัน น้องบางกลุ่มอยากให้ห้องเชียร์สนุกสนานเฮฮากว่าเดิม ในขณะที่บางกลุ่มต้องการให้รูปแบบเก่าๆ กลับมาอีกครั้ง จึงมักเกิดสงครามทางแนวคิดขึ้นอยู่เสมอ

ผมไม่ได้ต้องการชักชวนให้มาทำห้องเชียร์วินัย เพราะบทความนี้ก็เกินไปตามชื่อของมันคือบันทึกจากห้องเชียร์ แต่ถ้าจะถามว่าห้องเชียร์ควรมีต่อไปหรือควรยุบเสีย คำตอบของผมคือควรมี แต่มีอย่างไรนี้เป็นปัญหาโดยเฉพาะในปัจจุบันที่ปัญหาเหล่านี้ได้ลุกลามใหญ่โตไปจนถึงหน้าแรกหนังสือพิมพ์ ผมคงตอบในเวลาที่ไม่ได้ว่าจะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไรเพราะตอบไปก็คงไม่ได้ช่วยให้อะไรดีขึ้น สิ่งที่ผมยังคงทำอยู่ทุกวันนี้คือค้นและคิดหนทางที่ดีที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของคนที่ย้ายไปในแต่ละรุ่น ซึ่งผมว่ายังดีกว่าการที่เราไม่ทันได้คิดอะไรแล้วแตกตื่นไปตามกระแสของสื่อ

คำถามที่ผมสงสัยและหาคำตอบอยู่ในเวลานี้คือ คนทำห้องเชียร์ทุกวันนี้คิดอะไรอยู่?

ใครหนอชอบใจถึงความหลัง

เพื่อนๆ ที่เข้าเป็นน้องใหม่ จุฬาฯ ในปี ๒๕๐๐ คงจำกันได้ว่า เมื่อเข้าเรียนไปได้ประมาณเดือนเศษๆ จุฬาฯ ก็มีพิธีรับพระราชทานปริญญาบัตรจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวันที่ ๔ กรกฎาคม น้องใหม่อย่างพวกเราลืมนิยามที่มีโอกาสเข้าแถวรอรับเสด็จ

ในวันนั้นเองพวกเราได้ทราบว่าสมเด็จพระบรมราชินีนาถทรงมีพระประสูติกาลในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงประทับพระราชทานปริญญาบัตรอยู่ในหอประชุมจุฬาฯ เจ้าฟ้าหญิงพระองค์น้อยได้รับพระราชทานพระนามว่า “เจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณ์วลัยลักษณ์” เป็นที่ชื่นชมโสมนัสของเหล่านิสิตจุฬาฯ เป็นยิ่งนัก นั่นเป็นปฐมเหตุที่ทำให้บรรดานิสิตจุฬาฯทั้งหลายได้เข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินีนาถและเจ้าฟ้าชาย เจ้าฟ้าหญิง ทุกพระองค์ใน “วันทรงดนตรี” ณ เวทีสวนอัมพร

ฉันจำไม่ได้ว่า “วันทรงดนตรี” ในวันที่ ๒๐ กันยายน ครั้งแรกเริ่มในปีใด แต่ที่ประทับใจฉันรู้ลืมเลือนคือปี ๒๕๐๒ เมื่อฉันเรียนอยู่ปีที่ ๓ ปีนั้นกลุ่มฉันแก่กล้ามาก พวกเราไปนั่งกับพื้นข้างหน้าเวที เรียกว่านั่งใกล้ชิดเวทีมากจนมองเห็นทุกพระองค์อย่างแจ่มชัด เห็นแม้กระทั่งเจ้าฟ้าพระองค์เล็กทรงขยับพระเนตรเมื่อต้องแสงแฟลชจากกล้องถ่ายรูป และได้ยินพระสุรเสียงสนทนาระหว่างเจ้าฟ้าที่ประทับอยู่บนเวทีเช่น “น้องน้อยหุบปาก น้องน้อย” ฉันปลื้มระคนตื่นเต้น ทำให้ฉันประทับใจมาก ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อเวลาล่วงเลยไปมากแล้ว สมเด็จพระบรมราชินีนาถทรงรับสั่งว่า “เย็นมากแล้ว ต้องพาลูกๆ กลับบ้านก่อน”

ที่ประทับใจและสนุกสนานมากยิ่งขึ้น คือ เมื่อเย็นมากแล้ววงดนตรีคงอยากจะเลิกเล่น หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เดินนำนักดนตรีคนอื่นอีก ๒-๓ คน (ถ้าจำไม่ผิดน่าจะเป็มนุตรชายของท่าน) เดินเป่าแซกโซโฟน (หรือทรัมเป็ต ไม่แน่ใจเพราะฉันไม่สนใจเพราะฉันไม่สนใจเรื่องเครื่องดนตรี) ลงบันไดเวทีมาพร้อมทั้งร้องเพลงที่เป็นใจความถามพวกนิสิตว่า “เลิกกันหรือยัง...” เชื้อโหมว่าพวกเราเหล่านิสิตจุฬาฯ บังอาจส่งเสียงตอบว่า “ยัง” ด้วยเสียงดังอย่างพร้อมเพรียงกัน ฉันชนลูกพี่ที่ส่งเสียงกับเขาด้วย และรู้สึกวุ่นวายมาก ๆ อย่างไม่เคยเป็นมาก่อน แล้วท่านที่เดินมาก็กลับขึ้นเวทีอีกครั้ง วงดนตรีบรรเลงเพลงต่อไปอีกพักหนึ่ง เมื่อเย็นมากยิ่งขึ้น ท่านถามด้วยท่านเองเพลงอีกครั้งว่า “เลิกกันหรือยัง” (ความจริงอยากเขียนให้เป็นเสียงร้องที่ยังติดหูอยู่ถึงทุกวันนี้ว่า “เลิกกันหรือยัง”) ครั้งนี้แม้พวกเราจะตอบว่ายังไม่เป็นผล เพราะเริ่มมืดค่ำแล้ว วงดนตรีจึงต้องเลิก

บรรยากาศในวันนั้น นิสิตร่วมสมัยกับฉันคงได้มีส่วนร่วมบริจาคเงินที่มีลักษณะส่งต่อๆ มาให้ใส่เงินสมทบทุน “ทุนอาานันทมหิดล” กันคนละเล็กคนละน้อย เพราะเป็นเวลาช่วงเย็น เงินจึงเหลือติดตัวกันไม่มาก นิสิตสมัยโน้นไม่มีเงินกันมากมาย เหมือนเด็กสมัยใหม่ ฉันคิดว่าทุกคนคงไม่มีวันลืมความสนุกสนานที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณครั้งนั้น ซึ่งยังบันทึกอยู่ในความทรงจำของฉันตลอดเวลา แม้จะผ่านไปสี่สิบกว่าปีแล้วก็ตาม

ฉันห่างหายจากการร่วม “วันทรงดนตรี” ไปนาน ต่อมาเมื่อจุฬาฯ รื้อฟื้นความทรงจำโดยจัดงาน “วันระลึกถึงวันทรงดนตรี” ในวันที่ ๒๐ กันยายนทุกปี เมื่อได้ทราบข่าว อารมณ์สนุกเก่า ๆ ที่หวนกลับมาในความทรงจำผลักดันให้ฉันคิดว่าต้องไปร่วมงานสักครั้ง แล้วฉันก็ได้ไปร่วมงานจริงเมื่อปีกลายนี้ (๒๐ กันยายน ๒๕๔๗) ได้รับความประทับใจไปอีกแบบหนึ่ง ที่อยากเล่าและอยากอุทิศแด่เล็กๆ น้อยๆ ณ ที่นี้

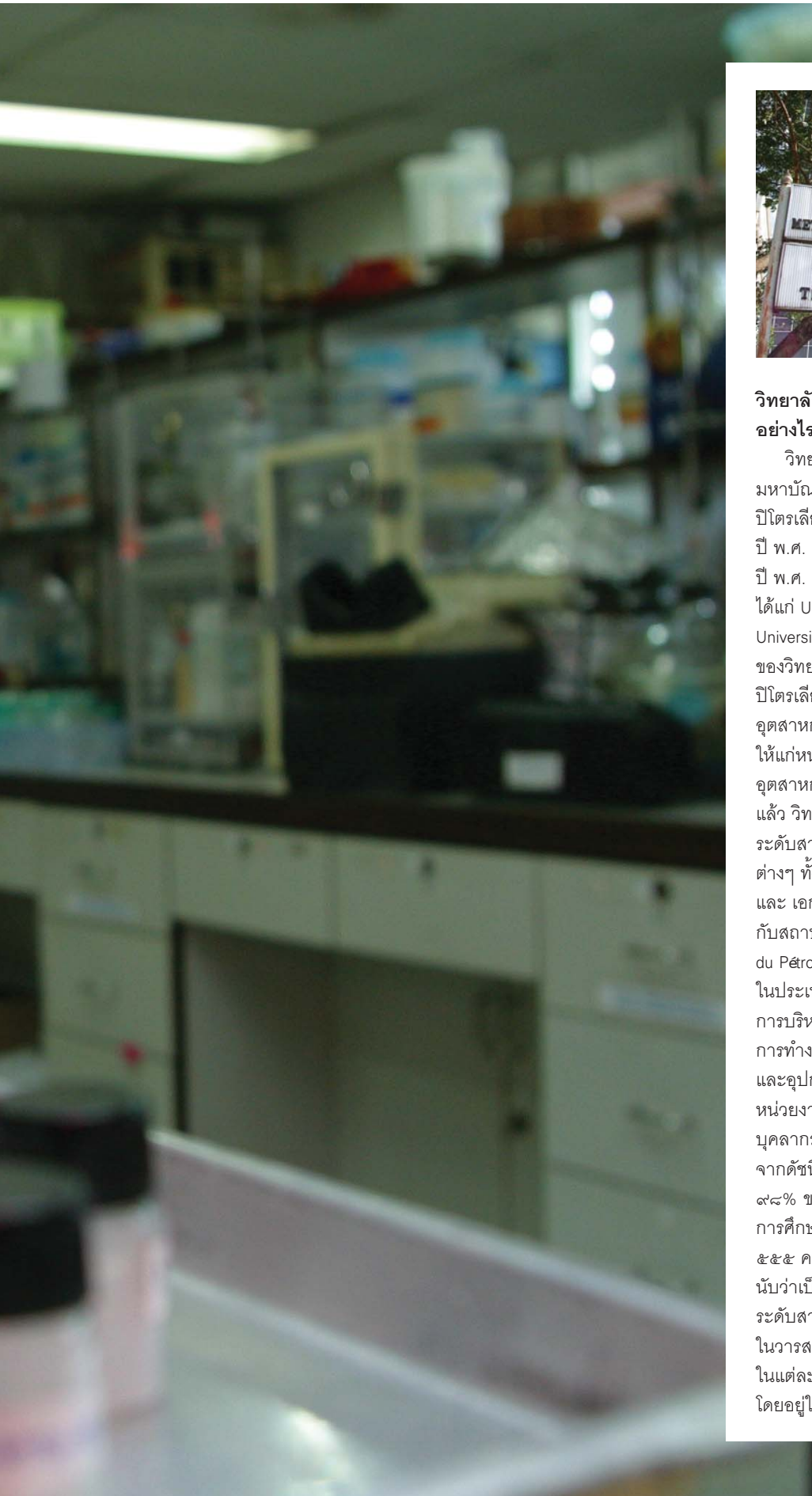
ในวันนั้น หอประชุมเนื่องแน่นด้วยบรรดานิสิตเก่าชายหญิง (หญิงมากกว่าชาย) เมื่อได้เวลาเล่น วง CU BAND ปรากฏบนเวที เราได้ยินเสียงอินโทรเพลง “มหาจุฬาลงกรณ์” เชื้อโหม (อีกครั้ง) ว่าที่เก่าแก่ทั้งหลายพร้อมใจกันลุกขึ้นยืนพร้อมทั้งหอประชุม แต่ในเวลาไม่กี่นาทีต่อมาจึงรู้สึกว่าอินท罗那ั้นเป็นการนำเข้าสู่การบรรยายความเป็นมาของกิจกรรมจุฬาฯ ที่ปรากฏบนจอภาพข้างเวที พี่เก่าทั้งหลายพากันค่อยๆ หย่อนกันลงนั่งด้วยความหน้าแตกและอดอึดอัดเริ่มจำต่อว่าต่อขานลมๆ แล้งๆ ว่า ทำไมทำให้พี่เก่าที่แก่เสียเซลฟ์ (ขออนุญาตใช้ศัพท์วัยรุ่นหน่อย) ได้ขนาดนี้นะ ไม่รู้หรือว่าเพลงนี้ศักดิ์สิทธิ์และซึ่มซอบอยู่ในสายเลือดของชาวจุฬาฯ สมัยโน้น สมัยนั้น และสมัยนั้นมาจนไม่อาจแซงออกไปได้แล้ว ได้ยินทีไรเป็นต้องลุกขึ้นยืน เตรียมพร้อมที่จะเปล่งเสียงร้องทุกที ขออุทธรณ์หน่อยได้ไหม ใครก็ได้ที่มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมใดๆ ในจุฬาฯ ขอให้ระมัดระวังในเรื่องนี้สักนิด วันนั้นพี่เก่าแก่ๆ หน้าแตกกันโดยถ้วนทั่ว ไม่ใช่ฉันคนเดียว น่าเสียดายที่ไม่ได้หันไปดูว่านิสิตเก๋ารุ่นเด็กๆ และนิสิตปัจจุบันปฏิบัติตนอย่างไร ก็มันเจียนเสียแล้วนี่ จะมีหน้าหันไปมองเหนือได้ออกตกได้อย่างไรกัน

จากความเบื่องตันคงรู้แล้วว่าเรื่องนี้เล่าถึงเหตุการณ์เมื่อ พ.ศ.๒๕๐๐ หากลองบวกลบคูณหารดูก็จะได้ว่าผู้เขียนน่าจะมียายุประมาณใด และคงสรุปได้ว่าใครหนอขอจบถึงความหลังเพื่อนที่เป็นคอลัมน์นิสต์คนหนึ่งของฉันให้นิยามของบุคคลประเภทนี้ว่า “ตั้งแต่เช้า เล่าความหลัง สิ่งของชม”

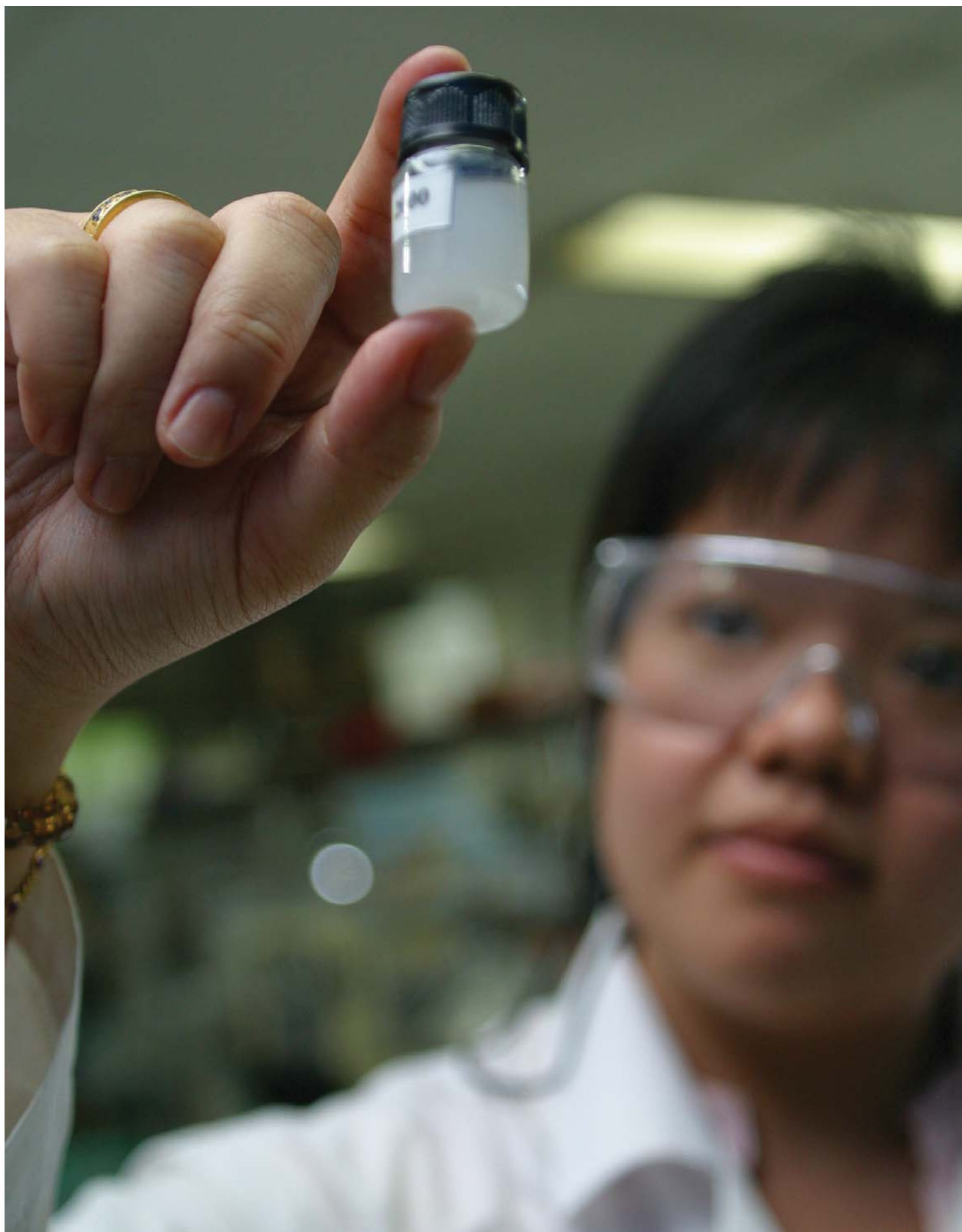
วิทยาลัยปิโตรเลียมและปิโตรเคมี

วิทยาลัยปิโตรเลียมและปิโตรเคมี มีความเป็นมาอย่างไร เป้าหมายและภารกิจหลักคืออะไร

วิทยาลัยปิโตรเลียมฯ เป็นสถาบันการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยและศูนย์บัณฑิตในสาขาวิชาการด้านปิโตรเลียม ปิโตรเคมี และพอลิเมอร์ โดยเริ่มก่อตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และได้เริ่มดำเนินหลักสูตรนานาชาติตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยร่วมกับมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา ได้แก่ University of Michigan, Case Western Reserve University และ University of Oklahoma ทั้งนี้เป้าหมายของวิทยาลัยฯคือการผลิตบุคลากรระดับสูงในสาขาปิโตรเลียม ปิโตรเคมี และพอลิเมอร์ เพื่อเป็นกำลังให้แก่อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของประเทศ อีกทั้งยังจะเป็นกำลังให้แก่หน่วยงานการศึกษา หรือ หน่วยงานวิจัย และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง นอกจากบทบาทการผลิตบัณฑิตแล้ว วิทยาลัยฯยังให้ความสำคัญแก่การผลิตงานวิจัยในระดับสากล ตลอดจนการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐและ เอกชน ซึ่งทำให้วิทยาลัยฯได้มีสัญญาความร่วมมือกับสถาบันปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย Institut Français du Pétrole (IFP) School และ มหาวิทยาลัยและหน่วยงานในประเทศอื่นๆ เช่น แคนาดา อิตาลี และญี่ปุ่น ด้วยระบบการบริหารจัดการหลักสูตรแบบสากลและการสนับสนุนการทำงานของคณาจารย์ในเชิงรุก ประกอบกับเครื่องมือและอุปกรณ์การวิจัยที่ครอบคลุม ทำให้วิทยาลัยฯเป็นหน่วยงานการศึกษาที่บรรลุภารกิจหลักในการผลิตบุคลากร ในช่วงเวลาเพียง ๑๒ ปี ของการก่อตั้ง ซึ่งเห็นได้จากดัชนีชี้วัดของนิสิตที่จบการศึกษาในแต่ละปี โดยที่กว่า ๙๙% ของจำนวนนิสิตในระดับปริญญาโท สามารถสำเร็จการศึกษาได้ในระยะเวลา ๒ ปี ซึ่งสำเร็จการศึกษาไปแล้ว ๕๕๕ คน (จำนวนมหาบัณฑิต) ภารกิจหลักอีกด้านหนึ่งที่น่าจะเป็นจุดเด่นของวิทยาลัยฯ คือ การสร้างงานวิจัยในระดับสากล ซึ่งปัจจุบันนี้ วิทยาลัยฯมีผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติแล้วประมาณ ๕๐ ฉบับ ต่อไปในแต่ละปี วิทยาลัยฯได้มีผลงานวิจัยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอยู่ในระดับเฉลี่ยที่ ๒-๓ ฉบับต่ออาจารย์ต่อปี

นอกจากนี้ในปีพ.ศ. ๒๕๔๐ วิทยาลัยฯยังได้เริ่มหลักสูตรปริญญาเอกที่คำนึงถึงการสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพมาตรฐานสากลทั้งด้านวิชาการและวิจัย โดยกำหนดเกณฑ์การสำเร็จการศึกษาที่เน้นผลงานวิจัยตีพิมพ์ระดับนานาชาติไม่ต่ำกว่า ๒ ฉบับ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว วิทยาลัยฯได้เน้นถึงการจัดเครื่องมือและอุปกรณ์เฉพาะสาขาให้เพียงพอต่อความต้องการของงานวิจัยของนิสิตให้เป็นประเด็นหลัก ปัจจุบันวิทยาลัยฯได้ผลิตคณาจารย์บัณฑิตแล้ว ๒๔ คน และมีนิสิตปริญญาเอกในหลักสูตรกว่า ๗๐ คน ซึ่งโดยเฉลี่ยแล้วจะจบการศึกษาในเวลา ๓-๔ ปี ด้วยจำนวนงานวิจัยตีพิมพ์นานาชาติคนละ ๒-๔ ฉบับ

สำหรับบทบาทและหน้าที่การทำงานของบัณฑิตที่จบการศึกษานั้น นอกจากจะเป็นนักวิชาการและนักวิจัยในสถาบันทั้งในประเทศอาทิมหาวิทยาลัยในประเทศ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยต่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยโอซากา ประเทศญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยพนมเปญ ประเทศกัมพูชา มหาวิทยาลัยไฮลิมินห์ ประเทศเวียดนาม รวมทั้งศูนย์วิจัยประเทศสิงคโปร์ด้วย และบัณฑิตอีกส่วนหนึ่งได้ปฏิบัติงานในภาคเอกชนระดับชาติ ได้แก่ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย บางจาก ปิโตรเลียม เซลล์แห่งประเทศไทย ปิโตรเคมีแห่งชาติ เป็นต้น

อะไรที่ทำให้วิทยาลัยปิโตรเลียมฯประสบความสำเร็จอย่างมากในด้านวิจัย

ปัจจัยที่ทำให้วิทยาลัยฯประสบความสำเร็จในการสร้างบุคลากรนั้น อาจกล่าวได้ว่าเนื่องจากวิทยาลัยฯเป็นสถาบันการศึกษาระดับปริญญาโทและเอก ที่ได้รับความสนใจจากนิสิต นักศึกษาทั่วประเทศที่มีคุณภาพ ซึ่งทำให้วิทยาลัยฯมีบุคลากรวิจัยอันคือนิสิต ที่มีความรู้ ความเข้าใจและความตั้งใจจริงในการทำงานวิจัย ปัจจัยอีกด้านหนึ่งคือ บุคลากรอาจารย์ของวิทยาลัยฯ เป็นคณาจารย์ที่ทำงานเต็มเวลาในวิทยาลัยฯ และให้ความสนใจในการสร้างผลงานวิจัยในสาขาวิชาการของตนและมีการสร้างกลุ่มวิจัยระหว่างคณาจารย์และนิสิตด้วย ปัจจัยหลักอีกด้านหนึ่งคือการสร้างความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์วิจัยอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ ส่วนสำคัญหลักคืองบประมาณและบุคลากรสายสนับสนุน สำหรับงบประมาณนั้น วิทยาลัยฯ ได้สร้างความพร้อมของเครื่องมือพื้นฐานเมื่อกว่าสิบปีมาแล้ว ด้วย

งบประมาณแผ่นดินในระยะแรก และด้วยการสนับสนุนจากโครงการพัฒนาบัณฑิตศึกษาและวิจัยด้านปิโตรเลียม ปิโตรเคมี และพอลิเมอร์ (โครงการ ADB) ทำให้ปัจจุบันวิทยาลัยฯมีเครื่องมือในสาขากว่า ๑๐๐ รายการ ซึ่งปัจจัยหลักเหล่านี้ทำให้วิทยาลัยฯจัดได้ว่ามีผลงานวิจัยที่มากที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทย ดังเห็นได้จากผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารวิชาการนานาชาติตั้งแต่เริ่มหลักสูตรประมาณ ๒๐๐ เรื่อง ทั้งนี้ ยังไม่รวมถึงงานวิจัยที่ปรากฏในการเสนอผลงานวิชาการในเวทีสากลหรือในระดับชาติ

มีงานวิจัยประเภทใดบ้างในวิทยาลัยปิโตรเลียม

สาขาวิจัยของวิทยาลัยฯ นั้น แม้ว่าจะอยู่ภายใต้ศาสตร์ด้านปิโตรเลียม ปิโตรเคมี และพอลิเมอร์ แต่ก็มีหลากหลายในประเด็นงานวิจัย เช่น ด้านการวิเคราะห์ปริมาณสารปนเปื้อนในปิโตรเลียม กระบวนการจัดการด้วยระบบฐานข้อมูล (Pinch Technology) ในการประหยัดพลังงานในอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและปิโตรเคมี การสร้างและศึกษาตัวเร่งปฏิกิริยา การศึกษาพลังงานทดแทนและพลังงานชนิดใหม่ เช่น เซลล์เชื้อเพลิง การพัฒนาสารลดแรงตึงผิวเพื่อสิ่งแวดล้อม การคิดค้นวัสดุพอลิเมอร์ชนิดใหม่ พอลิเมอร์ชีวภาพ เส้นใย เพื่อวัสดุทางการแพทย์ นาโนเทคโนโลยีซูเปอร์โมเลกุล ตลอดจนการทำงานวิจัยร่วมกับภาคอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิต ปัจจุบันวิทยาลัยฯยังมีหน่วยปฏิบัติการวิจัย (Research Unit) ที่ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยถึง ๕ หน่วย อันได้แก่ หน่วยปฏิบัติการวิจัยกระบวนการขึ้นรูปพอลิเมอร์และวัสดุนาโนพอลิเมอร์ หน่วยปฏิบัติการวิจัยสารลดแรงตึงผิวประยุกต์สำหรับการแยกและควบคุมมลพิษ หน่วยปฏิบัติการวิจัยการสังเคราะห์และประยุกต์โลหะอินทรีย์ หน่วยปฏิบัติการวิจัยการเร่งปฏิกิริยาปิโตรเคมีและสิ่งแวดล้อม หน่วยปฏิบัติการวิจัยพอลิเมอร์นำไฟฟ้าและพอลิเมอร์ที่ตอบสนองต่อสนามไฟฟ้า ซึ่งแสดงถึงศักยภาพการวิจัยของวิทยาลัยฯในระดับมหาวิทยาลัยด้วย

ในภาพรวม คณาจารย์ของวิทยาลัยฯได้มีส่วนร่วมในโครงการวิจัยที่สำคัญ ระดับประเทศหลายโครงการ ทั้งในระดับที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project) ที่มีการสนับสนุนในระดับกว่าล้านบาทต่อโครงการ อันได้แก่ โครงการบูรณาการนาโนพอลิเมอร์ซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการ

วิจัยแห่งชาติ โครงการสนับสนุนการวิจัยพัฒนา Technical Textiles สาขาก่อสร้าง การแพทย์ การกีฬา การเกษตรและยานยนต์ โดยสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ โครงการการพัฒนาและการสร้างต้นแบบกักเก็บก๊าซไฮโดรเจน โดยศูนย์โลหะและวัสดุแห่งชาติ ตลอดจนโครงการที่ได้รับทุนวิจัยจากการคัดเลือกประเด็นงานวิจัยที่โดดเด่น เช่น ทุนพัฒนานักวิจัย สกว ทุนมูลนิธิอานันทมหิดล นอกเหนือจากนี้ ในระดับความร่วมมือกับองค์กรต่างประเทศ คณาจารย์ในวิทยาลัยฯก็ได้รับทุนความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น ทุนสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (ประเทศไทย) และ Japan Society for Promotion of Science (JSPS) ภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างไทยและญี่ปุ่น หรือ ทุนที่ได้รับจากภาคเอกชนทั้งในประเทศ เช่น ไทยพอลิเอทิลีน ยูนิลีเวอร์ ยูโนแคล บริษัทปิโตรเคมีแห่งชาติ อะโรเมติกส์ (ประเทศไทย) มหาชน จำกัด บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ฯลฯ และ ภาคเอกชนต่างประเทศ เช่น Mitsubishi Gas Chemicals (ประเทศญี่ปุ่น) Sumitomo Rubber Industries (ประเทศญี่ปุ่น) Saint-Gobain Recherche (ประเทศฝรั่งเศส) ฯลฯ ซึ่งทำให้ในแต่ละปี วิทยาลัยฯมีโครงการวิจัยหลักกว่า ๔๐ โครงการ ในงบประมาณการวิจัยกว่า ๑๕ ล้านบาท

ขณะนี้ มีการกล่าวถึง นาโนเทคโนโลยี
อย่างมาก อยากทราบว่า นาโนเทคโนโลยี
คืออะไร และ วิทยาลัยปิโตรเลียมฯให้
ความสำคัญอย่างไรกับการวิจัยและพัฒนา
ในสาขานี้

คำว่านาโน เป็นคำแสดงสัดส่วนระดับ
ขนาดเล็กมากในระดับลิบกำลังลบเก้า เรา
อาจเปรียบได้กับสัดส่วนของระยะทาง สมมุติ
ว่าเรามีระยะทาง ๑๐๐๐ กิโลเมตรเป็นที่ตั้ง
ขนาดระดับ ๐.๑ เซนติเมตรจะเทียบเท่ากับ
ขนาดนาโนของระยะทาง ๑๐๐๐ กิโลเมตร
นั่นเอง ในความเป็นจริงขนาดระดับนาโนเมตร
จึงเป็นขนาดที่เราหมายถึงระดับโมเลกุล หรือ
กลุ่มก้อนโมเลกุลที่ยกระดับต่อจากโมเลกุล
เดี่ยวในขนาดของสตรอม (ลิบกำลังลบสิบ)
นั่นเอง

ดังนั้น อนุภาคที่มีขนาดนาโนเมตรดัง
กล่าว จึงเป็นจุดเริ่มต้นของสมบัติและกลไก
ของวัสดุทุกประเภท นาโนเทคโนโลยีไม่ใช่เป็น
ศาสตร์ใหม่ที่มนุษย์เราไม่รู้จัก หากเป็นศาสตร์
หนึ่งที่เปลี่ยนมุมมองจากกลไกของวัสดุหรือ
สารใดๆมาเป็นการมองในระดับโมเลกุลเพื่อ
ความเข้าใจว่ากลไกเหล่านี้มีการเริ่มต้นอย่างไร
ในระดับโมเลกุล หรือระดับนาโนเมตร และมีการ
ส่งต่อกลไกเหล่านี้ไปสู่ระดับแมโคร หรือ
ระดับที่เราจับต้องได้ต่อไปอย่างไร

อาจกล่าวได้ว่า จุดเริ่มต้นที่นำไปสู่การ
พัฒนาด้านนาโนเทคโนโลยี นั้นมีสองประการ
หลักด้วยกัน คือการวิวัฒนาการที่รวดเร็วด้าน
เครื่องมือและอุปกรณ์การตรวจสอบ การ
พิสูจน์ทราบด้านโครงสร้างและสมบัติของวัสดุ
ที่ให้ข้อมูลในระดับโมเลกุลหรือระดับนาโน
เมตร เช่น กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่อง
ผ่าน (Transmission Electron Microscope)
กล้องจุลทรรศน์แรงอะตอม (Atomic Force
Microscope) เครื่องวิเคราะห์โครงสร้างผลึก
(Single Crystal X-ray Analysis) ฯลฯ ทำให้นัก
วิทยาศาสตร์มีความรู้ความเข้าใจในระดับ
โมเลกุลมากขึ้น และเชื่อมโยงองค์ความรู้ระดับ
พื้นฐานนั้นไปสู่ระดับแมโครได้ อีกประการหนึ่ง
คือ จากข้อมูลที่ได้จากการพิสูจน์ทราบด้วย
เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ นั้น ทำให้นัก
วิทยาศาสตร์ได้มีความเข้าใจถึงกลไกด้าน
ชีวภาพอันเป็นโมเดลที่ดีของนาโนเทคโนโลยี ที่
ทำให้เห็นว่า กลไกที่ซับซ้อนและสร้างสมบัติ
หรือลักษณะพิเศษแก่ระบบชีวภาพนั้น มาจาก
โมเลกุลที่มีโครงสร้างง่าย ๆ แต่มีรูปแบบการจัด
เรียงตัวที่จำเพาะ ตัวอย่างของนาโนเทคโนโลยี
ที่เห็นได้ชัดเจนคือ กระบวนการธรรมชาติของ
การถ่ายทอดข้อมูลพันธุกรรมของมนุษย์ ที่มี
โมเลกุล Nucleic Acid Bases เป็นพื้นฐาน และ

พัฒนาไปสู่การจับคู่ (Base Pairing) ด้วยพันธะไฮโดรเจน (Hydrogen Bonding) และพันธะแบบซ้อนตัวของพายอิเล็กตรอน (π - π Stacking) ทำให้เกิดเป็นโครงสร้างในระดับสามมิติที่เป็นเกลียวคู่ของสายโซ่ดีออกซีไรโบนิวคลีอิกแอซิด (Deoxyribonucleic acid, DNA) ดังนั้น การพัฒนาด้านนาโนเทคโนโลยีนั้น ส่วนหนึ่งคือการเข้าใจระบบที่นำอิสรกรรมของธรรมชาติและลอกเลียนแบบระบบเหล่านั้น (Biomimetic Approach) อย่างแยบยลและมีประสิทธิภาพ

แม้ว่าคำว่า นาโน จะเป็นคำจำกัดความที่ถูกกำหนดขึ้นใหม่ แต่แนวทางการศึกษาที่เป็นหัวใจของศาสตร์นี้ที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างกลไกของวัสดุและโครงสร้างชั้นสูงของโมเลกุลนั้นมีการศึกษากันมาว่าสามทศวรรษแล้ว เทคโนโลยีด้านเซ็นเซอร์ ระบบการนำส่งยา การเคลือบวัสดุ ชูปรีโมเลกุล ฯลฯ ล้วนเป็นตัวอย่างของการพัฒนาวัสดุที่เริ่มจากความเข้าใจความเข้าใจในกลไกระดับโมเลกุลหรือระดับนาโนเมตรทั้งสิ้น บทพิสูจน์ที่ว่ามนุษย์สามารถจัดการกับขนาดนาโนเมตรได้จริงนั้น อาจยกตัวอย่างได้จากการที่ บริษัทไอบีเอ็ม ประสบความสำเร็จในการจัดวางเรียงอะตอมของซีนอนจำนวน ๓๕ อะตอมเป็นโลโก้ IBM ดังนั้นการตื่นตัวด้านนาโนเทคโนโลยีอาจจัดได้ว่าเป็นการตอกย้ำถึงแนวทางการพัฒนาวัสดุในอนาคตที่เริ่มจากความเข้าใจโครงสร้างและกลไกของโมเลกุล และวิธีการจัดการระบบนั้นๆ ที่มีขนาดเพียงแค่นาโนเมตร นาโนเทคโนโลยีจึงเปรียบเสมือนศาสตร์ใหม่ที่มีการรวมศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นวิทยาศาสตร์และเภสัชและการแพทย์ ในสาขาเคมี ชีวภาพ กายภาพ วิศวกรรมศาสตร์ด้านอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ เครื่องกล ตลอดจนสิ่งแวดล้อม รวมถึงด้านเกษตรศาสตร์ด้วย ความสำเร็จของนาโนเทคโนโลยีให้ความหวังไปสู่ประโยชน์ต่อมวลมนุษย์ เช่น การรักษาโรคทางพันธุกรรมของมนุษย์ การขยายพันธุ์พืชและสัตว์ที่สูญพันธุ์ไปแล้ว

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดกระแสเทคโนโลยีขึ้น โดยบรรจุให้เป็นกฎหมายการวิจัยและพัฒนานาโนเทคโนโลยีในศตวรรษที่ ๒๑ ในปี ๒๐๐๓ กลุ่มประเทศยุโรปและญี่ปุ่น รวมทั้งจีนและเกาหลี ต่างก็มีการตื่นตัวในด้านนี้ และสร้างระบบการเรียนรู้หลักสูตรการศึกษาและ การวิจัยภายใต้คำแนะนำของนาโนเป็นจำนวนมาก สำหรับประเทศไทย รัฐบาลได้ให้ความสำคัญของการสร้างองค์ความรู้ของประเทศด้านนาโนเทคโนโลยี และได้จัดตั้งศูนย์นาโนเทคโนโลยีแห่งชาติในปี ๒๕๔๗ ขึ้น นอกจากนี้สำนักงาน

คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ยังได้จัดกรอบงบประมาณเพื่อการวิจัยแบบบูรณาการภายใต้หัวข้อนาโนเทคโนโลยีเพื่อกระตุ้นให้คณาจารย์ นักวิทยาศาสตร์และนักวิจัย ของประเทศได้เริ่มงานวิจัยในสาขานี้ และสร้างความสามารถในการแข่งขันได้ในเวทีโลก

ในส่วนของวิทยาลัยฯ นั้น คณาจารย์ของวิทยาลัยฯ ได้มีโอกาสร่วมงานวิจัยด้านนาโนเทคโนโลยีในหลายโครงการของประเทศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยบูรณาการที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติในหัวข้อใหญ่ เรื่อง นาโนพอลิเมอร์ ทั้งนี้ ในโครงการบูรณาการ นั้น คณาจารย์ในวิทยาลัยฯ ได้ดำเนินงานวิจัยโดยเป็นหัวหน้าโครงการย่อยถึง ๓ โครงการในโครงการนาโนพอลิเมอร์ดังกล่าว อันได้แก่ โครงการย่อยที่เน้นประเด็นการศึกษาด้านจุลยานนาโน (การพัฒนานาโนโคติน-โคโตซานเพื่อเป็นจุลยานต้นแบบของการนำส่งยาเฉพาะแห่งและยารักษาโรคเอดส์ โครงการย่อยที่เน้นการเตรียมวัสดุพอลิเมอร์คอมพอสิตแบบระบบนาโน (การดัดแปรความชอบสารอินทรีย์ของเรตินเหนียวเพื่อพัฒนาเส้นใยและบรรจุภัณฑ์จากคอมพอสิตนาโนของพอลิพรอพิลีน และ โครงการย่อยที่เน้นด้านเส้นใยนาโน (เส้นใยพอลิเมอร์นาโนสำหรับการใช้งานด้านความงาม สุขภาพ และการแพทย์ ซึ่งโครงการดังกล่าวนอกจากจะเป็นโครงการนำร่องในส่วนของการวิจัยบูรณาการด้านนาโนเทคโนโลยีแล้ว ยังเป็นโครงการที่ได้ร่วมกับคณาจารย์และนักวิจัยจากสาขาอื่นๆ เข้าด้วยกัน เช่น สาขาเภสัชศาสตร์

แพทยศาสตร์ เคมี ชีว และ ฟิสิกส์ ฯลฯ เพื่อสร้างสหสาขาวิทยาการด้านนาโนเทคโนโลยี นอกจากนี้ คณาจารย์ในวิทยาลัยฯ ยังดำเนินงานนาโนเทคโนโลยีอื่นๆ อีก เช่น ชูปรีโมเลกุล คาร์บอนนาโนทิวบ์ เซลล์เชื้อเพลิง ฯลฯ

สำหรับในอนาคตอันใกล้ วิทยาลัยฯ ได้คำนึงถึงการจัดเครื่องมือเฉพาะด้านการศึกษาวัดขนาดนาโน ทั้งในด้านโครงสร้าง เช่น กล้องจุลทรรศน์แบบส่องผ่าน กล้องจุลทรรศน์แรงอะตอม เพื่อเสริมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่วิทยาลัยฯ มีอยู่ในปัจจุบัน

ความคาดหวังจากศิษย์เก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทบาทของศิษย์เก่าที่สำคัญคือการสนับสนุนมหาวิทยาลัย ทั้งในรูปแบบกิจกรรมด้านต่างๆ และด้านงบประมาณ วิทยาลัยปิโตรเลียมฯ อาจเป็นตัวอย่างที่ดีที่ต้องการพลังจากศิษย์เก่า ทั้งในการสานต่อให้วิทยาลัยฯ เป็นที่รู้จักในระดับชาติและนานาชาติ อีกทั้งด้านการสร้างกลไกที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นน้องและรุ่นพี่ เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลกันในโอกาสต่อไป ประการที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การเป็นตัวอย่างบัณฑิตของมหาวิทยาลัยในวิชาชีพหลักของตน ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยยังต้องการบุคลากรสายวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ที่ยังมั่นคงในสายวิชาการหลักของตน และประเทศไทยต้องเสียบุคลากรจำนวนไม่น้อยที่ได้เปลี่ยนสาขาวิชาชีพของตนไปสู่สายบริหารธุรกิจ

พิพิธภัณฑ์อัญมณี

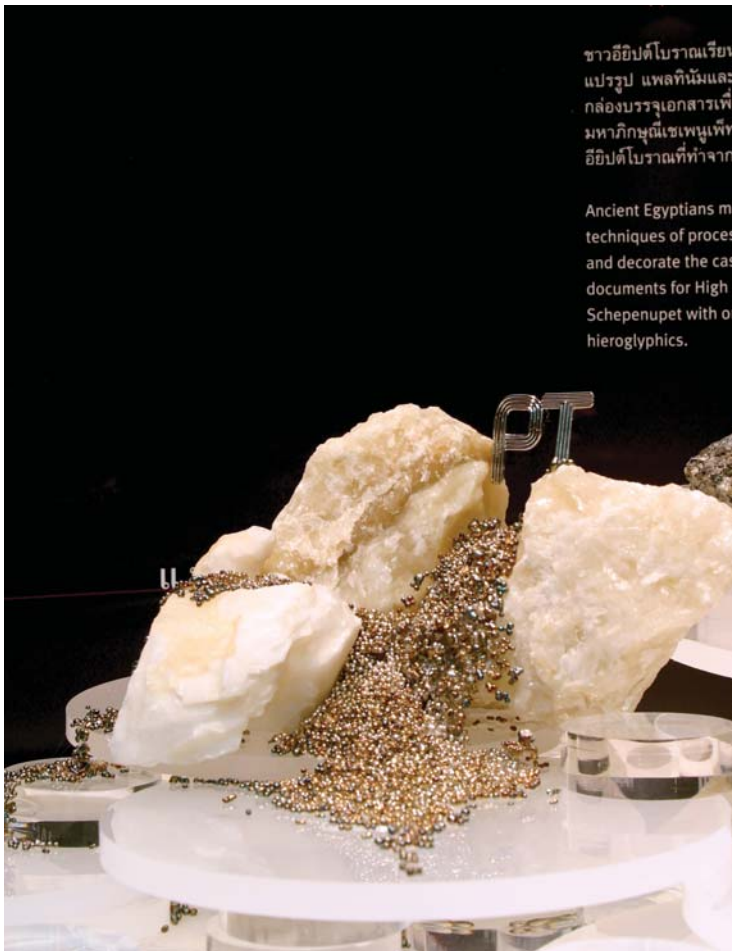

กองบรรณาธิการได้รับเกียรติและความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ท่าน ศาสตราจารย์ศักดิ์ ศิริพันธุ์ ประธานที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ และอดีตผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาอัญมณีและเครื่องประดับแห่งชาติ ให้สัมภาษณ์เป็นกรณีพิเศษ และพาเยี่ยมชม พิพิธภัณฑ์อัญมณี ที่หาชมได้ยาก (หลังตึกธรณีวิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ)

พวกเรามาถึงตึกอัญมณี (เรียกสั้นๆ) ราวๆ ๙ โมงเช้า นั่งกันอยู่สักพัก ท่านก็ออกมาต้อนรับ รอยยิ้มจากใบหน้าที่มีมโนของท่านส่งแวบเมตตา และเป็นกันเอง ชูดูสุทธิฟ้าอ่อนกับท่าทางอันกระฉับกระเฉงของท่านมิได้แสดงให้ทราบถึงอายุที่ล่วงเข้า ๖๖ ปีมาแล้วที่แรกตั้งใจจะพาชมพิพิธภัณฑ์อัญมณีเพียงอย่างเดียว แต่พอได้พูดคุยกับท่าน ก็อดที่จะนำมาถ่ายทอดให้ชาวจามจุรีได้อ่านกัน เพราะมีสาระที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ที่ต้องการจะศึกษาหรือทำธุรกิจเครื่องประดับตามมาเลยคะ

ความเป็นมาของสถาบัน

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ตอนนั้นผมเป็นคนบด (คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ) ได้ ๒ สัปดาห์ (คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาฯ) ก็เริ่มร่างโครงการที่จะจัดตั้งห้องปฏิบัติการวิเคราะห์และตรวจสอบอัญมณี นี่ก็จุดเริ่มต้น ตอนนั้นผมทำโครงการสร้างห้องแล็บ ผ่านไปที่มหาวิทยาลัย ซึ่งในขณะนั้น ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์จรัส สุวรรณเวลา เป็นอธิการบดี ท่านให้ความกรุณาสับสนุน และเผอิญงบประมาณเราส่งหน่วยแล้ว ผมก็เลยต้องไปชี้แจงกับสำนักงบประมาณเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นว่าทำไมเราต้องมีห้องปฏิบัติการตรวจสอบอัญมณีนี้ ในช่วงก่อนหน้านั้นผมเดินทางไปต่างประเทศ ไปดูงานทางด้านอัญมณี และเครื่องประดับ ตอนนั้นผมเป็นที่ปรึกษาของ Jewelry Trade Centre อยู่ ทำให้รู้ movement การเคลื่อนไหวของตลาดเครื่องประดับโลก ไปที่ไหนเขาก็ว่า Oh ! Bangkok, Bangkok is the world centre of Gems stones และผมในฐานะนักวิทยาศาสตร์ซึ่งสงสัยก็ถามว่า ทำไม ถึงเป็นศูนย์กลางของโลก เขาก็บอกว่า คนไทย ๑.มีศิลปะในสายเลือด คือจากชาวไร่ ชาวนา มา train ๖ เดือน ก็เจียรไนเป็นแล้ว ๒.เจียรไนได้เร็ว ๓.มีความอดทนสูง ๔.ค่าแรงไม่สูง ผมก็ถามเค้าอีกว่า ถ้าจะเป็นศูนย์กลางโลก จะเป็นได้นานอีกเท่าไร เขาก็บอกว่า トラบโดที่ ยูเอา Science Technology มาใช้ในอุตสาหกรรมมากขึ้น ยูก็จะได้ได้นาน

ด้วยประโยชน์นี้ทำให้เราคิด พอขึ้นมาเป็น
คนบดีได้ ๒ สัปดาห์ ก็เริ่มประยุกต์ความคิด
อันนี้ทันที ขอบคุณสำนักงบประมาณที่มีความ
คิดกว้างไกลถึงแม้ว่าการสร้างห้องปฏิบัติการ
อัญมณี มิได้อยู่ในแผน ๕ ปี แต่เมื่อประเทศ
ชาติจำเป็นต้องมีเพื่อเพิ่มขีดความสามารถใน
การแข่งขันก็ยอมพิจารณาด้วยเหตุผลและได้
อนุมัติมาให้ ๔๐ ล้าน เพื่อสร้างตึก ๖ ชั้น ช่วง
นั้นเกิด Crisis พอดี ก็เลยล่าช้าไปหน่อย ใน
ขณะที่ก่อนหน้านี้ ทางสมาคมผู้ค้าอัญมณี
ไทยและเครื่องประดับ รวมทั้ง กระทรวง
พาณิชย์ก็สนใจที่จะจัดตั้งสถาบันอัญมณีแต่ก็
ตั้งไม่ได้สักที ก็ได้มีการพูดคุยกัน ผมชี้แจงให้
เขาฟังว่า ผมจะทำอะไรบ้างในอนาคต อยากจะ
สร้างห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ และตรวจสอบ
เพื่อจะได้รับการรองคุณภาพ การันตีคุณภาพ เพื่อ
ที่จะส่งออก พูด่างๆ คือสร้างความเชื่อถือ
ประกอบกับมหาวิทยาลัยก็มีนโยบายที่จะร่วม
มือกับภาคอุตสาหกรรมอยู่แล้ว ก็เลยมีการ
เจรจากัน ทางสมาคมฯ ก็ได้ไปเจรจากับนาย
สมพล เกียรติไพบูลย์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์,
นายสนธิ วรปัญญา อธิบดีกรมส่งเสริมการส่ง
ออก และนางจันทรา บุรณฤกษ์ รองอธิบดีกรม
๖๘

ส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์

ขอเงินกองทุนส่งเสริมการส่งออกจากการ
ส่งเสริมการส่งออกมาได้ ๖๐ ล้าน เพื่อมาซื้อ
อุปกรณ์ ที่ทันสมัยในการตรวจสอบอัญมณี
ประมาณ ๔๐ ล้านเหลืออีก ๒๐ ล้าน ใช้ใน
การบริหารระยะเริ่มต้น ตามกฎหมาย
สถาบันฯเป็นของกระทรวงพาณิชย์เพราะใช้
เงินของกระทรวงพาณิชย์ และก็ป็นองค์กร
อิสระ สังกัดกรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวง
พาณิชย์ มติคณะรัฐมนตรี ประกาศจัดตั้ง
สถาบันฯ เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๑ ทาง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยท่านอธิการบดี
ศาสตราจารย์เทียนฉาย กีระนันท์ ได้ให้
ความกรุณาไปลงนามตอบกับท่านปลัด
กระทรวงพาณิชย์ นายสมพล เกียรติไพบูลย์ที่
งาน Bangkok Gems & Jewelry Fairs ที่ศูนย์
การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เมื่อวันที่ ๙
กันยายน ๒๕๔๑ นี่คือการก่อตั้งของสถาบัน
ซึ่งเป็นรูปแบบขององค์กรที่ไม่เหมือนใคร มีทั้ง
ภาครัฐ ภาคเอกชน มหาวิทยาลัย ให้ความ
ร่วมมือกันเป็นอย่างดี เป็นสถาบันต้นแบบที่
ประสบความสำเร็จ ตอนอาคารสร้างเสร็จ
ปี ๒๕๔๒ ท่านนายกรัฐมนตรี ชวน หลีกภัย

ให้เกียรติมาเปิด ในฐานะที่ผมเป็นคนเริ่มคิด คนทำร่วมกับสมาคม และกระทรวงพาณิชย์ ดังนั้นกรรมการบริหารสถาบันจึงมีมติให้ผม เป็นผู้อำนวยการสถาบัน เป็นมาตั้งแต่ปลายปี ๒๕๔๑ เพิ่งออกต้นปี ๒๕๔๔ เพราะว่าอายุ เกินแล้ว (หัวเราะ) เขาไม่ให้เป็นตามกฎหมาย

วิสัยทัศน์ (vision) ของสถาบันนี้ก็คือ “ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ประเทศไทย มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ที่จะผลักดัน ประเทศไทยให้เป็น ๑ ใน ๕ ของการส่งออก เป็นศูนย์กลางการส่งออก gems & jewelry ที่สำคัญของโลก” โดยการ

๑.เพิ่มความน่าเชื่อถือในสินค้าที่จะส่งออก (Credit ability) ช่วยยกระดับฐานสินค้า โดยอาศัยห้องปฏิบัติการตรวจสอบ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ

๒.พัฒนาบุคลากรให้แก่ภาคอุตสาหกรรม ส่วนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยมีสอนอยู่ ๕ แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งมีการสอน และอบรมเกี่ยวกับอัญมณี และเครื่องประดับ ส่วนที่ภาคธรณีวิทยามีสอนอัญมณีเป็นวิชาเลือก แต่สามารถทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท, เอก ด้านอัญมณีได้ โดยสถาบันจะช่วย ต่อยอดคนในอุตสาหกรรม เช่น คนที่จบ วิทยาศาสตร์, บัญชี, เศรษฐศาสตร์, เกษตร ฯลฯ แต่ว่าสนใจ Jewelry ก็เข้ามาอบรม

๓. Marketing Research เราเป็นสถาบันเดียวที่มีฐานข้อมูลทางด้านอัญมณีเครื่องประดับ ไม่ว่าจะเป็นประเทศคู่ค้า, ประเทศคู่แข่ง ไม่ว่าจะเป็นอยู่ทั่วโลกไหน ศักยภาพเป็นอย่างไร เราทราบหมด เรามีการทำวิจัยและรวบรวมข้อมูลอยู่ นักวิจัยของเราจะทำวิจัยร่วมกับนักนิเทศศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และนักการตลาด สถาบันไม่เคยปล่อยงานวิจัยให้คนข้างนอกทำฝ่ายเดียว คนที่สถาบันจะรู้เรื่องอัญมณี และเครื่องประดับ ถึงจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

๔. วิจัยทางด้านอัญมณี และเครื่องประดับครบวงจร คือ วัตถุดิบ, design, กระบวนการผลิต, การตลาด, การพัฒนาบุคลากรและวิจัย เรื่องการส่งออกเป็นเรื่องสำคัญมาก รัฐบาลพยายามผลักดันให้เพิ่มขึ้น ๓๐% การที่จะส่งออกให้มากขึ้น คุณจะต้องแข่งขันกับคู่แข่ง ไม่ใช่แค่คนคนเดียวที่ส่งออก ประเทศที่ส่งออก jewelry อันดับ ๑ คือ อิตาลี อันดับ ๒ อินเดีย อันดับ ๓ จีน ที่ต้องจับตามองคือ จีน กับอินเดีย

ซึ่งต่อไปอาจจะครองโลก เพราะมีวัตถุดิบพร้อมมูล, ค่าแรงงานถูกและเก่งทางด้าน

Technology และอัตราการเจริญเติบโตของอินเดีย ๓๐% จีน ๒๑% ในขณะที่ของเราประมาณ ๑๒% นอกจากนี้เรายังมีคู่แข่งที่มาจากอีก ๒ ประเทศคือ ตุรกี และเม็กซิโก มาแรงในเรื่อง Silver Jewelry เราเคยส่งออกเครื่องประดับเงินในตลาดหลักสหรัฐอเมริกาเมื่อ ๒ ปีที่แล้ว เป็นอันดับ ๑ แต่ในปัจจุบันเม็กซิโก แซงขึ้นอันดับ ๑ เราอยู่อันดับที่ ๓ เฉพาะ silver jewelry เครื่องประดับเงินที่ใช้ประดับร่างกาย อิตาลีสู้เราไม่ได้ และถ้ารวมทุกอย่าง พวกเครื่องเงินตกแต่งบ้าน silver ware ทั้งหมด อิตาลีที่ ๑ ในโลก อิตาลีเก่งมากๆ และใช้ silver ปริมาณ ๕๐% ของ silver ที่ใช้ในโลก ซึ่งโลหะเงินส่วนใหญ่ จะ import มาจาก เม็กซิโก, รัสเซีย, จีน และแอฟริกา

กลยุทธ์ในการส่งออก

ถ้าเราต้องการจะส่งออกสินค้าของเราให้ได้มากขึ้น และคู่แข่งให้ได้ดังคำนึงถึง

๑.รูปแบบที่สวยงาม แปลกตาไม่เหมือนใคร

๒.เป้าหมาย และพฤติกรรมของลูกค้า (Customer Target + Customer Behavior)

๓.เลือกสรรวัตถุดิบ คุณภาพดี

๔.ความประณีตของผลิตภัณฑ์

๕. Promotion เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของสินค้า กระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความต้องการ และเห็นคุณค่าของผลิตภัณฑ์

๖. Marketing ทั้งเชิงรุก และเชิงรับ

๗. วิจัยและพัฒนา

ผลิตภัณฑ์ของอิตาลี สวยและประณีตมาก เช่น เครื่องประดับเนียบ ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง รายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ เกือบหมด ในเรื่องของ design เราก็สู้อิตาลีไม่ได้ในแง่ของ creative designer เก่งๆ ในประเทศไทยก็มีแต่น้อย อิตาลีมีเป็น ๑๐๐ บริษัทที่ประดิษฐ์เครื่องประดับส่งออก ในระดับนานาชาติ ของเราส่วนใหญ่เป็น OEM รับจ้างผลิตตามแบบที่ผู้ว่าจ้างออกแบบมาให้ และก็ผลิตได้ดีมาก ตรงใจลูกค้า ตรงเวลา เราต้องพัฒนาไปสู่ ODM ซึ่งออกแบบเอง และไปนำเสนอลูกค้า และต้องพัฒนาความประณีตของผลิตภัณฑ์ ซึ่งเราเป็นรองอิตาลีอยู่ ส่วนในเรื่องของการ promotion เรามีงบน้อยมาก อย่าง brand name ดังๆ เขามีงบ promotion ประมาณ ๑๐% ของยอดขายค่อนข้างมากทีเดียว ของเราไม่ค่อยเน้น

ยกตัวอย่างของ De Beer เริ่มเข้าไปในจีน ๑๙๙๔ เขามีการ promote โดยใช้ Audrey Hebburne ดารา Hollywood ใส่แหวนเพชรมีการจัดประกวดผู้หญิงที่หน้าเหมือน Audrey สร้างกระแสการบริโภคซึ่งค่อนข้างได้ผลดี คนจีนหันมาใส่เพชรกันอย่างแพร่หลาย เฉพาะ platinum ที่ใช้ทำตัวเรือน จีนใช้ ๕๐% ของที่ใช้กันทั่วโลก ประมาณ ๑,๓๐๐,๐๐๐ ออนซ์ อีกประเทศหนึ่งคือ รัสเซีย โดยเฉพาะที่เมืองมอสโก ซึ่งเป็นเมืองที่คนรวยมากเป็นอันดับ ๒ ของโลก รองจาก นิวยอร์ก ผู้หญิงชอบแต่งตัวไม่ชอบเก็บเงิน นี่ก็เป็นตลาดที่สำคัญมากอีกแห่งหนึ่ง แต่ละ brand name เขาใช้จับ promotion กัน มหาศาล Gucci ใช้ไป ๗ ล้านดอลลาร์ เฉพาะในตลาดในญี่ปุ่น คิดดูก็แล้วกัน ส่วนของเราไม่ค่อยเห็นความสำคัญ เราเคยไปเปิด promotion ที่ประเทศจีน เกี่ยวกับ คุณสมบัติต่างๆ ของพลอยสี เราวิ่งไป ๒ ล้านบาท (หัวเราะ) แต่เราก็ทำ powerpoint เป็นภาษาจีนแล้วนะ

การ Promotion ของอินเดียทำอย่างมีเอกภาพ อินเดียได้จัดตั้ง Gems and Jewelry Export Promotion Council (GJEPC) เป็นองค์กรอิสระ ได้รับเงินจากกระทรวงพาณิชย์

อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นกระทรวงเดียวกัน ทำการ promote โดยการออกร้านในงานแสดงอัญมณีและเครื่องประดับ ที่สำคัญๆ ของโลกทุกแห่ง GJEPC จัดแถลงข่าวตอนเช้า มีเอกอัครราชทูตอินเดีย มาเป็นประธาน ตอนเย็นเลี้ยงอาหารอินเดีย และจัดแฟชั่นโชว์ ที่ร้าน แจกเอกสารรูปแบบ การออกแบบใหม่ๆ ของเครื่องประดับเป็นเล่ม แจกเอกสารข้อมูลด้านศักยภาพอัญมณีและเครื่องประดับของอินเดีย ทำให้อินเดียส่งออกเพชร และเครื่องประดับในปี ๒๕๔๗ มากถึง ๑๒,๖๐๐ ล้านดอลลาร์ เป็นลำดับที่ ๑ ของสินค้าส่งออกของอินเดีย

ส่วนในเรื่อง ของ marketing ของเราส่วนใหญ่มุ่งเป็นเชิงรับหมด เชิงรุกยังมีน้อยมาก

สถาบันมีบทบาทอย่างไรกับ factor เหล่านี้บ้าง

อันที่จริงผู้ส่งออกรายใหญ่ เรามีลูกค้าประจำอยู่แล้ว และบริษัทส่งออกเหล่านี้มักไปออกร้านแสดงอัญมณี และเครื่องประดับในงานใหญ่ๆ ของโลก ก็จะได้รับ order จากงานอยู่แล้ว แต่สำหรับผู้ส่งออกแบบ SME เราก็ต้อง inform ผู้ประกอบการว่า ถ้าจะส่งออกจะ

ส่งไปไหน marketing target อยู่ไหน target เราคือใคร ตอนนีทั่วโลก target มีอยู่ ๓ ตัวคือ ๑.พวกที่เกียจฉวย กลุ่มนี้มีเงินเยอะ ใช้ของดี ๒.กลุ่มวัยรุ่น นี่เป็นกลุ่มใหญ่มาก เฉพาะในเอเชีย-แปซิฟิกมีประมาณ ๖๐๐ ล้านคน มากกว่าคนอเมริกา และยุโรปทุกอายุรวมกัน เป็นตลาดที่สำคัญมาก ๓.กลุ่มชาวจีน คนจีนแต่งงานกันปีละ ๘ ล้านคู่ ต้องใช้แหวนหมั้น และแหวนแต่งงานอย่างน้อย ๑๖ ล้านวง ทั้งผู้หญิง และผู้ชาย คิดดูแล้วกัน มหาศาลแค่ไหน

เราต้องดูตลาดทั้ง ๒ ด้านคือ ตลาดคู่ค้า ตลาดหลักคือ สหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น และตลาดใหม่ในเป้าหมายคือ จีน ตะวันออกกลาง และยุโรปตะวันออก และตลาดคู่แข่ง อิตาลี จีน อินเดีย ตุรกี และต้องเป็นตลาดเชิงรุก บุกไปถึงบ้านเขาเลย จัด exhibition จัด market week โดยผู้ซื้อในอเมริกา พบกับผู้ส่งออกของไทย ตามโรงแรมตามที่ได้นัดหมาย ตามประเภทสินค้าล่วงหน้า และจัดการ promotion เข้าหาลูกค้า อย่างสหรัฐอเมริกา เป็นคู่ค้าของเรา ต้อง keep up เอาไว้อย่าให้ตก สิ่งที่เราต้อง support ผู้ประกอบการคือ บอกให้รู้ว่า chain ในอเมริกามี chain ใหญ่ๆ แต่ละ chain ต้องการสินค้าอะไร ขณะนี้เขาสั่งซื้อของทางจิวเวอรี่ เช่น QVC HSN etc. เราจะทำอย่างไรให้เข้าถึง ต้องศึกษาให้ดี ส่วนจีนเป็นทั้งคู่ค้า และคู่แข่ง ต้องศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพราะสภาพการณ์ และเศรษฐกิจของจีนเปลี่ยนเร็วมาก แต่การส่งออกจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการ สถาบันมีหน้าที่ provide information ให้

มาพูดถึงการวิจัย บทบาทและหน้าที่อันหนึ่งของสถาบันคือ การวิจัย วิจัยเรื่องวัสดุ เวลานี้คนไทยเก่งที่สุดในโลกในเรื่องของการเผาพลอย จะเผาให้สีเข้ม สีอ่อน ทำได้ทั้งนั้น เจียระไนก็เก่งแต่ไม่ consistent ยังทำ calibrated size ไม่ได้ดีนักเพราะทำด้วยมือ ในขณะที่ swarovski มีเครื่องเจียระไนอัตโนมัติมากที่สุดในโลก เจียระไนได้ ๑,๔๐๐ ล้านเม็ดภายใน ๑ อาทิตย์ เป็นที่หนึ่งในโลก เราก็ต้องมาศึกษาค้นคว้า ว่าเราจะสู้เขาอย่างไร ส่วนเรื่องวัตถุดิบก็เหมือนกัน ทำอย่างไรจึงจะคงไว้ซึ่งเป็นตลาดกลางการค้าพลอยสี่ดีตลอดไป ดังนั้นต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ประกอบการค้าพลอย จัดตั้งเป็น cluster ร่วมมือกัน ในการหาวัตถุดิบพลอยจากแอฟริกา พม่า ในด้านโลหะมีค่าต้องคิดว่าจะทำอย่างไรให้การผสมโลหะมีค่าให้มีมาตรฐานตรงตามสากล สวยงามคงทน อย่างเช่น silver ใช้ไปนานๆ จะดำ เพราะว่าผสม copper เข้าไป หรืออาจจะเคลือบอีกชั้นด้วย rhodium เพื่อให้ผิวเงินขาวตลอดไป

สถาบันมีหน้าที่คิด และวิจัยออกมา เช่นเราจะต้องคิดหาวัตถุดิบใหม่ที่สวยงามคงทนไม่ดำ เช่น เอา พาราเดียม มาผสมกับเงิน แพลตินัมผสมกับเงิน ลองไปขอยกแล้วมาร่วมกับเรา เรามีห้องปฏิบัติการตรวจสอบความบริสุทธิ์ของ platinum, silver, gold ได้อย่างแม่นยำ ตอนนี้ที่อิตาลี ใช้เครื่องทำสายสร้อยสำเร็จรูปแล้ว เอาลวดทองใส่เข้าไปในเครื่องออกมาเป็นสายสร้อยได้เลย โดยไม่ต้องใช้น้ำประสานทองเชื่อมข้อต่ออาจใช้เลเซอร์เชื่อมรอยต่อ บางทีใส่สร้อยไป ๒ เส้น ออกมาสมานเป็นเส้นเดียวกันมันเก่งขนาดนี้แล้ว เราต้องวิ่งตามให้ทัน

งานวิจัยของเราขณะนี้ ก็ทำ ๒ แบบ ควบคู่กันไปแบบ marketing คือวิจัยคู่ค้า และวิจัยคู่แข่ง โดยเฉพาะ อิตาลี จีน อินเดีย เราวิจัยตลอดทุกปี สถานการณ์มันเปลี่ยนเร็วมาก dynamic ตลอดเวลา นอกเหนือจากนี้ เรายังทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง non-tariff barrier คือเราจะส่งสัญญาณเตือนภัย (Warning system) ให้แก่ผู้ประกอบการเช่น แหวนทองที่มีนิกเกิลผสมมากกว่า ๐.๐๓% โดยน้ำหนัก ห้ามนำเข้าอเมริกา เพราะนิกเกิลอาจจะก่อให้เกิดอาการระคายเคืองต่อผิวหนัง (Allergy)

นอกจากนี้สถาบันร่วมกับนักออกแบบที่มีชื่อของไทยทำการวิจัยเรื่องรูปแบบของ Jewelry ว่า trend ของโลกแต่ละปีเป็นอย่างไร ปีหน้าจะเน้นรูปแบบใด เช่น แบบ geometric, nature หรือ แบบ culture หรือผสมผสานกัน ในห้องสมุดของสถาบันมีข้อมูลเฉพาะด้าน อัญมณี, เครื่องประดับโลหะมีค่า การตลาดที่ดีที่สุดในประเทศไทย บุคลากรภายนอกสามารถเข้ามาศึกษา และ adapt ใช้ได้อย่างแพร่หลาย

ในแง่ของการ training สถาบันนอกจากมีผู้เชี่ยวชาญของตนเองแล้ว ยังเชิญอาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เข้ามาช่วยสอน นอกจากนั้นในบางโอกาสเราเคยจ้างผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ เข้ามาสอน แต่คนของเราไม่ชินกับวิธีการสอน ซึ่งเน้น การดึง talent ออกมา แล้วให้เกิด inspiration คือสอนให้คิด สอนให้ creative ของเรามาถึงก็วาดเลย design เลย ไม่ค่อยได้ปูพื้นฐานในเรื่องของ History of Arts, History of Jewelry, History of Design พอรู้หมดแล้วค่อยดึง talent ทางด้าน design ออกมาให้เกิด inspiration

ในยุโรปมี jewelry museum ดีมาก แสดงเครื่องประดับโบราณที่วิวัฒนาการมาตั้งแต่ ๓,๐๐๐ ปี เรื่อยมาจนถึงปัจจุบันและอนาคต ประวัติศาสตร์ต่างๆ เหล่านี้สำคัญ ถ้าศึกษาให้ดีจะให้ประโยชน์อย่างมากในเรื่องของ trend, style, material บ้านเราไม่ค่อยสนใจ museum

มากนัก ที่จริงพิพิธภัณฑ์ที่มีประโยชน์มาก ถ้าการจัดแสดงดีวัตถุที่แสดงดี ก็จะมีผลให้ผู้ชมเกิดความจรรโลงใจ พิพิธภัณฑ์ที่ดี อาจทำให้ผู้ชมเกิดแรงบันดาลใจให้เกิดจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ได้

อัญมณีที่ทำให้ไทยมีชื่อเสียงคือ Ruby กับ Sapphires Ruby (ทับทิม) มีสีแดง ส่วน Sapphires จริงๆ มีครบทุกสีใน Spectrum ไม่ใช่เพียงสีน้ำเงินอย่างเดียว ทั้ง Ruby และ Sapphires ถือเป็นพลอยเนื้อแข็ง มีความแข็งตามสเกลของโมห์เท่ากับ ๙ รองมาจากเพชร ซึ่งมีค่าความแข็งเท่ากับ ๑๐ เราเป็นประเทศที่เก่งทางพลอยเนื้อแข็ง ส่วนอินเดียเก่งทางด้านพลอยเนื้ออ่อน เช่น Topaz aquamarines, Garnet เราส่งออกพลอยเนื้อแข็งมากที่สุดในโลก Ruby ในอดีตขุดมาจากเหมือง จ.จันทบุรี และ จ.ตราด ปัจจุบันนำเข้าจากพม่า ส่วน Sapphires แต่ก่อนแหล่งใหญ่มาจาก ศรีลังกา ตอนหลังนี้มาจาก มาดากัสการ์ และ แอฟริกา ตอนกลาง เวลานี้พูดง่าย ๆ ว่า อู๋ชาวอู๋น้ำของอัญมณีเครื่องประดับมันไปอยู่ที่ แอฟริกา ฉะนั้นผมคิดว่าประเทศไทยต้องให้ความสำคัญ จนกระทั่งบัดนี้ ยังไม่มีสถานทูตในมาดากัสการ์เลย นักธุรกิจค้าพลอยสี่คอยการส่งเสริมสนับสนุนการหาวัตถุดิบ พลอยสี่ในแอฟริกา การมีสถานทูตที่มาดากัสการ์ ก็จะช่วยอำนวยความสะดวกในการหาวัตถุดิบได้ดียิ่งขึ้น ประเทศคู่แข่งมีสถานทูต และกงสุลช่วยคนของเขาที่นั่น เราต้องตามเขาให้ทัน ถ้าเราต้องการที่จะเป็น Top Five ของธุรกิจและอุตสาหกรรมนี้

ก่อนจะลาท่านกลับ ท่านได้พาไปแวะชมพิพิธภัณฑ์อัญมณี ซึ่งอยู่ชั้น ๓ ของอาคารเครื่องประดับทั้งเพชร พลอย แพรพราว ละลานตาไปหมด แล้วยังมีห้องสมุดเกี่ยวกับอัญมณีที่ดีที่สุดในไทยอยู่ที่นี้ด้วย ท่านฝากบอกว่า ยินดีต้อนรับพี่น้องชาวจามจุรีทุกท่าน ซึ่งเปิดให้ชมทุกวันในเวลาราชการ ไม่มาเยี่ยมชมนั้นจะเสียดายนะคะ

๙ มิถุนายน ๒๕๔๘ เวลา ๑๖.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ แทนพระองค์ไปถวายราชสักการะพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๘ แห่งมหจักรีบรมราชวงศ์ เนื่องในวันคล้ายวันสวรรคต ณ ตึกอานันทมหิดล คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เวลา ๑๒.๔๐ น. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินมายังจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในโอกาสที่หม่อมเจ้าหญิงสิริวัณวรี มหิดล นิสิตใหม่ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ ภาควิชาอนุมิตศิลป์ ทรงเข้ารับการตรวจพระวรกายและทดสอบสมรรถนะการใช้ภาษาอังกฤษ ในฐานะผู้ปกครองนิสิตใหม่ โดยมี ศ.ดร.คุณหญิงสุมณฑา กิระนันท์พนอินทร์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย พร้อมด้วย รศ.ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ และคณาจารย์ในคณะฯ ฝ้าฯ รับเสด็จฯ

๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เวลา ๙.๐๐ น. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดพิธี ถวายสัตย์ปฏิญาณตนเป็นนิสิตจุฬาฯ ณ บริเวณสนามหน้าพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระปิยมหาราชและสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า โดยมี ศ.ดร.คุณหญิงสุมณฑา กิระนันท์พน อธิการบดีจุฬาฯ เป็นประธาน ในพิธี นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังได้จัดงานปฐมนิเทศนิสิตใหม่และรับน้องก้าวใหม่เป็นกิจกรรมต่อเนื่องกันไป ในโอกาสนี้หม่อมเจ้าสิริวัณวรี มหิดล ได้เสด็จทรงร่วมกิจกรรมตักบาตรพระสงฆ์ ณ บริเวณหน้าเรือนจุฬานฤมิต และเสด็จไปยังลานชั้นล่าง อาคารจามจุรี ๓ และหน้าอาคารมหาธีรราชานุสรณ์ ทรงร่วมกิจกรรมต่างๆ ในงานรับน้องก้าวใหม่

๑ มิถุนายน ๒๕๔๘ เวลา ๘.๓๐ น. หม่อมเจ้าสิริวัณวรี มหิดล* เสด็จทรงลงทะเบียนแรกเข้าเป็นนิสิตจุฬาฯ ปีการศึกษา ๒๕๔๘ ณ ศาลาพระเกี้ยว ในฐานะนิสิตใหม่คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาฯ โดยมี อ.รศ.นารณ์ วิวรรณ ผู้ช่วยอธิการบดี พร้อมด้วยผู้บริหารมหาวิทยาลัย รศ.ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งรุ่งโรจน์ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ ผศ.สุจินตนา สงวนหนู อาจารย์ที่ปรึกษาชั้นปี รศ.ดร.พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง และ ผศ.เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา อาจารย์ที่ปรึกษาเฉพาะองค์หม่อมเจ้าสิริวัณวรี มหิดล เฝ้ารับเสด็จ

*หมายเหตุ ปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ประทานพระอิสริยยศขึ้นเป็น พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณวดี นาริรัตน์

๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ เวลา ๐๘.๓๐-๐๙.๔๕ น.พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์นิสิตใหม่คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้เสด็จทรงร่วมพิธีไหว้ครูของมหาวิทยาลัยในรอบแรก และในช่วงบ่ายได้เสด็จทรงร่วมพิธีไหว้ครูของนิสิตใหม่คณะศิลปกรรมศาสตร์ ณ ห้อง ๓๐๑ อาคารคณะศิลปกรรมศาสตร์

๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เวลา ๑๔.๐๐ น. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สกอ. ร่วมมือทางวิชาการจัดการศึกษาทางไกลผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศไทย (e-learning) ในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ และสาขา เกษตศาตร์

๒๓ มีนาคม ๒๕๔๘ ยูเนสโกมอบรางวัลด้านสิทธิมนุษยชนแก่อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาฯ ศ.วิทิต มันทาภรณ์ อาจารย์คณะนิติศาสตร์ จุฬาฯ ได้รับรางวัลยูเนสโกเพื่อการศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน ประจำปี ๒๕๔๗ จากนายโคอิชิโระ มัทซึอูระ ผู้อำนวยการใหญ่องค์การยูเนสโก ณ โรงแรมอิมพีเรียลควีนส์ปาร์ค ซึ่งนับเป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่ได้รับรางวัลนี้

๑๓-๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ทีมนิสิตจุฬาฯ สร้างชื่อคว้าสองรางวัลการแข่งขันไต่เวทีภาษาอังกฤษในต่างแดนที่มนิสิตชมรมภาษาอังกฤษ จุฬาฯ ประกอบด้วย น.ส.กฤติยา รัตนกานตะดิลก รัฐศาสตรบัณฑิต นายวิรพัฒน์ ปรียวงศ์ คณะนิติศาสตร์ ชั้นปีที่ ๒ น.ส.ศรัณย์สิริ ศรีเมือง คณะรัฐศาสตร์ ชั้นปีที่ ๔ สร้างชื่อเสียงแก่มหาวิทยาลัยและประเทศไทยคว้ารางวัลชนะเลิศการแข่งขันไต่เวทีภาษาอังกฤษในการแข่งขัน 12th All-Asians Intersvarsity Debate Championship ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ณ University of Malaya กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

รายนามผู้บริจาค

จำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท

คุณสุมาลี จิตวรรณาภา

จำนวนเงิน ๕,๐๐๐ บาท

คุณสุมิตร ด่านวนิช

จำนวนเงิน ๒,๐๐๐ บาท

ผศ.ทพญ.เจนจิรา ธีระวัฒน์

จำนวนเงิน ๑,๐๐๐ บาท

๐๑. นพ.ดร.दनัย ด้านวิวัฒน์
๐๒. คุณนิภา เศรษฐนันท์
๐๓. คุณวาทีน ปิ่นเฉลียว
๐๔. คุณจิราภรณ์ กาญจนะ
๐๕. คุณจิรายุ โชติช่วง
๐๖. คุณเสาวลักษณ์ ศิลปอวยชัย
๐๗. คุณนุชรัตน์ เกรียงเกษม
๐๘. ร้อยตรีเสถียร เมืองแมน
๐๙. พล.อ.ต.กำธน สินธวานนท์
๑๐. คุณญาดา ลามาศย์
๑๑. คุณอรสุดา เจริญรัก
๑๒. รองศาสตราจารย์
 สาลิณี วรบัณฑิต
๑๓. คุณอรุณี จินตนะโรจน์
๑๔. คุณบุญส่ง พ่อคำทอง
๑๕. คุณสนิทศักดิ์ สนิทศักดิ์ดี

จำนวนเงิน ๘๐๐ บาท

น.ต.หญิงวรรณพร หล้าวรรณะ

จำนวนเงิน ๕๐๐ บาท

๐๑. มร.สุชาติจันทร์ ประวิตร
๐๒. คุณรัตนา มหารักษ์
๐๓. คุณกาญจน์ ชีวกนิษฐ์
๐๔. ศ.ดร.ยุพาภรณ์ เข้มประสิทธิ์

จำนวนเงิน ๔๐๐ บาท

๐๑. คุณปิยพร ลำเลียงพล
๐๒. คุณสุมาลี ต้นตาสนี
๐๓. คุณธนกร ศิริสมุทร
๐๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
 ดร.เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์
๐๕. คุณสมพร วรสิงห์
๐๖. คุณสุพล เอื้ออนันต์
๐๗. คุณปกรณ์ วงศ์วิสุทธิรัตน์

จำนวนเงิน ๒๐๐ บาท

๐๑. คุณเชิดพันธ์ ภาคบงกช
๐๒. ร.ต.ต.เอกชาติ ชาติยานนท์
๐๓. คุณกรรณิการ์ ธรรมสิทธิ์
๐๔. คุณวิไล ตปนียางกูร
๐๕. คุณนงพะงา บุญปักษ์
๐๖. ดร.สุวัตร สิทธิหล่อ
๐๗. คุณมนภัทร แก้วตาท
๐๘. คุณเทพกัญญา สงวนพวง
๐๙. คุณมงคล สิทธิเดชพร
๑๐. คุณสุพจน์ โกสิยจินดา
๑๑. ดร.สุชาติ ต้นธนะเคชา
๑๒. คุณพรรณพร สมบัติทวี
๑๓. คุณศจี โพธิ์ปักษ์
๑๔. คุณรพีพรรณ กลิ่นเจริญ
๑๕. คุณนันทกา สุจารีกุล
๑๖. คุณบุญสม เชิดเกียรติกุล
๑๗. พ.ต.ท.หญิงรุ่งนภา ชื่นแจ่ม
๑๘. น.ต.หญิงบุริมพี คำรงค์รัตน์
๑๙. คุณโสภณ เอาตระกูลชัย
๒๐. คุณพินิจ ศรีพญาราชวร
๒๑. คุณอุมาวรรณ รุยาพร
๒๒. คุณพุทธชาติ รังคสิริ
๒๓. คุณภัทริน หลักทอง
๒๔. คุณพีรวิทย์ เลิศสุวรรณสิทธิ์
๒๕. คุณชมเพลิน ภูษณงค์
๒๖. คุณศรัณณู สาเมะบาชา
๒๗. คุณพรหมพร พรหมเมตตา
๒๘. คุณนุชนันท์ เลียววิทย์
๒๙. คุณวิจิต ประสานไทย
๓๐. คุณจันทกานต์ นิติเนาวรัตน์
๓๑. คุณญาณิน สุวรรณ
๓๒. คุณเบญจมาศ ดันหยง
๓๓. คุณวีณา ภูทองคำ
๓๔. คุณอาทิตย์ ต่อพงษ์พันธุ์
๓๕. คุณโนรีรัตน์ สร้อยสระน้อย
๓๖. คุณลำยวน โชคชัยบ้านาญกิจ
๓๗. คุณชวนันท์ อิมอาบ
๓๘. คุณณยศ ช่อตรง
๓๙. คุณธีระชัย กุศลสุข
๔๐. คุณธนวิทย์ เลิศเรืองปัญญา
๔๑. คุณพิมพ์ศิริ ทองสม
๔๒. คุณนือต เตชะวัฒนวรรณ
๔๓. คุณจันทนี ภาสุกาญจน์
๔๔. คุณปรียา ม่านโคกสูง

๔๕. คุณสรวิศ ภูหลาบ

๔๖. คุณสุวรรณ ตั้งจิตรเจริญ
๔๗. ว่าที่ร้อยตรีนครินทร์ พลพินิจ
๔๘. พล.ต.หญิงยุฤดี พูลเพิ่ม
๔๙. คุณภัทรวดี ภูพรวิวัฒน์
๕๐. คุณณัฐฐณิชา นาคเมือง
๕๑. คุณนันทพร ผลอนันต์
๕๒. คุณวราภรณ์ ใช้เทียมวงศ์
๕๓. คุณวลัยลักษณ์ ใจสูงเนิน
๕๔. คุณกรพงศ์ ลัดพลี

จำนวนเงิน ๒๐๐ บาท

(ปีพ.ศ. ๒๕๕๗)

๐๑. คุณพิสมัย เรืองพิสุทธิ
๐๒. คุณวนิดา ทุมอยู่

นิตยสาร **จามจุรี**

คือสะพานเชื่อมโยงกาลเวลาที่พี่น้องชาวจุฬาฯ ร่วมกันบำรุงรักษา ด้วยการส่ง ทูตทรัพย์ และข้อเขียนเข้ามา “ช่วยกันคิด-ช่วยกันทำ”

ขอรับการสนับสนุน ปีละ ๓ ฉบับ
(มีนาคม, กรกฎาคม, พฤศจิกายน)

ส่งทางธนาคาร

- โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกสิกรไทย สาขามานูญครอง
ชื่อบัญชี นิตยสาร “จามจุรี” เลขที่บัญชี ๗๐๒๒-๒๒๖๔๓๖-๗
- โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาสยามสแควร์
ชื่อบัญชี นิตยสาร “จามจุรี” เลขที่บัญชี ๐๓๘-๒-๖๗๖๕๔-๐

ส่งเป็นเช็ค สั่งจ่าย “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

ส่งทางธนาคารดี สั่งจ่าย “สำนักงานนิสิตเก่าสัมพันธ์”

ติดต่อโดยตรงที่ สำนักงานนิสิตเก่าสัมพันธ์ อาคารจามจุรี ๒ ชั้นล่าง เวลาราชการทุกวัน
สอบถามรายละเอียดได้ที่ ๐-๒๒๐๘-๓๓๕๕-๖๐

ตัวจริง อร่อยจริง เรื่องปิ้งย่าง

เซ็นทรัลลาดพร้าว
เซ็นทรัลพระราม 3 ชั้น 5, 1
เดอะมอลล์บางแค ชั้น 1, 4
โลตัสพระราม 2
โลตัส ลาดพร้าว
คาร์ฟูร์รัชดา
คาร์ฟูร์รามอินทรา
บิ๊กซีพญา
ฟิวเจอร์ปาร์ค บางแค
โรบินสันรัตนา

เซ็นทรัลรามอินทรา
เซ็นทรัลรัตนาธิเบศร์
เดอะมอลล์บางกะปิ
โลตัสรัตนาธิเบศร์
โลตัส มินบุรี
คาร์ฟูร์บางบอน
คาร์ฟูร์เพชรเกษม
บิ๊กซีนครปฐม
ฟิวเจอร์ปาร์ค รังสิต
แปซิฟิคพาร์ค ศรีราชา

เซ็นทรัลบางนา ชั้น 3, G
สโตนคอมเพล็กซ์
เดอะมอลล์บางกะปิ
โลตัสบางนา กม.7
โลตัส จรัญสนิทวงศ์
คาร์ฟูร์บางปะกอก
บิ๊กซีวงศ์สว่าง
บิ๊กซีอ้อมใหญ่
ซีคอนสแควร์ ชั้น 4
ตั้งฮั่วเส็ง รุนบุรี

เซ็นทรัลปิ่นเกล้า ชั้น G, 5
เดอะมอลล์ท่าพระ ชั้น 2, 4
เดอะมอลล์โคราช
โลตัส รังสิต
โลตัส สระบุรี
คาร์ฟูร์แจ้งวัฒนะ
บิ๊กซีราษฎร์บูรณะ
บิ๊กซีสุขสวัสดิ์
แฟชั่นไอส์แลนด์

เซ็นทรัลพระราม 2
เดอะมอลล์รามคำแหง
ดี เอ็มโพเรียม
โลตัส บางกะปิ
คาร์ฟูร์ศรีนครินทร์
คาร์ฟูร์ สำโรง
บิ๊กซี ตีวนนท์
บิ๊กซีนครินทร์
มานูญครองเซ็นเตอร์

